

בס"ד "ויבאו מדבר סיני ויחננו במדבר ויחן שם ישראל נגד ה'הר"

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נְשֵׂא-שְׁבוּעוֹת

"תורת ה' תמימה משיבת נפש"

ר"ת 21:13

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נְשֵׂא-שְׁבוּעוֹת

ר"ת 21:13

bnei-zion.com

ערש"ק ד' סיון תשע"ט (7.6.19)

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי בְּשִׁלְשִׁים" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"חג השבועות - זמן מתן תורתנו" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

חג השבועות, זמן מתן תורתנו מתקרב ובא, ועלינו מוטלת החובה להכין את עצמנו כראוי לקראת קבלת התורה. והנה, הגם שהקב"ה משפיע בטובו בכל יום תמיד תורה לישראל, אין ספק, שמדי שנה בשנה, כאשר מגיע חג השבועות, זמן מתן תורתנו, מתעורר שוב האור הגדול של מעמד הר סיני (כפי שכותב ה"קדושת לוי"). על-כן, דבר בעתו מה טוב, להתבונן על מה שהביא ה"זרע קדש" דבר פלא, בשם הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זיע"א, שישראל במעמד הר סיני לא שמעו מהקב"ה, אלא רק קמץ של א' של "אנכי ה' אלהיך".

וצריך להבין ענין זה. שכן, מהו אותו קמץ של א', ששמעו ישראל במעמד הר סיני?

הנה, על הכתוב "שויתי ה' לנגדי תמיד", מבואר בתיקוני הזוהר (הקדמה טו'), כי צורת האות א' רומזת על שם "י-ה-ו-ה" ברוך הוא. שכן, ידוע שכל אות מורכבת מכתביות. למשל, האות א' מורכבת מהאותיות י ו' ו' י, ומגן אלו האותיות עולה למספר 26, כמגן שם הקב"ה (=י-ה-ו-ה).

וכן מבואר בספר "עץ חיים", לרבנו הקדוש האריז"ל (שער ד', פרק ה'): "(ה)אות א', צורתה כ"ו (=26), כזה: יו". כלומר, אומר האריז"ל, שהאות א' עולה למגן שם הוי"ה 26. הא כיצד?

ומסביר האריז"ל ואומר, שהאות א' מורכבת משלש אותיות - יוי - באופן הבא: י למעלה בצד ימין, י (הפוכה) למטה בצד שמאל, ואות ו באמצע באלכסון, וביחד שם הוי"ה. (פעמים י' - בגמטריה 20, ועוד ו' שהיא 6 - עולה סה"כ 26 - גמטריה של שמו יתברך, י-ה-ו-ה).

והנה, כאשר נתבונן, נראה שציוור זה ("יוי") רמוז בפנים של האדם, כי יש לו שתי עינים עגולות בצורת שתי יודי"ן (=האותיות י'), וביניהן אורך החוטם (=האף) בצורת האות ו'. והרי קבלנו "יוי" - שם הוי"ה, ברוך הוא. וכל זאת, כדי שיזכור האדם תמיד את שם הוי"ה.

וזהו הענין שהקב"ה נתגלה לישראל במתן תורה דוקא באות א' של "אנכי ה' אלהיך" (שהיא בציוור "יוי") - כדי ללמד את ישראל לקיים תמיד "שויתי ה' לנגדי תמיד".

כדי להבין ענין זה ביתר שאת, ראוי להוסיף מה שאומר ה"עבודת ישראל" על הכתוב: "ויאמר אל העם היו נכנים לשלש ימים אל תגשו אל אשה": "דהנה, העובד ה' על-מנת לקבל פרס נקרא במדרגת 'אשה', בבחינת מקבל כ'אשה. אבל, העובד לה' כדי לעשות נחת רוח להקב"ה, ולא לשום תועלת עצמו, זה נקרא בבחינת זכר. וזהו שאמר משה רבנו, עליו השלום: 'אל תגשו אל אשה'. (כלומר), שלא תעבדו את ה' בבחינת אשה על מנת שתקבלו שכר, רק כדי לעשות נחת רוח להבורא ברוך הוא, וברוך שמו".

ויש להוסיף תבלין לדבריו הקדושים. שהרי, לכאורה יש לתמוה על דבריו. שכן, שנינו בגמרא (פסחים נ'): "אמר רב יהודה, אמר רב: לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות, אף-על-פי שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה". הרי מבואר מכאן, שגם עסק התורה, על מנת לקבל פרס הוא דבר טוב. שכן, מתוך שלא לשמה, יבוא אחר-כך לעשות עבירה לשמה.

אם כן, למה מזהיר משה רבנו את ישראל, בשעת מתן תורה "אל תגשו אל אשה" - שלא יקבלו את התורה על-מנת לקבל פרס, בבחינת 'אשה', כי אם לקבל את התורה, שלא על מנת לקבל פרס בבחינת 'איש'?

נראה לבאר את דבריו הקדושים של ה"עבודת ישראל", על-פי מה שלמדנו יסוד גדול בעבודת ה', כי הן אמת שמצינו כמה פעמים שחז"ל התירו לנו בדיעבד אפילו דברים שאין ראוי לעשותם לכתחילה. אולם, כאשר מבקש אדם לחנוך דבר חדש בעבודת ה', צריך שישתדל בכל כוחו לקיים מצוה זו בתכלית ההידור והשלימות. הטעם לכך הוא, שכל דבר ומעשה נמשכים אחרי היסוד, שהוא התחלת הבנין. מכיון, שאם היסוד הוא חזק - כל הבנין שנבנה עליו יהיה חזק. ואם להיפך, והיסוד חלילה חלש, כל הבנין שנבנה עליו יהיה חלש.

לכן, בהכרח לבנות את היסוד כסלע איתן, שאז כל הבניין שיבנה עליו יעמוד איתן על יסוד מוצק. ולכן, כאשר קבלו ישראל את התורה לראשונה שהוא היסוד של קיום התורה והמצוות לכל הדורות. היה צריך שקבלה זו תהיה בתכלית השלימות, בלתי לה' לבדו. היות ולמדנו "שהכל הולך אחרי ההתחלה" – שהיסוד הוא בתכלית השלימות – גם ההמשך של קיום התורה והמצוות יוכל להיות בתכלית השלימות. על-כן הזהיר משה את ישראל: "אל תגשו אל אשה". כעת, כאשר אתם מקבלים את התורה לראשונה "אל תגשו אל אשה" – אל תקבלו את התורה על מנת לקבל פרס, בבחינת 'אשה', כי אם לשמה – שלא על מנת לקבל פרס – בבחינת 'איש'.

ונסים במאמר שנאמר במעמד הר סיני (שמות יט', א'): "ביום הזה באו מדבר סיני, ופרש רש"י: "ביום הזה באו מדבר סיני" – לא היה צריך לכתוב, אלא 'ביום ההוא'. (ו) מהו 'ביום הזה'? (אלא, בא הפתוח ללמדנו), שיהיו דברי תורה חדשים עליך, כאילו היום נתנו". וכן פרש רש"י על הכתוב (דברים כו', ט'): "הספת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם לה' אלהיך, בכל יום יהיה בעיניך כאילו היום באת עמו (=עם הקב"ה) בברית".

לפי האמור יש לפרש, כי כמו שבשעת מתן תורה נזהרנו מ"אל תגשו אל אשה" – שלא לעסוק בתורה על מנת לקבל פרס, כי אם לשמה. שכן, בשעת חינוך מצוה בפעם הראשונה, צריך לקיים את המצוה בתכלית ההידור – כך "בכל יום יהיה בעיניך כאילו היום באת עמו (=עם הקב"ה) בברית", שבכל יום ויום עלינו לקבל את התורה מחדש, כאילו היום נתנה, כדי שעל-ידי זה נקבל עלינו לקיים את התורה בתכלית ההידור והשלימות, לעבוד את ה' לשמה, ולא לשם קבלת שכר בעולם הזה או בעולם הבא.

כיון שבאנו לידי כך, יתבארו היטב דברי הרה"ק מרימנוב זיע"א, שבמתן תורה לא שמעו ישראל, אלא רק קמץ האות א' של "אנכי ה' אלהיך". והביאור הוא, ש"קמץ" הוא מלשון הפתוח (ויקרא ב', ב'): "קמץ משם מלא קמצו". שכן, במתן תורה קבלו ישראל את התורה כדי שיעסקו בה. אולם, הרי תכלית התורה היא כדי שלא ישכח האדם ממשנתו דבר "אחד" (=הקב"ה, שהוא יחידו של העולם) – כי אז צריך לעסוק בתורה לשמה, בבחינת "שונה פרקו מאה פעמים ואחד". לכן, בשעת מתן תורה השמיע הקב"ה לכל ישראל קמץ של א' ("אנכי"), ללמדנו דעת, שבשעת עסק התורה וקיום המצוות – נזכור תמיד להיות בבחינת "קמץ א" – "לקמוץ" מפל מעשינו ותורתנו "מלא קומצו" פונה טהורה לשם א' (=לשם אלופו של עולם).

"אנכי ה' אלהיך" (שמות כ' ב')

אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן: כשנתן הקב"ה את התורה לישראל – צפור לא ציצה, עוף לא פרח, שור לא געה, אופנים (=מלאכים כעין גלגלי-שמים) לא עפו, שרפים (=מלאכי-אש) לא אמרו "קדוש" (=שבח והלל לה'), הים לא נזדעזע, הבריות לא דברו, אלא העולם שתק והחריש – ויצא הקול: "אנכי ה' אלהיך".

אמר רבי יהושע בן לוי: כל דבור ודבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא, נתמלא כל העולם פלו בשמים, כמו שנאמר בשיר השירים: "לחיו פערוגת הבשם".

וגש לומר שמאמר זה, הוא היסוד למנהג ישראל לשטוח עשבים ולפזר פרחים בחג השבועות, יום מתן תורה, ואף נרמז על-כך במגילת אסתר: "והדת נתנה בשושן (=שושנים)". (עפ"י חז"ל) "כבד את אביך ואת אמך"

אחד מזקני פרשבורג בא פעם אל הגאון רבי משה סופר, בעל ה"חתם סופר", והתלונן על בנו, שאינו מקיים כלפיו מצוות כיבוד אב, פראוי לאברך ורא שמים.

מיד זמן אליו ה"חתם סופר" את הבן הסורר, ונזף בו על הזלזול שנוהג הוא כלפי אביו, ובין השאר השמיע באזניו מדברי חז"ל על מצוות כיבוד אב ואם.

האברך האזין ביראת כבוד לדברי הגאון, ובתום הטפת המוסר שהושמעה באזניו, העיר בקול נכאים (=עצוב): "מנעורי הקפדתי לקיים מצוות כיבוד הורים, כפי שמדקדק אני בכל מצוות התורה. אולם לאחרונה השתנה יחסי הנאות כלפי אבא, המשופע בנכסים רבים, ואינו מסייע לי במאומה לפרנסתי ולפרנסת בני ביתי". "האמנם חדלת לקיים מצוות כיבוד אב, משום שאביך הזקן אינו דואג לפרנסתך?" – קרא ה"חתם סופר" בנימה של רגז. לאחר שהיה קלה הוסיף הגאון ואמר: "צא וראה, שאבותינו נצטוו על תרי"ג מצוות – ובתוכן גם מצוות 'כבד את אביך ואת אמך' – וכשהיו מהלכים במדבר, ולא היו צריכים לפרנסה ולכלכלה (שהרי הקב"ה ספק להם שם את כל צרכיהם: המן, הלחם מן השמים, הבשר, ובאר המים) – מכאן נמצאנו למדים, שהבן חייב בכבוד אביו ואמו, אפילו כאשר אינו נהנה מאביו כהוא זה..."

שבת שלום וחסד שבועות שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"וַיָּבֹאוּ מִדְבַר סִינַי וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַר וַיַּחַן שֵׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר" (פרשת חקת)

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נְשֵׂא-שְׁבוּעוֹת "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" (פרשת חקת)

עֲרַשׁ"ק ד' סיון תשע"ט (7.6.19) **bnei-zion.com** ר"ת 21:13 **יְצִיאַת הַחֹג 20:30**

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי בְּשִׁלְשִׁים" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"תּוֹרָה צְוָה לָנוּ מִשֵּׁה מוֹרְשָׁה קְהֵלֶת יַעֲקֹב" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב בתורה (דברים לג', ד'), "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב", כתוב בגמרא (ברכות נו'): "אל תקרי (=תקרא את המלה) מורשה, אלא (יש לקרוא אותה) מאורשה". דהינו, שהתורה הקדושה היא בבחינת ארוסה לישראל.

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מִנֵּין לְמָדוּ חו"ל לְדְרוֹשׁ כָּךְ עַל הַתּוֹרָה: "אל תקרי מורשה, אלא מאורשה"? מדוע הוסיפו את האות א' למלה "מורשה", כדי שתתקבל המלה "מאורשה"?

וַיֵּשׁ לוֹמֵר, עַל-פִּי מָה שֶׁפָּרַשׁ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב (=הבעש"ט) הַקְּדוֹשׁ זִיעִ"א אֶת דְּבָרֵי חו"ל (חגיגה ט'): "מאי דכתיב (=מהי פונת הכתוב (מלאכי ג', יח'): 'ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עבד אלהים לאשר לא עבדו'?" ופרשו שם חו"ל, שעובד אלהים הוא זה שלומד את תלמודו מאה פעמים ואחד. ואילו זה שלומד "רק" מאה פעמים - נחשב שהוא אינו עבד אלהים! ולכאורה פלא הדבר מאד: איך יעלה על הדעת שבשביל פעם אחת שלא הוסיף ולמד האדם את תלמודו, הוא נחשב לאדם שאינו עבד אלהים?

וַיִּבְאֵר הַאֲרִיז"ל (שער מאמרי רז"ל), כי ה-ס"מ, הוא יצר הרע (=שר השכחה), הוא בגמטריה מאה פעמים. אבל מאה ואחד הוא גמטריה של מיכאל, שמכניע את ה-ס"מ (=100), ומבטל את שכחת התורה.

אבל עדין צריכים אנו ביאור, מדוע אדם שהחסיר פעם אחת, ושנה רק מאה פעמים את תלמודו, במקום מאה ואחד פעמים כבר שולט עליו ס"מ הרשע, שר השכחה?

נִרְאָה לְבָאֵר זֹאת עַל-פִּי מָה שֶׁכָּתַב ה"תולדות יעקב יוסף", בשם מורו ורבו הבעש"ט הקדוש זיע"א, שהפונה ב"שונה פרקו מאה ואחד" היא לאדם הלומד בתורה לשמה, ובשעת למודו זוכר את "אחד", שהוא **הקב"ה**, יחידו של העולם - ולכן הוא נחשב כעובד ה' באמת ובתמים. אך זה ששונה פרקו "מאה פעמים" - חסר לו ה"אחד", שהוא **הקב"ה**, יחידו של העולם. אם כן, אדם זה אינו לומד תורה לשמה, כיון שהוא אינו זוכר שהוא לומד לשם ה', ולכן אינו נחשב לעבד אלהים.

וְכֵן הֵבִיא ה"דגל מחנה אפרים", בשם זקנו הבעש"ט (דרוש לפורים ד"ה): "על דרך שאמר אדוני, אבי, זקני זללה"ה: 'אינו דומה שונה (=לומד) פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחד' - דהינו, שמכניס (את) "אחד", שהוא אלוף של עולם, בתוך לימודו".

וְכֵן בַּעֲנֵן זֶה, בַּסֵּפֶר "פרי חיים" על מסכת אבות, מבוארת משנה על-פי המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א: "רבי מאיר אומר: כל השוכח דבר אחד ממשנתו - מעלה עליו הכתוב כאילו מתחייב בנפשו". ולכאורה גם כאן יפלא הדבר מאד: איך אפשר שבשביל שכחה של דבר אחד מכל תלמודו מתחייב האדם בנפשו?

אלא שהבאור הוא כמו שאמרנו, כי מי שעוסק בתורה הקדושה, והוא שוכח את "אחד", הקב"ה, שהוא יחידו של העולם - כאילו מתחייב בנפשו.

מַעֲתָה יִתְבָּאֵרוּ הַיֵּטִב דְּבָרֵי הַאֲרִיז"ל, כִּי הַשּׁוֹנֶה פֶּרְקוֹ מֵאֵה פְּעָמִים, כְּלוּמֵר שְׁשׁוּכַח אֶת "אחד", יחידו של עולם - הנה, שולט בו הס"מ, שר השכחה, שמשכיח מהעוסק בתורה לכוון בלימודו לשם "אחד". אולם, השונה מאה פעמים ואחד, כְּלוּמֵר שֶׁמִּכּוֹן בְּלִימוּדוֹ לִשְׁם "אחד", לִשְׁם יַחֲדוֹ שֶׁל עוֹלָם, ה' יִתְבָּרַךְ - הנה, נוֹתֵן הוּא כֹחַ לְמַלְאָךְ מִיכָאֵל (בגמטריה מאה ואחד) לַהַכְנִיעַ אֶת הַס"מ, וְלַהַעֲלוֹת אֶת הַתּוֹרָה לְפָנֵי הַקַּב"ה, יחידו של עולם.

וְהֵנָּה, עַל הַכְּתוּב "זאת חקת התורה, אשר צוה ה' לאמר..." אומר הגאון הקדוש החיד"א זצ"ל, בַּסֵּפֶר "נחל קדומים" (פרשת חקת): בַּפְּסוּק זֶה - "זאת חקת התורה, אשר צוה ה' לאמר..." - יִשְׁנֵנו רָמְזוּ לָמָּה שֶׁאָמְרוּ חו"ל (חגיגה ט'): "...אינו דומה (אדם) (אשר) שונה (=לומד) פרקו (=תלמודו) מאה פעמים, לשונה פרקו מאה ואחד". שכן, אומר החיד"א הקדוש, "צוה" הוא בגמטריה 101, וכונת התורה היא לרמוז לנו ש"חקת התורה" היא "אשר צוה ה' לאמר" - כְּלוּמֵר, לְלַמּוֹד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּפֶה 101 פְּעָמִים, כְּמִנֵּין "צוה".

לְכֵן רִמְזוּת לָנוּ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה - "זאת חקת התורה, אשר צוה ה' לאמר..." - "צוה", כְּאִמּוֹר בְּגַמְטְרִיָּה מֵאֵה וְאֶחָד. וְזֹאת, כְּדִי לְרַמּוֹז לָנוּ, שְׁעֵיקָר הַתִּיקוּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל כִּנְגַד שְׁכַחַת הַתּוֹרָה, שֶׁיִּרְדֶּה לְעוֹלָם בְּגִלְלַת חֲטָא הָעַגְל, הִיא לִימוּד תּוֹרָה לְשִׁמָּה. כְּלוּמֵר, לְזַכּוֹר תְּמִיד בְּשַׁעַת לִימוּד הַתּוֹרָה אֶת ה"אחד" (=הקב"ה, יחידו של העולם).

לְפִי זֶה יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁזֶּהוּ רָמְזוּ הַכְּתוּב: "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב" - "צוה" בגמטריה מאה

4
ואחד, שצוה לנו משה ללמוד את התורה מאה פעמים ואחד. דהינו, ללמוד תורה לשמה, בבחינת מאה פעמים ו"אחד" לשם יחידו של עולם. ועל-כך מסים הכתוב "מורשה קהלת יעקב", ודרשו חז"ל "אל תקרי מורשה, אלא מאורשה". דהינו, שהלומד תורה לשמה - לשם אחד, שהוא אלופו של עולם, הקב"ה - הנה זוכה הוא להכניס את א' לתוך המלה "מורשה", ולהפוך אותה ל"מאורשה" - דהינו, שהתורה היא ממש ארוסתו.

ועל-כך אומר ה"דגל מחנה אפרים", שצריכים אנו לדעת, שאדם הזוכה לכך שהתורה היא בבחינת ארוסתו, מגלים לו את סתרי תורה הקדושה ואת סודותיה - כפי האשה, המגלה את סודותיה לבעלה. וכפי דבריו הקדושים של ה"דגל מחנה אפרים": "מה שחנני ה' ברחמי וברוב חסדיו, על-פי מאמר רבותינו ז"ל (אבות פ"ו, מ"א): 'הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה... ומגליון לו רזי תורה, ונעשה כמעין המתגבר, וכנהר שאינו פוסק'. וענין 'מגליון לו רזי תורה' נזכר גם בזהר (עין שם)... על דרך (ש)אין אשה מגלית (=מגלה) מסתורה, אלא לבעלה. (ו)כל מי שלומד תורה לשמה, נעשית התורה לו בבחינת אשה, והוא נעשה לה בעל...".

"שמע ישראל ידוד אלהינו ידוד אחד" - בדילוג 8 אותיות "שליח"

בעת טקס הנחת אבן הפינה לישיבת פוניביז, נגשו כמה אורחים אל מייסד הישיבה, רבי יוסף שלמה פהנמן זצ"ל, ושאלו אותו: "יאמר לנו רבנו, מנין לכבודו העוז והלהט להעמיס על עצמו על בניית ישיבה ואחזקתה השוטפת?". דמעות נקוו בעיניו של הרב, והוא התחיל לספר: "הנחת אבן הפינה לישיבה זו לא תעשה היום! הלהט התחיל לפני שנים רבות..."

בילדותנו, היינו חמשה אחים, שגדלו יחדיו בבית קטן בליטא. העניות והדלות אשר שלטו בנו נכרו מפל פינה, אך פנינו קרנו באור מיוחד. החשק ללימוד התורה שהחדירו בנו הורינו כסה על הכל.

ערב אחד, בליל חורף מושלג במיוחד, החל ויכוח. בבינתנו היו זוג מגפיים אחד, ומעיל גשם אחד בלבד, ורק אחד מהאחים יכול היה לצאת ללימודיו. האח הבכור טען, שמחר הוא חייב להיות בתלמוד תורה, כי 'מחר מתחילים סוגיה חדשה בגמרא, היתכן שלא אהיה ב'חידור'?"

"אני" - מספר הרב - "טענתי בעוז: גם אנחנו מתחילים מחר מסכת חדשה, היתכן שאפסיד? אחי הקטן ממני טען, שבפיתתו ילמדו מחר את פרשת האזינו "הצור תמים פעלו". היתכן שלא יהיה נוכח? וכך היה גם עם שני אחי הקטנים: אף הם העלו טענות כבדות משקל על לימוד אותיות חדשות, שיתחילו מחר בכיתת הגן. כל אחד טען את טענותיו בלהט כה חזק, ולאמא לא היה מענה - אלא לבכות עמנו יחד. וכך, מתוך הבכי נרדמנו כלנו. באמצע הלילה, בשעה ארבע בערך, אמא העירה את אחי הגדול: "קום חמודי! בוא נלך לבית המדרש, שם בוער כבר התנור...הזדרז נא!". וכך הולכה אותו אמא, בסופת השלגים המקפאה, כשהוא עטוף במעיל ונעול במגפיים, והיא, מעיל דקיק לעורה, ונעלים מנוקבות לרגליה, אך לבה בוער באש קודש. לאחר הליכה של כחצי שעה בשלג הכבד, הגיעו לבית המדרש, שם חלצה את מגפיו, הפשיטה את מעילו, והחלה את דרכה בחזרה הביתה.

כשהגיעה הביתה, נתנה לי את המגפיים ואת מעיל הגשם, והובילה אותי לחיידר. כשהגענו, היא חלצה לי את המגפיים, הורידה את המעיל, וחזרה הביתה לשאר האחים. וכך היא הובילה את כל האחים שלי! עד שמונה בבקר היו כל הבנים בתלמוד תורה! ובצהריים, המסע חזרה - עד שש בערב היו שוב כלם בבית.

לאחר מכן, שכבה אמנו היקרה במיטה בהצטננות קשה ובחום גבוה. מידי פעם, כשהיתה מתעוררת, היתה אומרת לנו שוב ושוב: "ילדי, הקשיבו לי, אינני מתחרטת אף לרגע על מה שעשיתי! הכל היה כדאי, כדי שבני ילמדו תורה! לאחר כמה ימים, שבה אמי לאיתנה, שהרי 'שלוחי מצוה אינן ניזוקין'".

הרב מפוניבז' ננער עתה משרעפיו, ואמר בקול: "אז - באותה שעה - הונחה אבן הפינה לישיבה! הכל כדאי, כדי שיוכלו ללמוד תורה. הבנתם?"

הגאון, בעל האבני נזר" אומר, שפאשר ישראל מקימים את המצות, נחשב כאילו הקב"ה קיים אותן. שכן, "שלוחו של אדם כמותו". וכפי דבריו הקדושים: "האדם הוא שליח מה' יתברך לקיים מצותיו. ושליח לעולם יש בו כח המשלח...על-כן המצות שהאדם עושה בשליחות ה' יתברך...ונחשב (כאילו) הקב"ה עצמו הוא עושה". נמצאנו למדים מכאן חידוש גדול: בשעה שאנו מקימים את מצות התורה, צריכים אנו לכוון שאנו מקימים את המצות בשליחותו של הקב"ה, ועל-ידי כך כאילו הקב"ה מקימן, כדין (קידושין מב'): "שלוחו של אדם כמותו".

על-כך אמר דוד המלך (תהילים מה'): "רחש לבי דבר טוב אמר אני מעשי למלך". דהינו, כאשר "רחש לבי דבר טוב" - לקיים את מצות ה', אז "אומר אני מעשי למלך". כלומר, מעשי המצות אינם שייכים לי, כי אם למלך העליון, הוא הקב"ה, ששלח אותי בשליחותו לעולם הזה, כדי לקיים את מצותיו.

על-כן, חובה קדושה על כל אחד להיות שליח נאמן לה', לקיים את מצותיו בכל כוחו, נפשו ומאודו. על-כך אמרה המשנה: "דע מה למעלה ממך". כלומר, תדע, שכל מה שלמעלה (לפני כסא הכבוד) הוא ממך, ממעשיך, כי אתה שליח ה' לקיים את תרי"ג המצות. ולכן, ב"קריאת שמע", כאשר אנו נושאים עינינו למרום ("שמע") ראשי תיבות "שאו מרום עיניכם" (צריך לזכור שכל אחד הוא שליח ה', ונאמן לקיים את מצותיו, שאז בודאי הקב"ה יהיה עמנו לסייע לנו. שכן, כח המשלח (=הקב"ה) בשליח (ואכן הדבר נרמז ב"שמע ישראל ידוד אלהינו ידוד אחד" - בדילוג 8 אותיות "שליח") יהי רצון, שנזכה להיות שליחים מסורים ונאמנים לה' יתברך, שאז בודאי הוא ישלח את משיח צדקנו, כפי שכתוב: "הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ידוד הגדול והנורא...". אמן פן יהי רצון!

שבת שלום וחסד שבועות שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"וַיָּבֵאוּ מִדְּבַר סִינֵי וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַר וַיַּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הַהָר" –

פְּרַשְׁת הַשָּׁבוּעַ: נִשְׂא-שָׁבוּעוֹת "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" **כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 19:16**

עֲרַשׁ"ק ד' סִיּוֹן תַּשַּׁע"ט (7.6.19) **bnei-zion.com** ר"ת 21:13 **יְצִיאַת הַחֹג: 20:30**

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי בְשָׁלְשִׁים" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֵל ה' אֶתָּה וְאַהֲרֹן נָדָב וְאַבְיָהוּא וְשִׁבְעִים מִזְקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם מֵרַחֵק"

על הכתוב במעמד הר סיני, "וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֵל ה' אֶתָּה וְאַהֲרֹן נָדָב וְאַבְיָהוּא וְשִׁבְעִים מִזְקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם מֵרַחֵק", כתב ה"טור" בפרושו על התורה: תימה לי למה לא עלו אלעזר ואיתמר? שהרי גדולה מעלתם ממעלת הזקנים...

וזאת, כפי שלמדנו במסכת עירובין (נד'): "פִּיצַד סֹדֵר מִשְׁנָה? מִשְׁנָה לְמַד מִפִּי הַגְּבוּרָה, נִכְנָס אַהֲרֹן וְשָׁנָה לוֹ מֹשֶׁה פָּרְקוּ. נִסְתַּלַּק אַהֲרֹן... נִכְנָסוּ בְּנָיו (שֶׁל אַהֲרֹן)... נִסְתַּלַּק מֹשֶׁה, שָׁנָה לָהֶם אַהֲרֹן פָּרְקוּ. נִסְתַּלַּק אַהֲרֹן, שָׁנָה לָהֶם בְּנָיו (=בְּנֵי אַהֲרֹן לְזַקְנִים) פָּרְקוּ. נִסְתַּלַּקוּ בְּנָיו, שָׁנָה לָהֶם זַקְנִים פָּרְקוּ". הרי לנו, שאלעזר ואיתמר גדולים בחכמה מהזקנים, שהרי, הם למדו את הזקנים, כפי שכתוב: "שָׁנָה לָהֶם בְּנָיו (=בְּנֵי אַהֲרֹן לְזַקְנִים) פָּרְקוּ".

אם כן, מדוע נדב, אביהוא והזקנים עלו על הר סיני, ואילו אלעזר ואיתמר נשארו מאחור ולא עלו? אלא, אומרים חז"ל, שהקב"ה קורא הדורות, ואשר "לו נתכנו עלילות", ידע מראש שנדב, אביהוא והזקנים שעלו להר סיני יתחייבו מיתה, כפי שאומר הכתוב: "וַיַּעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן נָדָב וְאַבְיָהוּא וְשִׁבְעִים מִזְקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּרְאוּ אֵת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַתַּחַת רַגְלָיו כַּמַּעֲשֵׂה לְבַנְתַּת הַסַּפִּיר וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לְטָהָר... וַיַּחֲזוּ אֶת הָאֱלֹהִים וַיֵּאָכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ". ועל-כך נתחייבו מיתה, כפי שאמרו חז"ל, שנתחייבו מיתה/שריפה בשעה שהציצו בשכינה.

ולכן, נדב ואביהוא נשרפו ב-א' בניסן, כאשר הקריבו אש זרה לפני ה'. והזקנים נשרפו ומתו בתבערה/במתאוננים, כפי שכתוב: "וַיְהִי הָעַם כַּמֵּתְאֻנְנִים רַע בְּאֻזְנֵי ה'. וַיִּשְׁמַע ה' וַיַּחֲרֵ אָפוֹ, וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ ה', וַתֹּאכַל בְּקֶצֶה הַמַּחֲנֶה". ופרש רש"י: "לָךְ וְאַסַּפְתָּ אֶת זַקְנֵי יִשְׂרָאֵל", אלא באש תבערה מתו. וראוים היו (למות עוד) מסיני, לְכַךְ דְּכָתִיב 'וַיַּחֲזוּ אֶת הָאֱלֹהִים' – שְׁנֵהֲגוּ קְלוֹת רֵאשׁ".

מכל זה נמצא, שאם אלעזר ואיתמר היו עולים עם נדב ואביהוא והזקנים אל הר סיני, גם הם היו מתים, ונמצא שכל זרע אהרן היה נכרת, חלילה. ולא רצה הקב"ה שיפירת זרע הפהונה הקדושה. על-כן, מלכתחילה לא נתן לאלעזר ולאיתמר לעלות אל ההר, יחד עם נדב ואביהוא והזקנים, כדי שלא ימותו גם הם, ונמצא שאהרן ישאר ללא בנים אשר ימשיכו את זרע הפהונה...

עתה, הבה נתבונן בנוראות ה' יתברך. בשעה הכי נעלית מיום בריאת העולם ועד סופו, כאשר הקב"ה יורד על הר סיני, לתת את התורה הקדושה, כשהוא יתברך קורע את העליונים ואת התחתונים, כדי שיראו פלם שהוא יתברך יחידי – אהרן הכהן, כהנא קדישא, רואה פיצד שבעים הזקנים, שהם קטנים במדרגתם מבניו אלעזר ואיתמר, איך הם עולים על הר סיני, שעליו ירד הקב"ה, ובדאי יזכו להשיג מדרגות גבוהות בהר סיני, עד אין שיעור! ואילו שני בניו אלו, אלעזר ואיתמר, נשארים לעמוד מרחוק עם העם... והוא אינו מבין מדוע עשה לו הקב"ה ככה?

גם שני בניו הקדושים, אלעזר ואיתמר, היו תמהים, וכי זהו שכרם על יגיעת עבודתם בקדש – להישאר עם העם ולעמוד מרחוק...? (והרי זה זלזול בפני כבודם). והקב"ה, יתברך שמו, כפיכול אומר "המתינו לי ותראו, כי רק בזכות ה' השפלה" הזאת ישאר נצר וזכר לזרע אהרן. וכל הפהנים ועבודת הפהונה לדורי דורות יהיו מיוצאי חלצי אלעזר ואיתמר. וכל זאת – בזכות אותה 'השפלה'".

וזהו שכתוב על שלמה המלך: "וַיְדַבֵּר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מְשָׁל". דהינו, כאשר רצה שלמה המלך להרגיע את סערת רוחם של המתים בצרות, בייסורים ובמחלות רעות (כפיכול) שעוברים עליהם, ואין הם יודעים על מה ולמה באה הצרה הזאת עליהם – היה מדבר "שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מְשָׁל": ראו מה היה לשלשת האנשים הללו, ששמם מתחיל באות א' – אהרן אלעזר איתמר. שלשת ה"אלפים" הללו יוכיחו לעיני-כל, כי מה שנראה כרעה – אינו

אלא טובה וברכה. (ע"פ הרב בידרמן שליט"א)

כתב ה' אור זרוע" (פסוקי הדם שצט"ט) בשם רבי יהודה החסיד לא לחנם שקלה כף הקטרת עשרה זהב, אלא כדי לרמוז לנו שהקטרתה שקולה כאמירת ברכה, שאת שויה קצבו חכמים (ראה חלין פו א) בעשרה זהובים. רבנו אפרים בפרושו לתורה הוסיף לכך רמז מלשון הכתוב עצמו: "כף אחת", "כף" בגימטריה מאה רמז למאה ברכות, שכל אחת מהן שוה "עשרה זהב". (ידוע (במדב"ר יח' כא) שדוד המלך תקן לנו אמירת מאה ברכות בכל יום, כדי להסיר את המגפה שחוללה שמות בקרב בחורי ישראל).

והנה ידוע הוא פסקו של הש"ך (חשן משפט שפב ד) לשויה של ברכה הוא עשרה זהובים, רק בתנאי שנענתה ב"אמן". ואף לכך נוכל למצא רמז מלשון הכתוב: **"כף אחת עשרה"** שראשי תבותיו הם בגימטריה "אמן" (=91)

"ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם"

על יסודה של מצות ברכת הכהנים יש לתמה: הלא אם חפץ הקדוש ברוך הוא לברך את ישראל ממילא הם יתברכו, ומפני מה הצרך לצוות על הכהנים שיברכו?

באור נפלא לכך אמר האדמו"ר רבי יהודה ליב איגר מלבלין על פי דברי הגמרא (ברכות נג ב): "גדול העונה אמן יותר מן המברך". וחפץ הקדוש ברוך הוא להגדיל את הברכה, על כן צוה את הכהנים לברך את ישראל כדי שהוא יתברך יענה אמן אחר ברכתם וכך תתקיים הברכה יותר. דבר זה אף נרמז בלשון הצווי: "ושמו את שמי על בני ישראל" בברכתם. "ואני אברכם" בכך שאענה אחריהם "אמן".

ואף דוד המלך עליו השלום רמז לכך באומרו (תהלים לא כד): "אמונים נצר ה' ומשלם על יתר עשה גאוה", הקדוש ברוך הוא ("אמונים נצר") נוצר לעצמו את ענית ה"אמן" שאחר ברכת הכהנים כדי שהוא זה שיהיה בבחינת: "גדול העונה אמן יותר מן המברך וכך תגדל הברכה על ישראל".

"ויחן שם ישראל נגד ההר" (שמות יט' ב')

על הכתוב "ויחן שם ישראל נגד ההר", אומרים חכמי המדרש במכילתא: "ויחן שם ישראל" – כאיש אחד, בלב אחד. ובזכות אחדות ישראל, שהיתה שרויה אותה שעה בקרב כל השבטים, זכו למעמד הנשגב של מתן תורה מפי הגבורה. העיר על מדרש זה הצדיק רבי יצחק מורקה: המלה "ויחן" גזורה מלשון "חן" – ללמדך, שבשעה שנצבו ישראל למרגלות הר סיני, היה כל אחד ואחד מהם מוצא חן בעיני חברו. וכאשר הפל רואים רק מעלות טובות בזולת, אין לה סגולה טובה מזו לקבלת התורה.

"שני לחות הברית"

ביום ח' בסיון, יחול יום ההילולא של הגאון הקדוש רבי משה חיים מבגדד זצ"ל, סבו של ריש גלותא, מאור הגולה, רבנו יוסף חיים, הלא הוא ה"בן איש חי" זצ"ל, שספר אודות סבו את המעשה הבא: מעשה באדם שבא לפני רבי משה חיים זצ"ל ותבע את חברו לדין תורה על ממון שהוא חייב לו. הלה הכחיש זאת מכל וכל, ואף היה מוכן להישבע. אבל הרב הבין מיד בחכמתו שהצדק עם התובע, וחברו מוכן להישבע לשקר, אף בספר התורה. אמר לו הרב: "התחשוב שאני עומד להשביעך בספר תורה? לא ולא, אתה תדרש להישבע בשני לוחות הברית!

ומיד קרא לשמש בית הדין, ואמר לו: "לה טבל עשר טבילות במקוה טהרה, והבא לי את שני לוחות הברית – הם בחדרי על שולחני! נבעת הלה, בידועו שהרב אינו מוציא דבר שקר מפיו. אין זאת אלא שני לוחות הברית שהוריד משה מן השמים, והניחם בארון הברית, הובאו לבבל ונשמרו שם, ועתה ידרש להחזיק בהם ולהישבע לשקר! אין ספק כי אש תצא מן השמים ותשרופו חיים!

ברעדה אמר: "מוכן אני לשלם, ולא להישבע". אך הרב אמר: "לא! כבר נתחייבת בשבועה!" מיד הודה הלה ואמר: "שקרתי, רבי", וספר כיצד לזה וכחש בעמיתו. ובסוף הוידי חויב לשלם לחברו. לאחר מכן שאל בסקנות: "ולוחות הברית, היכן הם?"

"מיד יבוא השמש, ותראה" השיב הרב. ואמנם כעבור רגע קט הגיע השמש, פיאותיו וזקנו רטובים מן הטבילה, ובידו הספר "שני לוחות הברית", שהיה מונח על שולחנו של הרב...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:16

"תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ"

פְּרֻשַׁת הַשַּׁבָּת: נְשֵׂא-שָׁבוּעוֹת

ר"ת 21:13 יְצִיאַת הַחֹג: 20:30

ערש"ק ד' סיון תשע"ט (7.6.19) [bnei-zion.com](https://www.bnei-zion.com)הַפְּטָרָה: "וַיְהִי בְּשִׁלְשִׁים" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"מִמּוֹשְׁבֵי תִיכֶם תָּבִיאוּ לַחֵם תְּנוּפָה שְׁתִּים שְׁנֵי עֶשְׂרִים סֶלֶת תַּהְיִינָה חֶמֶץ תִּתְּנֶנּוּ בַּכּוֹרִים לַה'"

עַל הַפְּתוּב (וַיִּקְרָא כג', טו'): "תָּבִיאוּ לַחֵם תְּנוּפָה שְׁתִּים שְׁנֵי עֶשְׂרִים סֶלֶת תַּהְיִינָה חֶמֶץ תִּתְּנֶנּוּ בַּכּוֹרִים לַה" (עַנְיָן הַקְּרִיבָה שְׁתֵּי הַלֶּחֶם בְּחֹג הַשָּׁבוּעוֹת) - כּוֹתֵב הַרְמ"א: "וְנוֹהֲגִין בְּכִמָּה מְקוֹמוֹת לְאֶכּוֹל מֵאֶכְלֵי חֶלֶב בְּיוֹם (ה)רְאשׁוֹן שֶׁל שָׁבוּעוֹת... וְכֵן אוֹכְלִים מֵאֶכְלֵי חֶלֶב, וְאַחַר-כֵּן מֵאֶכְלֵי בֶּשֶׂר. וְצִרִיכִין לְהַבִּיא עִמָּהֶם בִּי לַחֵם עַל הַשֶּׁלֶחַן, שֶׁהוּא בְּמִקּוֹם הַמִּזְבֵּחַ, וְיֵשׁ בָּזֶה זְכוּר לְבִי הַלֶּחֶם שֶׁהוּא מְקַרִּיבִין בְּיוֹם הַכּוֹרִים".

וְצִרִיךְ לְהַבִּיין, מֵהוּ הַעֲנִיָּן שֶׁצִּוְנוּ הַקַּב"ה לְהַבִּיא דוֹקָא שְׁתֵּי לַחֵם, וְלֹא לַחֵם אֶחָד? בְּזִהַר הַקְּדוֹשׁ (חֶלֶק א', רס) מְבוֹאֵר, שֶׁשְׁתֵּי הַלֶּחֶם הֵם כְּנֶגֶד הַתּוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב וְהַתּוֹרָה שֶׁבַע-פָּה. וְכַפִּי דְבַרִּי הַזֶּה (מִתּוֹרָגָם): "הַתּוֹרָה נִקְרְאת 'לַחֵם', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: 'לִכְוֹ לַחֲמוֹ בְּלַחֲמֵי'. וְאֵינוּ מְקַרִּיבִין בְּיוֹם הַחֲמִישִׁים, שֶׁהוּא יוֹם קִבְּלַת הַתּוֹרָה, שְׁתֵּי הַלֶּחֶם - (רְמֵז) לְתוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב וְלְתוֹרָה שֶׁבַע-פָּה".

כְּדִי לְהַבִּיין עַנְיָן זֶה בְּיִתְרָה שְׂאֵת, הִבֵּה נִתְּבוֹנֵן בְּפִרְשַׁת "וַיִּרְא", עַל מָה שֶׁאָמַר אַבְרָהָם אֲבִינוּ לְשָׂרָה, בְּאֶשֶׁר הִגִּיעוּ אֵלָיו שְׁלֹשַׁת הַמַּלְאָכִים: "וַיִּמְהַר אַבְרָהָם הָאֵהָלָה אֶל שָׂרָה וַיֹּאמֶר: מַה־רִי שְׁלֹשׁ סָאִים קֶמַח סֶלֶת לּוֹשִׁי וְעֹשֵׂי עֲגוֹת".

וְשִׁנִּינוּ עַל-כֵּן בְּגִמְרָא (ב"מ פז'): "כְּתִיב 'קֶמַח', וְכִתִּיב 'סֶלֶת'? אָמַר רַבִּי יִצְחָק: מִכָּאן שֶׁהָאִשָּׁה צָרָה עֵינֶיהָ בְּאוֹרְחִים יוֹתֵר מִן הָאִישׁ". וְפִרְשׁ רַש"י: "הִיא אֲמָרָה 'קֶמַח', וְהוּא (=אַבְרָהָם) סֶלֶת".

דְּהֵינּוּ, שָׂרָה רָצְתָה לְתֵת לְאוֹרְחִים "קֶמַח", שֶׁאֵינוּ מְבוֹרֵר וְנִקִּי כָּל-כֵּן. וְאֵילוּ אַבְרָהָם רָצָה לְתֵת לָהֶם סֶלֶת, שֶׁהוּא מְנוּפָה וּמְבוֹרֵר יָפָה. מִזֶּה מוֹכַח, שֶׁהָאִשָּׁה - עֵינֶיהָ צָרָה בְּאוֹרְחִים. שְׁהַרִי, שָׂרָה רָצְתָה לְתֵת לָהֶם קֶמַח לֹא מְבוֹרֵר, וְלֹא סֶלֶת, שֶׁהִיא מְעוּלָה יוֹתֵר.

ה"חֲתָם סוֹפֵר" מְבַאֵר אֶת הוֹיכּוּחַ שֶׁהָיָה בֵּין אַבְרָהָם וְשָׂרָה, אִם לְתֵת לַמַּלְאָכִים קֶמַח כְּשִׁיטַת שָׂרָה, אוֹ סֶלֶת כְּשִׁיטַת אַבְרָהָם, וְאוֹמֵר, שֶׁהַכּוֹנֵה כָּאן הִיא לְשִׁיטַת לִימוּד הַתּוֹרָה.

כְּדִי לְהַבִּיין זֹאת, הוּא מְבִיא מָה שֶׁשִּׁנִּינוּ בְּגִמְרָא (נְדָרִים לח'), שֶׁהַקַּב"ה נָתַן אֶת כַּח הַפְּלִפּוּל שֶׁבַתּוֹרָה רַק לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ וְלִזְרָעוֹ. אֲלָא, שְׁמֹשֶׁה רַבֵּנוּ נִהַג בְּבַחֲיִנַת "טוֹב עֵינִי", וְנָתַן אֶת כַּח הַפְּלִפּוּל לְכָל יִשְׂרָאֵל. וְעָלוּ אוֹמֵר הַפְּתוּב (מְשָׁלִי כב', ט'): "טוֹב עֵינִי הוּא יִבְרָךְ".

וְעוֹד מְבַאֵר ה"חֲתָם סוֹפֵר": "וְהִנֵּה, רָצָה הַקַּב"ה שִׁימְסוֹר (מֹשֶׁה) לְיִשְׂרָאֵל הַלְכָה בְּרוּרָה, מְנוּפָה בְּשִׁלֹשׁ-עֶשְׂרֵה נֶפֶשׁ... מְבַלִּי שִׁנְיָטְרָכוּ (יִשְׂרָאֵל) לְפַלְפֵּל עַד שִׁבּוּאוֹ אֶל הָאֲמֵת... אֲמַנְסָה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם רָצָה לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל גַּם בְּמִצְוָה הַהִיא (שֶׁל פְּלִפּוּל הַתּוֹרָה) כִּי רַבָּה הִיא (=יֵשׁ לָהּ עֶרְךָ עֲצוּם), וְעַל-יְדִיָּהּ הוֹלְכִים מִמִּדְרָגָה לְמִדְרָגָה, וְלֹא יַעֲמוּד (אִישׁ יִשְׂרָאֵל) בְּמִקּוֹם אֶחָד".

וְזֶה הָיָה גַם הוֹיכּוּחַ בֵּין אַבְרָהָם אֲבִינוּ לְשָׂרָה: אַבְרָהָם הִלֵּךְ כְּשִׁיטַת הַקַּב"ה, שִׁיּוֹתֵר טוֹב לְלַמֵּד אֶת יִשְׂרָאֵל הַלְכָה בְּרוּרָה, בְּבַחֲיִנַת "סֶלֶת" נִקְיָה. וְאֵילוּ שָׂרָה אֲמַנְסָה כְּשִׁיטַת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שִׁיּוֹתֵר טוֹב לְתֵת לְיִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה בְּבַחֲיִנַת "קֶמַח", בְּלִי בִירוּר הַלְכָה, כְּדִי שִׁיִּשְׂרָאֵל יִפְלְפְלוּ בַתּוֹרָה, עַד שִׁיִּזְכּוּ לְבַרֵּר אֶת הַהֲלָכָה לְאֲמִיתָהּ שֶׁל תּוֹרָה.

וְהִנֵּה, עַל הַהֲכָרָעָה שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוּ בּוֹיכּוּחַ שֶׁהָיָה לוֹ עִם שָׂרָה, כְּתוּב: "וַיִּמְהַר אַבְרָהָם הָאֵהָלָה אֶל שָׂרָה וַיֹּאמֶר מַה־רִי שְׁלֹשׁ סָאִים קֶמַח סֶלֶת לּוֹשִׁי וְעֹשֵׂי עֲגוֹת".

וְלְכַאֲוָרָה יִפְלֵא הַדְּבָר: הֲלֹא לְפִי הַמְּבוֹאֵר בְּגִמְרָא, אַבְרָהָם אָמַר "סֶלֶת" (=הַלְכָה בְּרוּרָה וְנִקְיָה), וְאֵילוּ שָׂרָה אָמְרָה "קֶמַח" (=פְּלִפּוּל הַתּוֹרָה כְּדִי לְהַגִּיעַ לְהַלְכָה). אִם כֵּן, אֵיךְ אַבְרָהָם אָמַר לְשָׂרָה "מַה־רִי שְׁלֹשׁ סָאִים קֶמַח סֶלֶת"?

נִרְאֶה לְיִשֵּׁב עַנְיָן זֶה עַל-פִּי מָה שֶׁמְצִינוּ בְּגִמְרָא, עַל הַפְּתוּב בְּתַהֲיִלִּים (קכז', ה'): "לֹא יִבְשׁוּ, כִּי יִדְבְּרוּ אֶת אוֹיְבֵים בְּשַׁעֲרֵי". שׁוֹאֲלֵת שֵׁם הַגְּמָרָא (קִידוּשִׁין לו'): "מֵאִי (=מָה כּוֹנֵת הַפְּתוּב) 'אֶת אוֹיְבֵים בְּשַׁעֲרֵי'? אָמַר רַבִּי חִיָּא בַר אֲבָא: אֲפִילוּ הָאֵב וּבְנוּ, הָרַב וְתַלְמִידוֹ, שְׁעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה בְּשַׁעֲרֵי (=בְּפִרְקֵי) אֶחָד - נַעֲשִׂים אוֹיְבִים זֶה אֶת זֶה, וְאֵינִם זָזִים מִשֵּׁם (הָאֵב וּבְנוּ, הָרַב וְתַלְמִידוֹ) עַד שֶׁנַּעֲשִׂים אוֹהֲבִים זֶה אֶת זֶה, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבַר כ"א'): 'אֶת וְהֵב בְּסוּפָה' ('וְהֵב' רְמֵז לְאֵהָבָה). אֶל תִּקְרִי בְּסוּפָה', אֲלָא 'בְּסוּפָה'".

וְלָכֵן הַכְּרִיעַ אַבְרָהָם בּוֹיכּוּחַ, הָאִם לַעֲשׂוֹת "סֶלֶת" כְּשִׁיטַתוֹ (=בִירוּר הַהֲלָכָה לְאֲמִיתוֹ שֶׁל דְּבָר, עַל כָּל אוֹפְנִיּוֹ), אוֹ קֶמַח (=זֶה מְקַשָּׁה, וְזֶה עוֹנָה. זֶה בּוֹנָה, וְזֶה סוֹתֵר) כְּשִׁיטַת שָׂרָה, שֶׁ"אֵלוּ וְאֵלוּ דְבַרִּי אֱלֻקִּים חַיִּים". וְצוּה לְשָׂרָה לְהַכִּין לְאוֹרְחִים/הַמַּלְאָכִים שְׁנֵי סוּגֵי לַחֵם: לַחֵם אֶחָד אֲפּוּי מְקַמַּח, כְּשִׁיטַת שָׂרָה

אֲמֵנוּ, לְרִמּוֹז שְׁצָרִיךְ לַעֲמֹל תְּחִילָה בַּתּוֹרָה בְּבַחֲיִנַת "קִמְח". וְלַחֵם שְׁנֵי אֲפֻי מַסְלֵת, כְּשִׁיטַת אַבְרָהָם אֲבִינוּ, לְרִמּוֹז שְׁבִזְכוּת הָעֵמֶל בַּתּוֹרָה יִזְכּוּ לְלָבֵן אֶת הַהֲלָכָה בְּבַחֲיִנַת "סֵלֶת" נְקִיָּה.

אֲפֹשֶׁר לְהוֹסִיף כָּאן פְּרָפְרֵת נְאֻמָּה, שֶׁהִנֵּה "קִמְח סֵלֶת" הֵם גַּמְטְרִיָּה שֶׁל "אַבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב", לְרִמּוֹז שְׁכַל שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת הַסְּפִימוֹ לְדָרֶךְ זוֹ, לְהַנְחִילָה לְבִנְיָהֶם עַד עוֹלָם.

עֵתָה, יוֹמֵתֶק לְפָרֵשׁ אֶת מַאֲמַר הַמְּשֻׁנָּה (אֲבוֹת ג', י"ז): "אִם אֵין קִמְח אֵין תּוֹרָה". דְּהִינּוּ, אִם הָאָדָם לֹא יַעֲמֹל בַּתּוֹרָה בְּבַחֲיִנַת "קִמְח" - לְהַתְעַמֵּק בַּתּוֹרָה הַסּוּגִיָּה, כְּדִי לְלָבֵן אֶת הַהֲלָכָה לְאֻמִּיתָהּ שֶׁל תּוֹרָה - אֲלֵא יִקְבַּל אֶת כָּל הַהֲלָכוֹת מוֹכְנוֹת וּמְזוּמְנוֹת לוֹ בְּבַחֲיִנַת "סֵלֶת" - בְּלִי יִגִּיעָה וְעֵמֶל - כִּי אֵז "אֵין תּוֹרָה" - לֹא יוֹכֵל לְזַכּוֹת בַּתּוֹרָה, כִּפִּי שְׁשֻׁנֵינוּ בְּגִמְרָא (בְּרָכוֹת ס"ג): "אֲמַר רִישׁ לְקִישׁ: מִנֵּין שְׂאִין דְּבַרֵי תּוֹרָה מִתְקַיְמִין, אֲלֵא בְּמִי שְׂמִמִּית עֲצָמוֹ עָלֶיהָ? שְׁנֵאֲמַר: 'זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָל'".

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף עוֹד חִידוּשׁ גָּדוֹל שֶׁל ה"חֲתָם סוֹפֵר", בְּעֲנִין פְּלִפּוּל הַתּוֹרָה: "הִיגִיעָה הַרְבֵּה בְּפִלְפּוּלָא דְאוֹרִינְתָא מְכַפֵּר עוֹנוֹת וּמְסַלֵּק הַפְּסוּלֵת, יוֹתֵר מִן הַקּוֹרְבָנוֹת". וּמֵבִיא ה"חֲתָם סוֹפֵר" רִמּוֹז לְכַךְ מִמָּה שְׁכֶתוּב: " וְרִיחַ שְׁלֵמִתֶיךָ כְּרִיחַ לְבָנוֹן". כְּלוּמַר, הַרִיחַ שֶׁל פְּלִפּוּל הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּבַחֲיִנַת שְׁמֵלַח/לְבוּשׁ לְנִשְׁמָה, הוּא "כְּרִיחַ לְבָנוֹן" - כְּרִיחַ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הַמְלַבֵּין עוֹנוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

מֵעֵתָה יוֹמֵתֶק לָנוּ לְהַבִּין מָה שְׁצִנּוּ הַקַּב"ה לְהַבִּיא שְׁתֵּי לַחֵם בְּחַג הַשְּׁבֻעוֹת, זְכַר לְשְׁתֵּי הַלֶּחֶם שֶׁהַכִּינוּ אַבְרָהָם וְשָׂרָה לְמִלְאָכִים, שֶׁהִתְאַרְחוּ אֲצֵלָם, כְּמוֹ שְׁכֶתוּב: "וַיִּמְהַר אַבְרָהָם הָאֵהֱלָה אֶל שָׂרָה וַיֹּאמֶר מִהֲרִי שֵׁלֶשׁ סָאִים קִמְח סֵלֶת לוֹשִׁי וְעֵשִׂי עֲגוֹת". שָׁפֵן, הַדְּבָר בָּא לְלַמְּדֵנוּ, כִּי זֶהוּ רְצוֹנוֹ שֶׁל הַקַּב"ה, יִתְבַּרְךָ שְׁמוֹ, שִׁיִּשְׂרָאֵל יַעֲסֻקוּ בַתּוֹרָה בְּשְׁתֵּי הַבַּחֲיִנוֹת - "קִמְח" וְ"סֵלֶת". שְׁהָרִי, אִי-אֲפֹשֶׁר לְהַגִּיעַ לְחֻקְרָהּ הָאֲמֵת רַק עַל-יְדֵי הָעֵמֶל בַּתּוֹרָה, בְּבַחֲיִנַת "קִמְח".

וּמָה שְׁצִוָּה הַקַּב"ה לְהַכִּין אֶת שְׁתֵּי הַלֶּחֶם בְּחַג הַשְּׁבֻעוֹת מַסְלֵת נְקִיָּה, וְלֹא צִוָּה לְהַכִּין אֶחָד מִקִּמְח וְאֶחָד מַסְלֵת - מִכֵּיּוֹן שְׂרָצָה הַקַּב"ה לְלַמְּדֵנוּ בְּכַךְ, שְׁאֲפִילוֹ הַלִּימוּד בַּתּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּבַחֲיִנַת "קִמְח", שְׂאִינוּ מְבוֹרֵר - עִם כָּל זֶה, הַגֵּם שֶׁהַלִּימוּד שְׁלָנוּ הוּא עֲדִין בְּבַחֲיִנַת "קִמְח", שְׂאִינוּ מְבוֹרֵר, יֵשׁ לָנוּ שְׂכָר כְּאִילוֹ הִיָּה בְּבַחֲיִנַת "סֵלֶת נְקִיָּה". (עַל פִּי "אוֹרְהַ שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִיִדְמָן)

"מִבֵּן חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה...יָבוֹא לְצַבָּא צָבָא בְּעַבְדַּת אֵהֵל מוֹעֵד"

"מִבֵּן חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה...יָבוֹא לְצַבָּא צָבָא בְּעַבְדַּת אֵהֵל מוֹעֵד", הַקֶּשֶׁה רַש"י: וְהָרִי בְּמָקוֹם אַחֵר כְּתוּב "מִבֵּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה...בָּא לְצַבָּא לְעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּאֵהֵל מוֹעֵד". אֲלֵא, שְׁבֵן עֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ בָּא לְלַמּוֹד הַלְכוֹת עֲבוּדָה, וְלוֹמֵד חֲמֵשׁ שָׁנִים. וּבֵן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה עוֹבֵד.

מִכָּאֵן לְמַדְנּוּ, אוֹמֵר רַש"י, שֶׁתְּלַמִּיד שֶׁלֹּא רָאָה סִימָן יִפְהַ בְּמִשְׁנֵתוֹ חֲמֵשׁ שָׁנִים, שׁוֹב אֵינוֹ רוֹאֶה (סִימָן יִפְהַ). פְּעַם בָּא תְּלַמִּיד יְשִׁיבָה לְסִטְיָפְלֵעַר זִיע"א, וְאָמַר לוֹ, שֶׁהוּא לוֹמֵד כְּבָר חֲמֵשׁ שָׁנִים, אֲדָּ אֵינוֹ רוֹאֶה בְּרָכָה בְּלִימוּדוֹ, וְאֵינוֹ זוֹכֵר דְּבָר, וְשָׂאֵל הָאֵם הוּא יָכוֹל לְצַאֵת לְעַבּוֹד. שְׂאֵל אוֹתוֹ הַסִּטְיָפְלֵעַר: 'כְּמָה זָמַן אַתָּה חוֹזֵר עַל כָּל סוּגִיָּה בְּגִמְרָא, וְעַל כָּל הַלָּכָה שְׁלֵמִתֶיךָ?'. 'אֲנִי לֹא חוֹזֵר בְּכָלֵל. אִם סִימָנִי מְשָׁהוּ - אֲנִי מִתְקַדֵּם הַלָּאָה, וְלֹא חוֹזֵר כְּלָל'.

אָמַר לוֹ הַרְבֵּ: 'אַתָּה טוֹעֵן שְׂאֵתָה לוֹמֵד חֲמֵשׁ שָׁנִים. וְאֲנִי טוֹעֵן - שְׂאֵתָה עֲדִין לֹא לוֹמֵד אֲפִילוֹ יוֹם אֶחָד. כִּי לִימוּד בְּלֹא חֲזָרָה אֵינוֹ לִימוּד כְּלָל'. הַתְּלַמִּיד קִבֵּל אֶת דְּבַרֵי הַרְבֵּ, וְרָאָה בְּרָכָה בְּלִימוּדוֹ.

יָדוּעַ, שְׁבִשְׂמִים מְכַרְיָזִים "אֲשֵׁרִי מִי שְׂבָא לְפָה, וְתִלְמוּדוֹ בִּידוּוֹ". דְּהִינּוּ, יָכוֹל לְהִיוֹת שֶׁהוּא לִמַּד אֶת כָּל ה-ש"ס, אֲבָל הוּא אֵינוֹ זוֹכֵר אֲפִילוֹ מִסְכַּת אַחַת.

אוֹמֵר ה"חֲפָץ חַיִּים", שְׁבִשְׂעַת הַדִּין בְּשָׂמִים, כְּשִׁישְׂאָלוֹ אוֹתָנוּ מָה לְמַדְנּוּ - אֲפִילוֹ אֶת הַכְּרִיכָה לֹא יִרְאוּ לָנוּ. וְיָדוּעַ, שְׁכַל אָדָם צָרִיךְ לַעֲמֹד שְׁלֹשִׁים יוֹם בְּשָׂמִים וְלוֹמַר דְּבַרֵי תּוֹרָה. וְלָכוֹן, הַלִּימוּד תְּקִיב לְהִיוֹת תְּפוּשׁ אֲצִלָּנוּ, מִבְּלִי שְׁנַעֲבוֹר הַלָּאָה, עַד שְׁגַדַּע אֶת הַדְּבָרִים עַל בּוֹרְגִים. כְּמוֹ שְׂאֲמַר הַשְּׁלַחַן עֲרוּךְ: (=שׁו"ע), "טוֹב מְעַט בְּכּוֹנֵה מִהַרְבּוֹת בְּלֹא כּוֹנֵה". וְהַסְּבִיר ה"מְשֻׁנָּה בְּרוּרָה" שֶׁזֶה חוֹזֵר גַּם עַל לִימוּד הַתּוֹרָה, וְאֵין עֲלֵינוּ הַמְּלָאכָה לְגִמּוֹר, אֲלֵא שְׂאִין אֲנֵנוּ בְּנֵי חוֹרִין לְהִיבְטֵל מִמֶּנָּה. וְזוֹ הַסִּיבָה שֶׁהַגְּבֵר נִקְרָא זְכָר - מִכֵּיּוֹן שֶׁתְּפַקִּידוֹ לְזַכּוֹר אֶת כָּל לִימוּדוֹ. אֲלֵא, שְׁנִשְׂאֵלֶת הַשְּׂאֵלָה, אֵיךְ זוֹכְרִים? וּמִשִּׁיב הַחִידוּ"א הַקְּדוּשׁ, שְׁפִשׁוּט שׁוֹתֵקִים, כִּי כָּל מְלָה שֶׁל חוּל וְדְבָרִים בְּטָלִים שְׂאָדָם מְדַבֵּר - מוֹצִיאִים מִזְכְּרוֹנוֹ מְלָה שֶׁל קִדְשׁ.

הַדְּבָר דּוֹמָה לְחֻבִּית מְלָאָה יַיִן מְשׁוּבַח, שְׁשׁוֹפְכִים עָלֶיהָ הַרְבֵּה מַיִם, עַד שֶׁהֵינּוּ הוֹלֵךְ וּמֵאֲבֵד מְטַעְמוֹ. כֵּךְ אָדָם שְׂמֵדְבֵר הַרְבֵּה דְבַרֵי חוּל, מְכַנִּיס מַיִם לְחֻבִּית שֶׁל יַיִן. שְׂאֵל אָדָם אֶחָד אֶת אֶחָד מְגִדּוּלֵי הַדּוֹר הַקּוֹדֵם, מַדּוּעַ הוּא לוֹמֵד וְחוֹזֵר, וּבְכָל זֹאת שׁוֹכַח אֶת הַלִּימוּד. אָמַר לוֹ הַרְבֵּ, כִּי זֶה מְקַרָּא מְפוֹרָשׁ שְׂאוּמְרִים אוֹתוֹ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם - "וְלֹא תִתּוֹרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם. לְמַעַן תִּזְכְּרוּ...".

מִכָּאֵן, שְׂאֵם הָאָדָם לֹא תֵר וְלֹא מִסְתַּכֵּל בְּדְבָרִים אֲסוּרִים - הוּא זוֹכֵר אֶת כָּל לִימוּדוֹ. וְהַחִיפָּךְ הַחִיפָּךְ.

שְׁבֵת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

”וַיָּבֹאוּ מִדְבַר סִינַי וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַר וַיַּחֲזִק שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הַהָר”

בס"ד

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעִים: נְשֵׂא-שְׁבוּעוֹת "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:16**

עֲרֵשׁ"ק ד' סיון תשע"ט (7.6.19) **bnei-zion.com** ר"ת 21:13 **יְצִיאַת הַחֹג: 20:30**

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי בְּשִׁלְשִׁים" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"חֹג הַשְּׁבוּעוֹת – זְמַן מִתֵּן תּוֹרַתְנוּ" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פיינחס פרידמן)

על זמן מתן תורתנו הקדושה, אנו למדים מדברי השל"ה הקדוש (שבועות, גר מצוה) יסוד גדול וחשוב על חג השבועות. שיחד עם השמחה על קבלת התורה, מוטלת עלינו החובה לעשות חשבון נפש, אם עסקנו בתורה כראוי.

וזאת, כפי שהביא המקובל האלקי "תולעת יעקב", שחג השבועות הוא **יום הדין של מתן תורה**. דהיינו, בחג השבועות עומדים כל ישראל לדין, ונדונים, אם עסקו בתורה כראוי, וקימו את מצוות התורה כהלכה. ועל-כך רומזת ואומרת המשנה, שהעולם נידון "על פירות האילן", שהם רמז ל**נשמות ישראל**, היוצאין מן האילן – הוא **עץ החיים**, אילנו של הקב"ה – שממש יוצאות כל הנשמות, והם נידונים אם עסקו בתורה וקימו את מצוותיה כראוי.

על-פי האמור, יומתק לנו להבין מה שמחלקים את חג השבועות לשני חלקים: "חציו לה", וחציו לכם". שכן, "חציו לה" בתורה ובתפילה, הוא כדי לתקן מה שלא עסקו בתורה כראוי, ולקבל מהיום והלאה להגביר חילים בתורה, כדי למלא את בקשתו של הקב"ה, המתחנן אלינו (משלי ד', ב'): "כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו".

אולם, החלק השני של "חציו לכם" במאכל ובמשתה, הוא כדי להביע בכך את שמחתנו הגדולה שזכינו לקבל את התורה הקדושה.

ענין זה מתאים להפליא עם עבודת הקדש המוטלת על כל אחד ואחד מישראל בחג השבועות, והיא לקבל את התורה מחדש, כמבואר במדרש (לקוט שמעוני, יתרו): "ביום הזה באו מדבר סיני, אמר הקב"ה לישראל: בני, היו קורין את הפרשה הזו בכל שנה, ואני מעלה עליכם כאילו אתם עומדים לפני הר סיני, ומקבלין את התורה, שנאמר: 'ביום הזה באו מדבר סיני, אימת? בחדש השלישי'". ופרש רש"י (שמות יט', א'): "ביום הזה באו מדבר סיני – לא היה צריך לכתוב, אלא 'ביום ההוא'. (ו) מהו 'ביום הזה'? (אלא, בא הכתוב ללמדנו), שיהיו דברי תורה חדשים עליך, כאילו היום נתנו".

ועל-כן בכל שנה ושנה, כאשר אנו קוראים בחדש השלישי בחג השבועות פרשה זו, הרי זה נחשב כאילו "ביום הזה באו מדבר סיני", וקבלנו את התורה מחדש בהר סיני.

(שהרי שנינו בגמרא (מנחות קי'): "כל העוסק בתורת חטאת – כאילו הקריב חטאת. וכל העוסק בתורת אשם – כאילו הקריב אשם". דהיינו, כאשר איש ישראל עוסק בתורה, הרי עצם הלימוד נחשב כאילו קים האדם את המצות בפועל).

וראוי להוסיף מה שכתוב בירושלמי (ראש השנה כא'): "אמר להם הקב"ה (לישראל): מכיון שקבלתם עליכם על תורה, שנתנה בעצרת, להיות עמלים ויגעים בה...מעלה אני עליכם כאילו לא חטאתם מימכם, ואין החטא נזכר לפני, לפי שהתורה מכפרת עליכם".

הנה פי כן, זאת עבודת הקדש המוטלת עלינו בחג השבועות, שהוא יום הדין על לימוד התורה – לשמוח על העבר, שזכינו לקבל את התורה בהר סיני, ולקבל את התורה מחדש בכל שנה ושנה בחג השבועות, כדי להיות עמלים בה בכל כוחנו.

וראוי להוסיף מה שהביא השל"ה הקדוש (יומא, דרך חיים) בשם "ספר החרדים" (פרק טו), יסוד נפלא שראוי לכל איש מישראל לשנן השכם והערב. והנה הדברים בלשון קודשם: "העולם הזה ים סוער. (וצריך) לדמות האדם בדעתו כאילו הוא שט, ירים ראשו למעלה ליוצרו. ויזהר פן יכנסו בפיו המים הזדונים, וישמר מן הגלים הפאים לטורדו, ואם לאו – דמו בראשו!".

וְנִרְאָה לְבָאָר כְּוָנָתוֹ עַל-פִּי מֶה שְׁאוּמֵר דָּוִד הַמֶּלֶךְ, נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל (תהילים קכד, ג): "לוֹלֵי ה' שְׁהִיָּה לָנוּ בְּקוֹם עֲלֵינוּ אָדָם אֲזִי חַיִּים בְּלָעוֹנוּ בַחֲרוֹת אָפֶם בְּנוּ, אֲזִי הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ נַחֲלָה עֶבֶר עַל נַפְשֵׁנוּ, אֲזִי עֶבֶר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַיְדוּנִים".

מְבוֹאָר מִכָּאן, כִּי כָל הַנְּסִיווֹת שְׁעוֹבְרִים עֲלֵינוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, הֵם בְּבַחֲיַנַּת "הַמַּיִם הַיְדוּנִים" שְׁאִישׁ יִשְׂרָאֵל עָלּוּ לְ"טְבוּעַ" בָּהֶם, אִם אֵינוּ יוֹדֵעַ לְשׁוֹט וְלַחֲזִיק אֶת רֵאשׁוֹ מֵעַל-פְּנֵי הַמַּיִם.

וְזֶהוּ הַטַּעַם שְׁאֵנוּ מְכַנְּיָם אֶת הַנְּהַגַּת הָעוֹלָם הַזֶּה, בְּתוֹר "טְבוּעַ", שֶׁהוּא מְלִשׁוֹן "טְבִיעָה". לְלַמְדָנוּ כִּי מִי שְׁאֵינוּ נִזְהָר, עָלּוּל, חָס וְחִלְלִיָּה, לְטְבוּעַ וְלִשְׁקוּעַ בְּטְבוּעַ שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. וְזֹאת, כְּפִי שְׁכַתְּבֵנוּ רַבְּנוּ בַחֲיֵי (הַקְדָּמָה לְ"מַסְעֵי"): "לְכַךְ נִקְרָא ה'טְבוּעַ' בְּשֵׁם הַזֶּה, כִּי יִטְבַּע הָאָדָם בֵּינָן מְצוּלָתוֹ, וַיֵּרֵד לְבָאָר שַׁחַת, אִם לֹא יִזְהָר... כְּמִי שֶׁבָּא בְּמְצוּלוֹת יָם, וְלֹא יוֹדֵעַ לְשׁוֹט, וְטוֹבֵעַ".

וְכֵן כָּתַב ה"שֵׁם מִשְׁמוּאֵל" (וַיֵּרָא תרע"ב): "שְׁמַעְתִּי מִכ"ק אֲדָמוֹר זצ"ל אֶלְכֶסְנֵדֵר... כִּי הַטְּבַע הוּא מְלִשׁוֹן טוֹבֵעַ, כְּמוֹ הַטּוֹבֵעַ בְּנֶהָר, (ו)לוֹלֵא הַחֶבֶל שֶׁהוֹשִׁיט לוֹ הַקְּבֵרָנִיט, אֵין לוֹ חַיִּים".

וְזֶהוּ מֶה שְׁשָׁנִינוּ בְּגַמְרָא (קִידוּשֵׁין כט'), שְׁאֶחָד הַדְּבָרִים שֶׁהָאֵב צָרִיךְ לְלַמֵּד אֶת בְּנוֹ הוּא "לְהוֹשִׁיטוֹ בְּמַיִם" (=לְשַׁחֲתוֹ), וּפְרַשׁ רש"י: "שְׁמָא יִפְרוֹשׁ בְּסַפִּינָה, וְתִטְבַּע וַיִּסְתַּכֵּן, אִם אֵין (הוּא) יוֹדֵעַ לְשׁוֹט".

לְפִי הָאָמוֹר יֵשׁ לוֹמֵר, שְׁכָאן רְמוֹז לָנוּ חו"ל, שֶׁהָאֵב צָרִיךְ לְלַמֵּד אֶת בְּנוֹ אֵיךְ לְהָרִים אֶת רֵאשׁוֹ בְּתַחֲנִינָה לְיוֹצְרוֹ, כְּדִי שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ יַעֲזוּר לוֹ "לְשׁוֹט"/לְהַתְּמוּדָד עִם כָּל דְּרָכֵי הַחַיִּים, שֶׁלֹּא יִטְבַּע חִלְלִיָּה "בְּמַיִם הַיְדוּנִים" שֶׁל הַטְּבַע. וְהֵנָּה, הֵן אֵמַת כִּי הַתְּפִילָּה לֵה' יִתְבָּרַךְ (בְּבַחֲיַנַּת "עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֲסִיד אֱלֹהֶיךָ לְעַת מְצֵא"), הִיא סְגוּלָה נִפְלְאָה כְּנֶגֶד "שְׁטֵף מַיִם רַבִּים אֵלָיו לֹא יִגִּיעוּ" – שֶׁלֹּא יִטְבַּע בְּמַיִם הַיְדוּנִים שֶׁל הַטְּבַע. אֲבָל, לְמַעֲשֵׂה אֵי-אֶפְשָׁר לְהִינְצֵל מִלְּטְבוּעַ בְּמַיִם הַיְדוּנִים, אֲלֵא רַק עַל-יְדֵי שְׁיַעֲסוּק הָאָדָם בְּתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. "כִּי לָקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אֶל תַּעֲזוּבוּ" ("כֶּתֶר" בְּקַפִּיצוֹת שֶׁל אוֹת אַחַת)

אָמְרוּ חו"ל (סוֹטָה יז'): "אִישׁ וְאִשָּׁה שֹׁזְבוּ – שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶם". דְּהֵינּוּ, כְּאֶשֶׁר הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה מְנַמְיָכִים עֲצָמָם זֶה בְּפָנָיו זֶה, וּמְבַטְלִים בֵּינֵיהֶם אֶפִּילוֹ שֶׁמִּץ שֶׁל גְּאוּהָ (=15) – אֲזִי הֵם זוֹכִים לְשְׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה – יח' (=15) זֶה כְּנֶגֶד זֶה. (אִישׁ וְאִשָּׁה).

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׁשָׁנִינוּ בְּמִשְׁנָה (מִסְכַּת עוֹקְצִים): "אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי: עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַנְחִיל לְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק שְׁלֹשׁ מְאוֹת וְעֶשְׂרֵה עוֹלָמוֹת, שְׁנַאֲמַר (מִשְׁלֵי ח'): 'לְהַנְחִיל אֶהְבִּי יֵשׁ (=310) וְאַצְרַתִּיהֶם אֲמַלֵּא".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנִין זֶה. שְׁכָן, מְדוּעַ עֲתִיד הַקַּב"ה לְהַנְחִיל אֶת אוֹהֲבָיו דּוֹקָא י"ש (=310) עוֹלָמוֹת? יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁהֵנָּה, נִצְטוּיָנוּ עַל-יְדֵי בּוֹרָא עוֹלָם עַל תְּרִי"ג (=613) מְצוֹת הַכְּתוּבוֹת בְּתוֹרָה. אוּלָם, חו"ל תִּקְנּוּ לָנוּ עוֹד שְׁבַע מְצוֹת. נִמְצָא, שְׁבִיחַד יֵשׁ לָנוּ לְקִים כֶּת"ר (=620) מְצוֹת. מִכָּאן, שְׁמִגִּיעַ לְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל כֶּת"ר (=620) עוֹלָמוֹת, תְּמוֹרַת כֶּת"ר (=620) הַמְצוֹת שֶׁהוּא מְקִים.

אוּלָם, כִּידוּעַ, הָאָדָם לֹא נִבְרָא יְחִידִי, אֲלֵא יַחַד עִם הָאִשָּׁה, כְּפִי שְׁכַתּוֹב: "וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם... זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָא אֹתָם". לָכֵן, כְּאֶשֶׁר הָאִשָּׁה מְסִיעַת לְבַעֲלָהּ, וְהִיא עוֹר לּוֹ בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת, בְּהִכָּרַח שִׁיתְחַלְקוּ הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה שׁוֹה בְּשׁוּה בְּכֶת"ר (=620) הַמְצוֹת. שְׁהָרִי, כְּאֶשֶׁר הֵם נְשׁוּאִים, הֵם שׁוֹתְפִים כְּאֶחָד. עַל-כֵּן, כְּאֶשֶׁר יִתְחַלְקוּ כֶּת"ר (=620) הָעוֹלָמוֹת לְשָׁנִים, יִגִּיעַ לְכָל אֶחָד – לְאִישׁ וְלְאִשָּׁה – בְּדִיוֹק י"ש (=310) עוֹלָמוֹת. וְזֶה שְׁאָמְרוּ חו"ל: "לְהַנְחִיל אֶהְבִּי יֵשׁ (=310)". וְכֵן שְׁנִינוּ בְּמִשְׁנָה (סְנֵהֲדֵרִין י'): "כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא". דְּהֵינּוּ, י"ש (=310) לָהֶם חֶלֶק" – חֶלֶק הָאִשָּׁה וְחֶלֶק הַבַּעַל הוּא יֵשׁ (=310) עוֹלָמוֹת לְעִתִּיד לְבוֹא.

וְרֵאוּי לְהוֹסִיף, שְׁבַעֲשָׂרֵת הַדְּבָרוֹת יִשְׁנן בְּדִיוֹק כֶּת"ר (=620) אוֹתִיוֹת, שֶׁהֵן מְכוּוֹנוֹת כְּנֶגֶד כֶּת"ר הַמְצוֹת. וְלָכֵן, כְּאֶשֶׁר בָּא הַקַּב"ה לְתַת אֶת עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת (שִׁישׁ בְּהֵן כְּאָמוֹר כֶּת"ר אוֹתִיוֹת, כְּנֶגֶד כֶּת"ר הַמְצוֹת), הַקְּדִים לוֹמֵר "כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתִגִּיד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל". וּפְרָשׁוּ חו"ל: "לְבֵית יַעֲקֹב" – אֵלוֹ הַנְּשִׁים. "וְתִגִּיד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל" – אֵלוֹ הַזְּכָרִים. לוֹמֵר לָךְ, שֶׁהַקְּדִים הַקַּב"ה אֶת הַנְּשִׁים לְפָנֵי הַזְּכָרִים, כְּדִי לְרְמוֹז עַל הַחֲשִׁיבוֹת הַעֲצוּמָה שֶׁל הָאִשָּׁה בְּשׁוֹתְפוֹת הַנִּפְלְאָה הַזֹּאת. שְׁכָן, בְּשִׁכְר כֶּת"ר (=620) הַמְצוֹת שִׁיקִימוּ, יְנִיחַ הַקַּב"ה כֶּתֶר עַל רֵאשׁוֹ, וְלַעֲתִיד לְבוֹא יִתְחַלְקוּ הַבַּעַל וְהָאִשָּׁה בְּכֶת"ר (=620) עוֹלָמוֹת, שׁוֹה בְּשׁוּה, וְכָל אֶחָד יִקְבַּל "שִׁי" (=310) עוֹלָמוֹת. וְזֶהוּ שְׁאוּמֵר דָּוִד הַמֶּלֶךְ (תהילים): "מֶה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירְאֵיךָ" – סוֹפֵי תִיבוֹת "כֶּתֶר". כְּלוֹמֵר, הַקַּב"ה, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, צוֹפֵן/שׁוֹמֵר "לִירְאֵיו" (=לְאִישׁ וְלַרְעִיתוֹ), הִירְאִים לְקִים אֶת תּוֹרָתוֹ, כֶּתֶר עוֹלָמוֹת לְעִתִּיד לְבוֹא...

חַג שְׁבוּעוֹת שְׁמַח וְשִׁבְתָּ שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נְשֵׂא-שְׁבוּעוֹת

"תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ"

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:16

ר"ת 21:13 יְצִיאַת הַחֹג: 20:30

ערש"ק ד' סיון תשע"ט (7.6.19) bnei-zion.com

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי בְּשִׁלְשִׁים" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיְהִי כַּמְשִׁיב יָדוֹ וְהִנֵּה יָצָא אָחִיו וְתַאֲמַר מַה פָּרַצְתָּ עָלֶיךָ פָּרִיץ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פָּרִיץ" (בראשית לח' כט')

אֶחָד הַדְּבָרִים הָעֲמוּקִים בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, הוּא שֶׁרֶשׁ לִידַת מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מִיְהוּדָה וְתִמְרָה. נִפְלְאוֹת הֵן דְּרָכֵי ה', הַמְּסוּבָב כָּל הַסִּיבּוֹת, שֶׁבָּחַר לְהוֹצִיא אֶת מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מִיְהוּדָה וְתִמְרָה דוֹקָא בְּצוּרָה שְׁנֵרְאִית כְּמַעֲשֵׂה שֶׁל זְנוּת. וּכְבָר פֶּרֶשׁ רַש"י זצ"ל אֶת מָה שֶׁאָמַר יְהוּדָה: "צְדָקָה (תִּמְרָה) מִמֶּנִּי" (לח', כו): "מִמֶּנִּי – הִיא מְעוּבָרַת. וְרו"ל דְּרִשׁוּ, שֶׁיִּצְאָה בַת-קוֹל וְאָמְרָה: מִמֶּנִּי (=מִהַקְּב"ה) וּמֵאֵתִי יֵצְאוּ הַדְּבָרִים. לְפִי שְׁהִיְתָה (תִּמְרָה) צְנוּעָה בְּבֵית חֲמִיָּה גִזְרָתִי שֶׁיִּצְאוּ מִמֶּנָּה מַלְכִים, וּמִשִּׁבְטֵי יְהוּדָה גִּזְרָתִי לְהַעֲמִיד מַלְכִים בְּיִשְׂרָאֵל".

כְּדִי לְבַאֵר עֲנִינֵן זֶה שֶׁל לִידַת מַלְכוּת בֵּית דָּוִד בְּיַתֵּר שְׂאֵת, נִקְדִּים לְהַבִּיא מָה שֶׁמִּצְאָנוּ בְּלִידַת הַתְּאוּמִים מִיְהוּדָה וְתִמְרָה (בראשית לח', כו): "וַיְהִי בְּלִדְתָהּ וַיִּתֵּן יָד... וַיְהִי כַּמְשִׁיב יָדוֹ וְהִנֵּה יָצָא אָחִיו, וְתַאֲמַר: מַה פָּרַצְתָּ עָלֶיךָ פָּרִיץ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פָּרִיץ". שָׁכֵן, יֵשׁ לְתַמּוּהָ, לְאִיזוֹ תוֹעֵלַת סִפְרָה לָנוּ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה עֲנִינֵן זֶה שֶׁל פָּרִיץ, הַמִּתְפָּרֵץ לְצֵאת בְּשַׁעַת הַלֵּידָה לְפָנֵי אָחִיו?

וַיֵּשׁ לְבַאֵר עֲמֻק דְּבָרֵי חֲכָמִים אֵלּוּ, עַל-פִּי דְבָרֵי הַמְּקוּבָּלִים, שֶׁבְּאֵרוֹ, מְדוּעַ סָבַב הַקְּב"ה כֶּהָ, שֶׁלִּידַת הַמְּשִׁיחַ תִּהְיֶה דוֹקָא בְּדֶרֶךְ עֲקָלְתוֹן: דֶּרֶךְ לוֹט וּבְנֻתָיו שֶׁיִּצְאָה מֵהֶם רוּת הַמּוֹאֲבִיָּה, וְדֶרֶךְ יְהוּדָה וְתִמְרָה שֶׁהִיא נִרְאָה כְּמַעֲשֵׂה זְנוּת, וְכֵן מְבַעֵז וּמְרוּת הַמּוֹאֲבִיָּה, שֶׁהִיא סִפְק גְּדוּל הָאֵם הַיְתָה רוּת מוֹתֶרֶת לְבּוֹא בְּקֶהֱל? (שְׁהִרִי כְּתוּב בַּתּוֹרָה: "לֹא יָבֹא עֲמוּנֵי וּמוֹאֲבֵי בְּקֶהֱל ה'").

וּלְכַאוּרָה קֶשֶׁה הַדְּבַר, מְדוּעַ יִרְדָּה נִשְׁמָתוֹ שֶׁל הַמְּשִׁיחַ בְּדֶרֶךְ שְׁנֵרְאִית כְּאִסּוּר? הֲרִי טוֹב יוֹתֵר שֶׁלִּידַת הַמְּשִׁיחַ תִּהְיֶה בְּלִי שׁוּם פְּקוּק וּנְדָנוּד שֶׁל אִסּוּר, גַּם לְמִרְאִית-עֵינַי!

וְתַרְצוּ חו"ל וְאָמְרוּ, שֶׁנִּשְׁמָה גְּדוּלָה יְכוּלָה לְרַדֵּת לְעוֹלָם הַזֶּה רַק בְּדֶרֶךְ עֲקָלְתוֹן, כְּאִשֶּׁר מְרָמִים אֶת הַחִיצוֹנִים (=כּוֹחוֹת הַיִּצָּר הָרַע), כְּדִי שֶׁלֹּא יַעֲכְבוּ וַיִּקְטְרוּ עַל הַנִּשְׁמָה הַזֹּאת מְלַרְדֵּת לְעוֹלָם.

כְּפִי שֶׁאָמַר הָאֲרִיז"ל (לִיקוּטֵי תוֹרַת אִיּוֹב): "הַחִיצוֹנִים (=כּוֹחוֹת הַטּוֹמָאָה), כְּשֵׁיִשׁ נִשְׁמָה יִקְרַת-עֶרְךָ בֵּינֵיהֶם...הֵם גִּיּוּזִים עַל-יְדֵהּ, וְאִינָם מִנִּיחִים (לָהּ)...לְצֵאת מִשֶּׁם כָּלֵל... (וְכָל) כּוֹנְתָם לְטִמְאָה בְּכָל הַבָּא לְיָדָם, (כְּדִי) שֶׁתִּשְׁאָר תְּמִיד בְּיָדָם... לָכֵן, כְּשֶׁרֹאִים אִיזָה מְקוֹם פְּגוּם עַד מְאֹד, הֵם נוֹתְנִים שֵׁם אוֹתָהּ נִשְׁמָה, וּמִנִּיחִין (לָהּ) לְצֵאת, כְּדִי שֶׁתִּקְלָקֵל (שֵׁם יוֹתֵר) מִמָּה שֶׁהִיְתָה, וְתַחֲזוֹר אֵלֵיהֶם יוֹתֵר פְּגוּמָה מִבְּרֵאשׁוֹנָה, כְּדִי שֶׁתַּעֲמוּד בִּיְדֵיהֶם יָמִים רַבִּים...".

מִבִּיאוֹר דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הָאֲרִיז"ל אָנוּ לְמִדִּים, שֶׁכְּאִשֶּׁר יֵשׁ נִשְׁמָה קְדוּשָׁה וַיִּקְרַת-עֶרְךָ בַּתּוֹךְ כּוֹחוֹת הַטּוֹמָאָה, הֵם גִּיּוּזִים מִמֶּנָּה, וְאִינָם מְרָפִים מִמֶּנָּה, כִּי הִיא חַיּוּתָם. וְכְּאִשֶּׁר הִיא צְרִיכָה לְרַדֵּת מִהַשָּׁמַיִם אֶרְצָה, מִיָּד קָמִים הַשָּׁטָן וְכָל כּוֹחוֹת הָרַע עִמוֹ, וּמְקַטְרְגִים וְעוֹשִׂים רַעַשׁ גְּדוּל בְּשָׁמַיִם, כְּדִי שֶׁנִּשְׁמָה יִקְרַת-עֶרְךָ זֶה לֹא תִרָּד. אֲבָל כְּשֶׁרֹאִים כּוֹחוֹת הָרַע אֵלּוּ שֶׁנִּשְׁמָה זֶה צְרִיכָה לְרַדֵּת בְּמְקוֹם "פְּגוּם" שֶׁל זִיוּג אִסּוּר (כְּמוֹ לוֹט וּבְנֻתָיו, אוֹ יְהוּדָה וְתִמְרָה כְּלָתוֹ), הֵם מִנִּיחִים לָהּ לְרַדֵּת כְּדִי שֶׁתִּקְלָקֵל, וְכֵן תַּחֲזוֹר אֵלֵיהֶם פְּגוּמָה עוֹד יוֹתֵר, וְעַל-יְדֵי כֶּהָ תִהְיֶה לָהֶם יוֹתֵר אַחִינָה בְּנִשְׁמָה זֶה.

וְעַל-כֵּן שׁוֹאֵל הַ"שִּׁפְתֵי כַּהֵן": מְדוּעַ עָשָׂה הַקְּב"ה כֶּהָ? מְדוּעַ אוֹתָן נִשְׁמוֹת קְדוּשׁוֹת יוֹרְדוֹת בְּמְקוֹם שְׁנֵרְאָה, כְּבִיכּוֹל, פְּגוּם? וּמְשִׁיב וְעוֹנָה הַ"שִּׁפְתֵי כַּהֵן": אֵלּוּ, כָּל זֹאת עָשָׂה ה', כְּדִי שֶׁיִּבּוֹא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בְּהִיסָח הַדַּעַת, וַיִּסִּיחַ הַשָּׁטָן דַּעַתוֹ, וְלֹא יִקְטְרַג הַמְּקַטְרַג. שָׁכֵן, דַּעַת הַשָּׁטָן הִיא שֶׁהַמְּשִׁיחַ לֹא יָבֹא בְּצוּרָה כְּזֹאת, מְזִיוּג אִסּוּר, אֵלּוּ בְּדֶרֶךְ שֶׁל קְדוּשָׁה, וְלָכֵן מְרָפָה הוּא מְאֹתָהּ נִשְׁמָה קְדוּשָׁה, וּמִנִּיחָה כְּדִי שֶׁתִּרָּד אֶרְצָה.

וְהִנֵּה, לְפִי מָה שֶׁבְּאֵרְנוּ, נִרְאָה שֶׁדוֹקָא כָּאֵן מְגַלָּה לָנוּ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אֶת סוּד לִידַת הַמְּשִׁיחַ בְּדֶרֶךְ עֲקָלְתוֹן, דּוֹגְמַת יְהוּדָה וְתִמְרָה. וְהָעֲנִין הוּא עַל-פִּי מָה שֶׁמִּצְיָנוּ בְּגִמְרָא (יְבֻמוֹת עו'), שֶׁכְּאִשֶּׁר דָּוִד הַקָּטָן (שְׁעָדִין לֹא הִיָּה מְפּוֹרָסִם), הִתְכַּוְּנָה לְצֵאת לְמַלְחָמָה כְּנֶגֶד גּוֹלִית הַפְּלִישְׁתִּי, שֶׁהַכָּל פָּחַדוֹ מִמֶּנּוּ, הַלְּבִישׁ שְׂאוֹל הַמֶּלֶךְ אֶת מְדִיו שְׁלוֹ

לְדוֹד, כְּפִי שְׁכַתוֹב (שְׁמוּאֵל א' יז, לח): "וַיִּלְבַּשׁ שְׂאוֹל אֶת דָּוִד מְדִי וַנִּתֵּן קוֹבֵעַ נְחֹשֶׁת עַל רֹאשׁוֹ וַיִּלְבַּשׁ אֹתוֹ שְׂרָיוֹן¹² וְהָיָה זֶה פֶּלֶא: לַמְּרוֹת שְׂאוֹל הַמֶּלֶךְ הָיָה מִשְׁכָּמוֹ וּמַעֲלָה גְבוּהַ מִכָּל הָעָם, וְאֵילֹו דָוִד הָיָה נֶעַר קָטָן, הַתְּאִימוֹ בְּגַדֵי הַמְּלוּכָה שֶׁל שְׂאוֹל הַמֶּלֶךְ הַתְּאִמָּה נִפְלְאָה וּמְדוּיָקָת עַל דָּוִד. כְּשֶׁרָאָה כֶּךָ שְׂאוֹל הַמֶּלֶךְ – נִבְהַל, וַרְאָה בְּכֶךָ סִימָן שְׂדוּד נוֹעֵד לְגִדּוּלוֹת וּלְנִצּוּרוֹת, וְהוּא זֶה שִׁיחַ מִמֶּנּוּ אֶת הַמְּלָכוֹת.

כְּפִי שְׂאֵמֵר לוֹ שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא, אַחֲרֵי שֶׁנִּכְשַׁל בְּמִלְחָמַת עֲמֶלֶק, (כְּאֲשֶׁר חִמַּל עַל אֲגַג שְׁמוּאֵל א' טו, כח): "וַיֹּאמֶר אֵלָיו שְׁמוּאֵל קְרַע ה' אֶת מַמְלַכוֹת יִשְׂרָאֵל מֵעַלְיָךְ הַיּוֹם וַנִּתְּנָה לְרַעַף הַטּוֹב מִמֶּךָ", וְלִכֵּן – "...כִּרְאוֹת שְׂאוֹל אֶת דָּוִד יֵצֵא לְקִרְאֵת הַפְּלִשְׁתִּי אָמַר אֶל אַבְנֵר שֶׁר הַצֶּבֶא בֶּן מִי זֶה הַנְּעָר?" – וּמִפְּרִשְׁת שֵׁם הַגִּמְרָא, שֶׁעִיקַר שְׂאֵלְתוֹ שֶׁל שְׂאוֹל הָיְתָה, הָאֵם דָּוִד הוּא מִבְּנֵי בְּנָיו שֶׁל פָּרִץ בֶּן יְהוּדָה. שְׂאֵז, סִימָן הוּא שְׁעֵתִיד הוּא לְמַלּוּךְ עַל יִשְׂרָאֵל, כְּפִי שְׁכַתוֹב (ב' בְּתָרָא ק'): "שֶׁהַמֶּלֶךְ פּוֹרֵץ לַעֲשׂוֹת לוֹ דֶּרֶךְ, וְאִין מִמְּחִין בִּידוֹ (=אִין מִי שִׁיתְנַגֵּד לוֹ)".

וַיֵּשׁ לְבָאָר עֲנִין זֶה ("שֶׁהַמֶּלֶךְ פּוֹרֵץ לַעֲשׂוֹת לוֹ דֶּרֶךְ..."). שְׁכַן נִשְׁמָה קְדוּשָׁה כְּזוֹ שֶׁל דָּוִד מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ הָיְתָה סְגוּרָה בְּבְרִית וּבִמְנַעוּל אֲצֵל הַחִיצוֹנִים בְּסִדּוּם וּבִמּוֹאָב. וְלִכֵּן, כְּדֵי שֶׁנִּשְׁמָה זֶה תִּצָּא מִיָּד, וְתוֹלֵד בְּעוֹלָם הַזֶּה, הָיָה צָרִיךְ לְפָרוֹץ אֶת גִּדְר הַקְּלִיפָה כְּדֵי לְהַגִּיעַ לְצֵד הַקְּדוּשָׁה. וְזֶה שְׂרַמְזוֹ חו"ל: "הַמֶּלֶךְ פּוֹרֵץ לַעֲשׂוֹת לוֹ דֶּרֶךְ". כְּלוּמַר, מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ פּוֹרֵץ אֶת גִּדְר הַקְּלִיפָה/הַטּוֹמְאָה, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת לוֹ דֶּרֶךְ לְצֵד הַקְּדוּשָׁה, עַל-יְדֵי שְׁמַעְרִים עַל הַחִיצוֹנִים, וְאִין מִמְּחִין בִּידוֹ".

לְפִי בִיאוֹר זֶה, יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין אֶת מֵאֵמֵר חו"ל בְּמִדְרַשׁ רַבָּה (פּה, א'): "וַיְהִי בַעַת הַהוּא וַיִּרְדּוּ יְהוּדָה מֵאֵת אַחִיו... – רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּרַ נַחְמָן פֶּתַח: 'כִּי אֲנֹכִי יָדַעְתִּי אֶת הַמַּחְשְׁבֹת' – (ה) שְׁבֻטִים הָיוּ עֲסוּקִין בְּמַכִּירְתוֹ שֶׁל יוֹסֵף, וַיִּוֹסֵף הָיָה עֲסוּק בְּשִׁקּוֹ וּבְתַעֲנִיתוֹ, רְאוּבֵן הָיָה עֲסוּק בְּשִׁקּוֹ וּבְתַעֲנִיתוֹ, וַיַּעֲקֹב הָיָה עֲסוּק בְּשִׁקּוֹ וּבְתַעֲנִיתוֹ, וַיְהוּדָה הָיָה עֲסוּק לִיקַח לוֹ אִשָּׁה, וְהַקַּב"ה הָיָה עוֹסֵק (ו) בּוֹרָא אֹרֹו שֶׁל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ".

וְהַבִּיאוֹר הוּא, שֶׁהַיּוֹת וְנִשְׁמַת מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד לֹא יְכוּלָה לְרַדֵּת לְעוֹלָם הַזֶּה בְּדֶרֶךְ הַרְגִילָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְעוֹרְרוּ הַמְּקַטְרָגִים לְהִילָחֵם בָּהּ בְּכָל כּוֹחַם, מִהִסִּיבָה שְׂאִין הַדּוֹר רְאוּי לְכָךְ. לְכֵן סִבַּב הַקַּב"ה כֶּךָ, לְהוֹרִיד נִשְׁמָה קְדוּשָׁה זֶה, דּוֹקָא בְּזִמָּן כְּזֶה שֶׁלֹּא יַעֲלֶה עַל דַּעַת הַחִיצוֹנִים שְׁכַעַת יוֹרְדַת נִשְׁמַת הַמְּשִׁיחַ לְעוֹלָם. וְזֶהוּ שְׂאֵמֵרוֹ חו"ל (סַנְהֶדְרִין צז): "אִין בֶּן דָּוִד בָּא... עַד שִׁיתְיָאֲשׁוּ מִן הַגְּאֻלָּה" – דְּהֵינּוּ, עַד שֶׁהַחִיצוֹנִים יִתְיָאֲשׁוּ וַיַּחֲשְׁבוּ שְׁכַךְ לֹא תְּבוּא הַגְּאֻלָּה. שְׁכַן, לֹא עוֹלָה בְּדַעַתָם שֶׁל הַחִיצוֹנִים, שְׁדוֹקָא בְּצוּרָה כְּזֹאת יְבוּא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ.

וְלִכֵּן אוֹמֵר הַמִּדְרַשׁ: 'כִּי אֲנֹכִי יָדַעְתִּי אֶת הַמַּחְשְׁבֹת' – (ה) שְׁבֻטִים הָיוּ עֲסוּקִין בְּמַכִּירְתוֹ שֶׁל יוֹסֵף... רְאוּבֵן הָיָה עֲסוּק בְּשִׁקּוֹ וּבְתַעֲנִיתוֹ... וְהַקַּב"ה הָיָה עוֹסֵק (ו) בּוֹרָא אֹרֹו שֶׁל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ". כְּלוּמַר, דּוֹקָא בְּמַצֵּב כְּזֶה שֶׁהַשְּׁבֻטִים הָיוּ עֲסוּקִים בְּמַכִּירְת יוֹסֵף, וְלְפִי מְרֵאִית-עֵין הָיָה הַמַּעֲשֶׂה נִרְאָה כְּחֻטָּא חִמּוּר, וְדוֹקָא כְּאֲשֶׁר רְאוּבֵן יוֹשֵׁב בְּשִׁקּוֹ וּבְתַעֲנִיתוֹ עַל מַעֲשֶׂה בְלָהָה, זֶה הַזְּמַן הַמִּתְאִים לְהוֹרִיד אֶת שְׂרֵשׁ מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד לְעוֹלָם הַזֶּה, עַל-יְדֵי יְהוּדָה וְתַמָּר שְׁלִמְרֵאִית עֵין הָיָה נִרְאָה הַדְּבַר כְּחֻטָּא. שְׁכַן כְּאִמּוּר בְּמַצֵּב כְּזֶה לֹא יַעֲלֶה עַל דַּעַת הַחִיצוֹנִים שֶׁזֶה הַזְּמַן הַמִּתְאִים לְהוֹרִיד אֶת נִשְׁמַת מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד.

עַל-פִּי זֶה נִיתֵן לְבָאָר אֶת הַכְּתוּב בִּירוּשָׁלַיִם (בְּרִכּוֹת פ"ב ה"ד) שֶׁנִּשְׁמַת מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד יִרְדֶּה לְעוֹלָם בְּתַשְׁעָה בְּאַב. וְלִכְאוּרָה יִפְלֵא מֵאֵד הַדְּבַר: וְכִי אֵיךְ דּוֹקָא בְּאוֹתוֹ יוֹם מֵר וְנִמְהָר אֲשֶׁר בּוֹ כְּלָה ה' אֶת חֲמָתוֹ וְשִׁפְךָ חֲרוֹן אַפּוֹ, וְהַצִּית אֵשׁ בְּצִיּוֹן וְהַחְרִיב אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, דּוֹקָא בְּיוֹם כְּזֶה הוּא יִתְבַּרֵךְ יוֹרִיד אֶת נִשְׁמַת מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד?

אוֹלָם, לְפִי הָאִמּוּר מוֹכֵן הַדְּבַר. שְׁכַן, הַחִיצוֹנִים עֲמְדוּ כָּל הַזְּמַן עַל הַמְּשִׁמָּר כְּדֵי לְמַנוֹעַ אֶת יְרִידַת נִשְׁמַת הַמְּשִׁיחַ. אוֹלָם, כְּאֲשֶׁר הִגִּיעַ יוֹם תַּשְׁעָה בְּאַב, אֲשֶׁר בּוֹ נִחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וַיִּשְׂרָאֵל גָּלוּ מֵאַרְצָם, בָּאוּ הַחִיצוֹנִים לְשִׁמְחָה גְדוּלָה, וְלֹא עָלְתָה עַל דַּעַתָם הַמַּחְשְׁבָה, שְׁדוֹקָא בַּעַת כְּזֹאת תוֹלֵד נִשְׁמַת הַמְּשִׁיחַ. אוֹלָם, הַקַּב"ה, מְסוּבֵב כָּל הַסִּיבוֹת, בְּחֵר לְהוֹרִיד אֶת נִשְׁמַת מְשִׁיחַ צְדִקְנוֹ לְעוֹלָם דּוֹקָא בְּיוֹם ט' בְּאַב, מִכִּיּוֹן שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם לֹא הָיָה שׁוּם עֵיכוּב מִצֵּד הַמְּקַטְרָגִים.

עֲנִין זֶה פּוֹתַח לָנוּ שְׁעַר, לְהַבִּין מִדְרַשׁ נִפְלֵא עַל הוֹיכּוּחַ בֵּין יַעֲקֹב אֲבִינוֹ לְבִין לָאָה, כְּאֲשֶׁר נּוֹדַע לְיַעֲקֹב בְּבִקְרָה שְׁלָאָה שֶׁתַּפָּה פְּעוּלָה עִם אֲבִיהָ, לָכֵן, כְּדֵי לְרַמּוֹתוֹ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה ע' יט' מִתּוֹרַגַם): "כָּל הַלֵּילָה הָיָה יַעֲקֹב קוֹרָא בְּשִׁמָּה שֶׁל רַחֵל, וְלָאָה עֲנָתָה לוֹ. בְּבִקְרָה, כְּשֶׁרָאָה שֶׁהִיא לָאָה, אָמַר (יַעֲקֹב) לָהּ (=לְלָאָה): רַמְאִית בַּת רַמְאִי, הָאֵם לֹא קָרְאִיתִי רַחֵל וְאֵת עֲנִיתִי לִי? אֲמָרָה לוֹ (לָאָה לְיַעֲקֹב)... הָאֵם לֹא צָעַק אֲבִיךָ (לָךְ) עֲשׂוֹ, וְאֵת (ה) עֲנִיתִי לוֹ (אֲנֹכִי עֲשׂוֹ בְּכַרְךָ)?"

וַצְרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין אֶת עִמְק הַדְּבָרִים שֶׁעֲנָתָה לָאָה לְיַעֲקֹב. הָרִי בּוֹדָאֵי שְׂאִין לְהַבִּין אֶת הַדְּבָרִים כְּפִשׁוּטָם, כְּאֵילוֹ

לֵאמֹר אֲמַנּוּ הַתְּחַצְּפָה לְיַעֲקֹב אֲבִינוּ וְאָמְרָה: כְּמוֹ שֶׁאַתָּה רְמִיתָ אֶת אַבְיָה, כֵּן אֲנִי רְמִיתִי אוֹתְךָ. שְׁהָרִי, מִה שֶׁרָמָה יַעֲקֹב אֶת אֲבִיו הִיָּה רַק כְּדִי לְהוֹצִיא אֶת הַבְּרָכוֹת מֵעֵשׂוֹ הָרָשָׁע. אֲבָל מִי הַתִּיר לְלֹאֵה לְרַמּוֹת אֶת יַעֲקֹב, אִישׁ צָדִיק וְתַמִּים?

הַמַּגִּיד הַקְּדוֹשׁ מְקוֹזְנִיץ זִיע"א (פְּרָשַׁת "וַיֵּצֵא") מְבַאֵר עֲנִיָן זֶה עַל-פִּי דְבָרֵי חוֹ"ל (ב"ב כ"ג): "וְעֵינַי לֹאֵה רְכוּת", מֵאִי "רְכוּת"? שְׁהִיתָה שׁוֹמֵעַת עַל פְּרָשַׁת דְּרָכִים בְּנֵי אָדָם שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים: שְׁנֵי בָנִים יֵשׁ לָהּ לְרַבָּקָה (עֵשׂוֹ וַיַּעֲקֹב), שְׁתֵּי בָנוֹת יֵשׁ לוֹ לְלֶבֶן (לֹאֵה וְרַחֵל), גְּדוּלָה - גְּדוּל (לֹאֵה לְעֵשׂוֹ), וְקַטְנָה - לְקַטָּן (רַחֵל לְיַעֲקֹב). הִיתָה יוֹשֶׁבֶת בְּפְרָשַׁת דְּרָכִים, וְשׂוֹאֵלֶת, גְּדוּל (=עֵשׂוֹ), מִה מַעֲשֵׂיו? (וְהָיוּ מְשִׁיבִים לָהּ) אִישׁ רַע הוּא, מְלַסְטֵם בְּרִיּוֹת. קַטָּן (=יַעֲקֹב) מִה מַעֲשֵׂיו? (וְהָיוּ מְשִׁיבִים לָהּ) 'אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אוֹהֲלִים', וְהִיתָה בּוֹכָה עַד שֶׁנִּשְׁרָוּ רִיסֵי עֵינֶיהָ".

עַל פִּי זֶה יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁלֹּאֵה עֲנַתָּה לְיַעֲקֹב, וְאָמְרָה לוֹ בְּחֻכְמָה: הֲלֹא קִנִּיתָ אֶת הַבְּכוֹרָה מֵעֵשׂוֹ אַחֲדָה, וְלָכֵן אָמַרְתָּ לְיַצְחָק אַבְיָה: "אֲנֹכִי עֵשׂוֹ בְּכֹרֶךָ". אִם כֵּן, אֲנִי שִׂיכַת לָךְ, שְׁהָרִי "גְּדוּלָה - לְגְדוּל", וּמֵאַחַר וְאֲנִי הַגְּדוּלָה, הָרִי כְּעַתְּ לְאַחַר שֶׁקִּנִּיתָ אֶת הַבְּכוֹרָה, אֶתָּה הַגְּדוּל, וְלָכֵן אֲנִי שִׂיכַת לָךְ. וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף כָּאֵן אֶת תְּמִיּוּתָהּ כָּל הַמְּפָרְשִׁים, מְדוּעַ סִבֵּב הַקֵּב"ה, שִׁיעֲקֹב אֲבִינוּ יִקְבֵּל אֶת הַבְּרָכוֹת מִיַּצְחָק אֲבִיו בְּמַרְמָה? שְׁהָרִי, הַרְבֵּה דְרָכִים יֵשׁ לָהּ יִתְבָּרַךְ כְּדִי לִתֵּת אֶת הַבְּרָכוֹת לְיַעֲקֹב בְּדֶרֶךְ הַיִּשְׁרָה, וּמְדוּעַ הִיָּה צְרִיךְ לְקַבֵּלֶם בְּמַרְמָה?

אוֹמֵר עַל כֵּן הִרָה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן, הַיּוֹת וַיַּצְחָק בְּרַךְ אֶת יַעֲקֹב בְּבְרָכוֹת גְּדוּלוֹת וְקְדוּשׁוֹת, לְהוֹרִיד לוֹ שְׁפַע רַב טוֹב בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחַנִּיּוֹת, לְכַלֵּל יִשְׂרָאֵל עַד סוּף כָּל הַדּוֹרוֹת. אִם כֵּן הִיתָה סִפְנָה גְּדוּלָה שֶׁהַמְּקַטְרָגִים יַעֲשׂוּ הַכֹּל כְּדִי לְמַנוּעַ אֶת הַבְּרָכוֹת מִיַּעֲקֹב. עַל-כֵּן סִבֵּב הַקֵּב"ה כֵּן, שִׁיעֲקֹב יִקְבֵּל אֶת הַבְּרָכוֹת כֵּן שֶׁלְּמַרְאִית עֵינַי נִרְאָה כְּאִילוּ קִבְּלֶם בְּמַרְמָה. וְהִנֵּה, עַל-כֵּן לֹא עִכְבוּ הַמְּקַטְרָגִים אֶת הַבְּרָכוֹת, שֶׁכֵּן הַמְּקַטְרָגִים חָשְׁבוּ שֶׁבְּרָכוֹת הַמִּתְקַבְּלוֹת בְּמַרְמָה, אֵינן בְּהֵן מִמֶּשׁ.

וְזֶהוּ הַטַּעַם לְכֵן, שֶׁלֹּאֲחַר שֶׁנִּתְגַּלָּה לְיַצְחָק שִׁיעֲקֹב רָמָה אוֹתוֹ, לֹא כָּעַס עַל יַעֲקֹב, וְאֵף בְּרַךְ אוֹתוֹ "גַּם בְּרוּךְ יִהְיֶה". שֶׁכֵּן, כְּאֲשֶׁר רָאָה יַצְחָק אֲבִינוּ, שֶׁמִּשְׁמַיִם הִסְתִּירוּ מִמֶּנּוּ, שֶׁלֹּא אֶת עֵשׂוֹ הוּא בְּרַךְ, אֲלֵא אֶת יַעֲקֹב, הַבֵּינָן הוּא שֶׁבְּאִמַּת יַעֲקֹב רָאוּי לְבְּרָכוֹת. אֲלֵא, שֶׁכְּדִי שֶׁהַמְּקַטְרָגִים לֹא יִקְטְרוּ וְלֹא יַעֲכֹבוּ אֶת הַבְּרָכוֹת, הִיָּה הַכֶּרֶחַ שִׁיִּקְבֵּל יַעֲקֹב אֶת הַבְּרָכוֹת בְּמַרְמָה, וְלָכֵן הִסְפִּים יַצְחָק בְּפֶה מְלֵא עַל-כֵּן, וְאָמַר: "גַּם בְּרוּךְ יִהְיֶה", וְכֵן קִבֵּל יַעֲקֹב אֶת הַבְּרָכוֹת שְׁלֵא בְּמַרְמָה.

וְזֶהוּ גַם הַתְּשׁוּבָה לְשֵׁאֵלָה, מְדוּעַ סִבֵּב הַקֵּב"ה כֵּן, שִׁיעֲקֹב אֲבִינוּ יֵשׂא שְׁתֵּי אַחֲיוֹת (רַחֵל וְלֹאֵה), שִׁישׁ בְּזָה לְמַרְאִית עֵינַי מַעֲשֵׂה הַמְּנוּגָד לְתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה? וְעוֹד יוֹתֵר מִזֶּה, שְׁהָרִי מְזִיווּג זֶה שֶׁל יַעֲקֹב עִם רַחֵל וְלֹאֵה נוֹלְדוּ שְׁנַיִם עֵשׂוֹר הַשְּׁבֵטִים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁמֵּהֶם נִתְהוּוּ כָּל יִשְׂרָאֵל. וְאִיךָ יִרְדוּ נְשָׁמוֹת קְדוּשׁוֹת אֵלּוּ, מִמַּעֲשֵׂה שְׁנֵרָאָה לְכַאוּרָה בְּנִיגוּד לְאַזְהָרַת הַתּוֹרָה לֹא לְקַחַת שְׁתֵּי אַחֲיוֹת?

אֲלֵא, שֶׁכָּל זֶה - לִידַת מַלְכוּת בֵּית דָּוִד, שֶׁמִּמֶּנּוּ יֵצֵא מִשִּׁיחַ צְדָקָנוּ, וְלִידַת שְׁנַיִם עֵשׂוֹר הַשְּׁבֵטִים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁמֵּהֶם נִתְהוּוּ כָּל יִשְׂרָאֵל - כָּל זֶה עֵשָׂה ה' יִתְבָּרַךְ לְטוֹבַת יִשְׂרָאֵל, כְּדִי לְבַלְבֵּל אֶת הַשָּׁטָן, כְּדִי שֶׁלֹּא יִשְׁטֵן וְיִקְטְרַג עַל בְּנָיו - בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְזֶהוּ שֶׁהַשִּׁיבָה לֹאֵה לְיַעֲקֹב, בְּגִדְל חוֹכְמָתָהּ: הֲלֹא גַם אֶתָּה קִבַּלְתָּ אֶת הַבְּרָכוֹת בְּמַרְמָה, כְּאֲשֶׁר עֲנִיתָ לְיַצְחָק אַבְיָה "אֲנֹכִי עֵשׂוֹ בְּכֹרֶךָ". וְהַטַּעַם לְכֵן שֶׁהִיִּית צְרִיךְ לְקַבֵּל אֶת הַבְּרָכוֹת בְּמַרְמָה הוּא כְּדִי שֶׁלֹּא יַעֲכֹבוּ הַמְּקַטְרָגִים בְּעַדְךָ אֶת הַבְּרָכוֹת. אִם כֵּן, מִה לָךְ שֶׁבֵּאת אֵלַי בְּטַעֲנוֹת שְׁרַמִּיתִי אוֹתְךָ, הֲלֹא גַם הַנְּשׂוֹאֵינִי שְׁלִי הָיוּ צְרִיכִים לְהִיּוֹת בְּדֶרֶךְ שֶׁל מַרְמָה, כְּדִי לְבַלְבֵּל אֶת הַשָּׁטָן, וְעַל-יְדֵי כֵּן לֹא תִתְעַכֵּב לִידַת כָּלל יִשְׂרָאֵל. וְלִמַּעֲשֵׂה הַכֹּל הוּא מִן הַשָּׁמַיִם, מֵהַקֵּב"ה, מְסוּבֵב כָּל הַסִּיבּוֹת. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרָה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "יֵשׂא ה' פְּנָיו אֵלַיךָ" (ו', כו')

בְּמִסְכַּת בְּרָכוֹת (כ', עב') מוּבָא הַמְּדַרְשׁ הַבָּא: אָמְרוּ מְלַאכֵי הַשָּׁרַת לְפָנֵי הַקֵּב"ה: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם! כְּתוּב בְּתוֹרַתְךָ: "אֲשֶׁר לֹא יֵשׂא פָּנִים (=ה') אֵינוֹ מִפְּלֵה לְטוֹבָה שֶׁלֹּא כְּדִין) וְלֹא יִקַּח שַׁחַד" (דְּבָרִים י"ו, י"ז), וְהִלֵּא אֶתָּה נוֹשֵׂא פָּנִים לְיִשְׂרָאֵל, דְּכַתִּיב (שְׁהָרִי כְּתוּב בְּבִרְכַת הַכַּהֲנִים): "יֵשׂא ה' פְּנָיו אֵלַיךָ"! אָמַר הַקֵּב"ה לְמַלְאכֵי הַשָּׁרַת: וְכִי (אִיךָ) לֹא אֲשֵׂא פָּנִים לְיִשְׂרָאֵל? שְׁהָרִי כְּתַבְתִּי לָהֶם בְּתוֹרָה (דְּבָרִים ח', י'): "וְאֶכְלַתְּ וּשְׁבַעְתְּ, וּבְרַכְתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ", וְהֵם מְדַקְדְּקִים עַל עֲצָמָם (=מַחְמִירִים עַל עֲצָמָם לְבָרַךְ בְּרַכַּת הַמְּזוּן) עַד כְּזִית וְעַד כְּפִיצָה (=אֶפִּילוּ בְּאֶכְלָה מוֹעֲטָת, לֵלֵא "וּשְׁבַעְתְּ"). (אִם כֵּן, אִיךָ לֹא אֲשֵׂא לָהֶם פָּנִים?) ... רְמֵז לְדְבָרִים נִמְצָא בְּכַתוּב שֶׁלְּפָנֵינוּ: "אֵלַיךָ" רֵאשִׁי תִיבּוֹת אֶכְלוּ כְּזִית וְדַקְדְּקוּ לְבָרַךְ.

חַג שְׁבוּעוֹת שְׁמַח וְשִׁבְתָּ שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשָׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד "ויבאו מדבר סיני ויחננו במדבר ויחן שם ישראל נגד ה'הר"

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נְשֵׂא-שְׁבוּעוֹת

"תורת ה' תמימה משיבת נפש"

ר"ת 21:13

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נְשֵׂא-שְׁבוּעוֹת

ר"ת 21:13

bnei-zion.com

ערש"ק ד' סיון תשע"ט (7.6.19)

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי בְּשִׁלְשִׁים" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

הטעם למנהג ישראל לקרוא את מגילת רות בחג השבועות

מנהג ישראל תורה, לקרוא את מגילת רות בחג השבועות, כפי שהביא הרמ"א (או"ח סימן תצ' ס"ט), בשם ה"אבודרהם": "ונוהגין לומר (מגילת) רות בשבועות".

וצריך להבין ענין זה. שפן, מה הטעם למנהג זה, לקרוא את מגילת רות דוקא בחג השבועות? ה"מגן אברהם" (שם ס"ח) מביא טעם למנהג זה בשם המדרש (ילקוט רות תקצו), וכותב: "ומה ענין (מגילת) רות אצל עצרת (=שבועות)?...ללמדך, שלא נתנה התורה, אלא על-ידי ייסורין ועוני". וכפי שמביא גם החיד"א בפירושו "שמחת הרגל" (לימוד ג'), שקריאת המגילה בזמן מתן תורה – תכליתה לחזק את לומדי התורה, לבל יפלו ברשת היאוש, בראותם את הייסורים והעוני שיש להם. שפן, כך היא דרכה של תורה, תחילתה ייסורין ועוני, וסופה עשר וכבוד, כמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ד, מ"ט): "כל המקיים את התורה מעני, סופו לקימה מעשר". ענין זה, אומר החיד"א, אנו רואים במגילת רות. שהרי, רות המואביה, שבאה ממואב על מנת להתחבר ולהתקשר עם עם ישראל, היתה בתחילתה עניה מרודה, עד כדי כך, שהיתה צריכה ללקט בשדה שיבולים לקט, שכחה, ופאה, יחד עם הנערות העניות. אולם לבסוף עלתה לגדולה כשנשארה לבעו, וזכתה להעמיד ולראות במו עיניה את מלכי ישראל, דוד ושלמה, וחייתה בעשר רב, כפאה לאם המלוכה.

מכאן יש חיזוק גדול ללומדי התורה, שלמרות שראשיתם צער דוחק ועוני – הנה אחריתם ישגה מאד בעשר וכבוד (כפי שכתוב באיוב (ח' ו'): "והיה ראשיתך מצער ואחריתך ישגה מאד").

יתכן לומר טעם נוסף לקריאת המגילה בחג השבועות, על-פי המובא במדרש (רות רבה ב' טו'): "אמר רבי זעירא: מגילה זו אין בה לא טמאה, ולא טהרה, ולא אסור, ולא התר, ולמה נכתבה? ללמדך כמה שכר טוב לגומלי חסדים". כדי להבין את גדל מעשה החסד של רות, עלינו להתבונן במדרש (רות רבה ב' טו'), שם מסופר שרות המואביה לא רק עזבה את עמה ואת מולדתה כדי ללכת עם נעמי, אלא עזבה גם את בית המלוכה. שפן, רות היתה בתו של עגלון מלך מואב. וכל אלה עזבה רות, רק כדי לגמול חסד עם חמותה נעמי, אשה בודדה, שלא נשאר לה כלום בעולם: לא בית, לא רכוש, לא בעל ולא בנים. ומכאן (=מעשה החסד של רות המואביה) אומר ר' זעירא, צריכים אנו ללמוד "כמה שכר טוב יש לגומלי חסדים".

לכן, דוקא בזמן מתן התורה בחג השבועות ראוי לקרוא את מגילת רות. וזאת, כדי ללמדנו, שאמנם צריך לעסוק בתורה, אבל צריך גם גמילות חסדים עם הזולת.

כדי להבין את הדברים ביתר שאת, הבה נתבונן במגילת רות, על הכתוב, "ויהי בימי שפט השפטים ויהי רעב בארץ ויילך איש מבית לחם יהודה לגור בשדי מואב הוא ואשתו ושני בניו ושם האיש אלימלך ושם אשתו נעמי ושם שני בניו מחלון וכליון אפרתים מבית לחם יהודה ויבאו שדי מואב ויהיו שם".

וצריך להבין ענין זה. שפן, אלימלך, שהיה עשיר גדול ופרנס הדור, מדוע עזב את ארץ ישראל ללכת דוקא אל ארץ מואב?

והנה, יש מרבתינו שדורשים את אלימלך לגנאי, ויש שדורשים לשבח. אלו שדורשים את אלימלך לגנאי אומרים שהיתה עינו צרה. שפן, למרות שהיה עשיר גדול, ויכול היה לפרנס את העניים בשנות הרעב, לא עשה כן מפני שהיה צר עין.

וכפי שרש"י מביא: "(אלימלך) עשיר גדול היה, ופרנס הדור, ויצא מארץ ישראל לחוצה לארץ מפני צרות העין, שהיתה עינו צרה בעניים הבאים לדוחקו (=לחוזקו אותו שיפרנסם), לכך נענש".

וזהו שכתוב על אלימלך: "ויילך איש מבית לחם יהודה", לא הליכה תמימה, מחמת הרעב שהיה בארץ, שהרי כאמור עשיר גדול היה, ופרנס הדור, ויכול היה לפרנס אחרים, אלא מפני שהיה צר עין, ובמקום לפרנס את

ישראל בעת צרה, בחר לברוח לשדי מואב, ועל-כן נענש.

ויש להוסיף מה שאמרו חז"ל בגמרא (ב"ק צב): "כל המחבר לטמא - טמא. כל המחבר לטהור - טהור. ותנינא בפרייתא: רבי אליעזר אומר: לא לחנם הלך זרזיר אצל עורב, אלא מפני שהוא מינו".

דהינו, אם רוצים לבדוק מה היתה מטרת עזיבתו של אלימלך, עלינו לבדוק להיכן הוא ברח, ועם מי התחבר. והנה, הפתוב מספר לנו שאלימלך הלך לשדי מואב, לאותו עם שפל ובווי, אשר עליו הזהירה אותנו התורה (דברים כג, ד): "לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'... על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים". וכי יתכן שפרנס הדור ילך לגור עם עם מתועב כזה?

וכאן מתגלה הסוד הגדול: אלימלך לא עזב את ארצו מחמת שהרעב הציק לו, שהרי היה עשיר גדול. אלא, כאמור, הוא ברח מפני שהיתה עינו צרה, ולא רצה לפרנס את העניים. ולכן, כאבן שואבת נמשך לשדה מואב, לאותו עם שמאן לקדם את ישראל בלחם ובמים, ועל-כך אמרו חז"ל: "לא לחנם הלך זרזיר אצל עורב, אלא מפני שהוא". ולכן נענש אלימלך, כמו שכתוב: "וימת אלימלך איש נעמי ותשאר היא ושני בניה.. וימותו גם שניהם מחלון וכליון ותשאר האשה משני ילדיה ומאישה".

אולם, יש מרבתינו שדורשים את אלימלך לשבח (האלישי"ך והב"ח), ומגלים לנו שאלימלך יצא דוקא למואב, כדי לגלות את מלכות בית דוד. וכפי שמצינו במדרש (רות רבה ב, ה): "וישם האיש אלימלך, שהיה אומר אלי תבוא מלכות". כלומר, בהיותו משבט יהודה, אשר שם היתה קבלה מדור לדור, שממנו ראוי להתגלות מלכות בית דוד, חשב שהוא זה אשר ממנו תתגלה המלכות, וכפי שדרש בשמו "אלימלך" - אותיות "אלי מלך" - אלי תבוא המלכות של בית דוד.

לפי זה אומרים חז"ל, שאלימלך הרגיש ברוח הקדש, שעל-ידו תתגלה מלכות בית דוד, ולכן יצא למואב כדי לחפש שם את האשה אשר ממנה תצא שרשרת מלכות ישראל. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) ויפרשו עליהם בגד תולעת שני וכסו אתו

אמרו חז"ל, שעל-ידי לימוד התורה ועשיית המצוות, אדם מתקן לו את לבושו, כדי שכאשר יוצאת נשמתו מן העולם הזה, היא לא תהיה ערומה ללא לבוש.

וזה מה שכתוב בפרשת במדבר (ד, ח): "ויפרשו עליהם בגד תולעת שני וכסו אתו". דהינו, על-ידי התורה והמצוות פורשים על הנשמה בגד, ו"תולעת" לרמוז שכוחם של ישראל דוקא בפייהם, בלימוד התורה הקדושה, כמו התולעת שכוחה בפייה. "ושני" רומז לשנים - לתורה שבכתב ולתורה שבעל-פה, שבשניהם צריך לעסוק וללמוד. ויש לומר, ש"ויפרשו עליהם בגד תולעת שני וכסו", ראשי תיבות "שבועות" - לרמוז על חג מתן תורה, שבזכות התורה הקדושה, האדם יכול לכסות/להלבש בלבוש רוחני את נשמתו בצאתו מן העולם הזה לעולם האמת.

כל הלומד בליל שבועות ללא הפסק והסחת הדעת - זוכה לגילוי אלהו

מקובל בשם הגה"ק בעל ה"חתם סופר זיע"א, שכל הלומד ללא הפסק והיסח הדעת כלל בליל שבועות, זוכה לגילוי אלהו! וכך ספר ראש ישיבת המקובלים "שער השמים", הגאון רבי חיים יהודה ליב אויערבאך זיע"א (אביו של הגרש"ז אויערבאך זצ"ל).

"באחת השנים בבקר חג השבועות, כשחזרתי מהתפילה, הגיח ממולי שכני הגאון הצדיק, הדין מפאפא זיע"א. וכשהבטתי בפניו, ראיתי את פניו מאירים וזוהרים יותר מהאופן הרגיל בו הכרתי, וכששאלתי אותו, מדוע פניך מאירים היום? השיב לי הצדיק מפאפא בענוה: לא הייתי הולך ומספר זאת, אך אם כבר שאלת, אומר לך את הדבר המבהיל, אשר קרה לי הלילה.

פתלמיד בישיבתו של הגה"ק בעל ה"כתב סופר" זיע"א (בנו של ה"חתם סופר" זיע"א), שמעתי ממנו כפי ששמע מאביו ה"חתם סופר", שכל הלומד ללא הפסק והסחת הדעת בליל חג השבועות זוכה לגילוי אלהו. נסיתי גם אני במשך שנים את הדבר הזה, אך ללא הצלחה, כי דבר זה קשה להשיגו.

אך בשנה זו היה לי יישוב הדעת באופן מיוחד, והצלחתי לשבת בריכוז מלא, ללא שום היסח הדעת, במשך שעות רבות בלימוד ועמל התורה. לפתע, באמצע הלימוד, מתישב לידי אדם אחד, ובגידו ספר הזקן הקדוש, והציע לי לשמוע את הספרו על קטע מסוים בזהר, שהיה מוקשה לי במשך שנים רבות. מיד התחיל לפרש לי באופן מופלא את הזקן. אני, ששמחתי מאד על-כך, עצמתי את עיני לכמה רגעים בכדי לראות ולהשב בעצמי, אם הפירוש נכון ואמיתי, אך כשפתחתי את עיני, לא מצאתיו! פרח לו איש האמת... וסיים רבי חיים יהודה ליב לספר: "נגשתי אל הדין מפאפא, ונשקתיו על מצחו, וקראתי בקול: "אשרי מי שנתן לו שלום, והחזיר לו שלום...!"

שבת שלום וחג שבועות שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

”וַיָּבֹאוּ מִדְבַר סִינַי וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַר וַיַּחַן שֵׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הַהָר”

בס"ד

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: נְשֵׂא-שְׁבוּעוֹת "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:16**

ר"ת 21:13 **יְצִיאַת הַחֹג: 20:30** **רש"ק ד' סיון תשע"ט (7.6.19)** **bnei-zion.com**

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי בְשָׁלְשִׁים" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כִּי נִזְר (=כְּתָר) אֱלֹהֵיוּ עַל רֵאשׁוֹ"

עַל סְמִיכוֹת פְּרֻשַׁת "סוּטָה" לַפְּרֻשַׁת "נִזְר", כְּתוּב בְּגִמְרָא (בְּרִכּוֹת סג): "רַבִּי אֹמֵר: לָמָּה נִסְמְכָה פְּרֻשַׁת נִזְר לַפְּרֻשַׁת סוּטָה? לֹאמַר לָךְ, שְׁכַל הַרְוָאָה סוּטָה בְּקִלְקוּלָהּ, יִזְר עֲצָמוֹ מִן הַיִּזְן".

וּמוֹסִיף רש"י וְאֹמֵר עַל הַנִּזְר: "אֵין נִזְרָה בְּכָל מְקוֹם, אֲלֵא פְרִישָׁה (מְכַל דְּבַר). אַף כָּאן, שְׁפָרַשׁ (הַנִּזְר) מִן הַיִּזְן... לְהַבְדִּיל עֲצָמוֹ מִן הַיִּזְן לְשֵׁם שְׁמַיִם".

נִמְצָאוּ לְמִדֵּים מְדַבְרֵי רש"י, שְׁשָׂרֵשׁ עֲנִין הַנִּזְרוֹת הוּא, הַרְצוֹן שֶׁל הָאָדָם לְפָרוֹשׁ מִן הַיִּזְן, שֶׁהוּא סִימָן מוֹבְהָק **לְתַאֲוֹת** הָעוֹלָם הַזֶּה.

וּמָה נִפְלְאִים הֵם דְּבָרֵי הַ"אֲבֵן עֲזָרָא", שְׂאוֹמֵר עַל הַפְּתוּב "כִּי נִזְר אֱלֹהֵיוּ עַל רֵאשׁוֹ", שֶׁהַפְּנֹנָה הִיא, שְׁבִהוּת הַנִּזְר שׁוֹלֵט עַל כָּל **תַּאֲוֹת** הָעוֹלָם הַזֶּה, לְפָרוֹשׁ מֵהֵן, הָרִי הוּא רְאוּי לְלַבּוֹשׁ אֶת נִזְר הַמְּלָכוֹת שֶׁל כָּל הַבְּרִיאָה. וּבְלִשׁוֹן קוּדְשׁוֹ: "כִּי נִזְר אֱלֹהֵיוּ עַל רֵאשׁוֹ"... כִּי כָל בְּנֵי הָאָדָם עֲבָדֵי **תַּאֲוֹת** הָעוֹלָם (הַזֶּה), וְהַמְּלָךְ בְּאֵמֶת (=הָאֱמִיתִי) (הוּא זֶה) שִׁישׁ לוֹ נִזְר (=כְּתָר) וְעֵטְרַת מְלָכוֹת בְּרֵאשׁוֹ. (דְּהַיְנוּ), כָּל מִי שֶׁהוּא חוֹפְשִׁי מִן הַ**תַּאֲוֹת**".

כְּלוּמָר, הַמְּלָךְ הָאֱמִיתִי, שְׁעָלְיוֹ רְאוּי לְשִׁים אֶת "נִזְר (=כְּתָר) אֱלֹהֵיוּ עַל רֵאשׁוֹ", הוּא זֶה שֶׁחוֹפְשִׁי מִ**תַּאֲוֹת** הָעוֹלָם הַזֶּה, כְּדֵי לְעִבּוֹד אֶת ה' יִתְבָּרֵךְ.

וְהֵנָּה, כְּאֲשֶׁר נִתְבַּוְּנָן, נִרְאָה שְׁתַּכְלִית בְּרִיאַת הָאָדָם הִיא שֶׁהָאָדָם יִשְׁלוֹט עַל כָּל הַטְּבַע, וְלֹא שֶׁהַטְּבַע יִשְׁלוֹט עָלָיו. כְּפִי שְׁכַתוּב (בְּרֵאשִׁית א', כה): "וַיִּבְרָךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פָּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת הָאָרֶץ וּכְבֹּשׁוּ וּרְדוּ בְּדִגַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל חַיָּה הַרְמִשָּׁת עַל הָאָרֶץ".

עַל-כֵּן, כְּאֲשֶׁר אֵין הָאָדָם יָכוֹל לְשְׁלוֹט עַל **תַּאֲוֹת** הָעוֹלָם הַזֶּה, הָרִי הוּא בְּגֵדָר שֶׁל עֶבֶד נִרְצָע, הַמְּשׁוֹעֲבֵד לְהַבְלִי **וְתַאֲוֹת** הָעוֹלָם הַזֶּה.

וְלָכֵן, מִזְהִיר אוֹתָנוּ הַקַּב"ה (וַיִּקְרָא כה, נה): "כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדֵי הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם". וְדָרְשׁוּ בְּגִמְרָא (קִידוּשִׁין כב): "כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים – וְלֹא עֲבָדִים לְעֲבָדִים". דְּהַיְנוּ, שְׁלֹא יִהְיוּ יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים לְהַבְלִי הָעוֹלָם הַזֶּה, אֲלֵא יִהְיוּ עֲבָדִים לַה' יִתְבָּרֵךְ לְעוֹבְדוֹ בְּלִבָּב שְׁלֵם וּבְנֶפֶשׁ חֲפָצָה.

וְהֵנָּה, שְׁנִינּוּ בְּמִשְׁנֵה (אֲבוֹת פ"ו, מ"ב): "אֵין לָךְ בֶּן חוֹרִין – אֲלֵא מִי שְׁעוֹסֵק בְּתַלְמוּד תּוֹרָה". שְׁכָן, רַק בְּכַח תַּלְמוּד הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא הַתְּבָלִין **לִיצֵר** (קִידוּשִׁין ל'), יָכוֹל הָאָדָם לְהַשְׁתַּחֲרֵר מִכְּבָלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה.

וְכֵן, מְבוֹאֵר מִהַמְּדַרֵּשׁ (ב"ר א', א'), שֶׁהַקַּב"ה בְּרָא אֶת הָעוֹלָם עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה, וְלָכֵן נִמְצָא שְׁכַל הַדְּבוּק בְּתוֹרָה זוֹכֵה לְשְׁלוֹט עַל כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה.

וְזֶה שְׂאוֹמֵר הַ"אֲבֵן עֲזָרָא" עַל הַנִּזְר: "כִּי נִזְר (=כְּתָר) אֱלֹהֵיוּ עַל רֵאשׁוֹ"... כִּי כָל בְּנֵי הָאָדָם עֲבָדֵי **תַּאֲוֹת** הָעוֹלָם (הַזֶּה), וְהַמְּלָךְ בְּאֵמֶת (=הָאֱמִיתִי) (הוּא זֶה) שִׁישׁ לוֹ נִזְר וְעֵטְרַת מְלָכוֹת בְּרֵאשׁוֹ. (דְּהַיְנוּ), כָּל מִי שֶׁהוּא חוֹפְשִׁי מִן הַ**תַּאֲוֹת**". שְׁכָן, עַל-יְדֵי שֶׁהוּא שׁוֹלֵט עַל הַטְּבַע, מְכַתִּיר אוֹתוֹ הַקַּב"ה בְּכְתָר מְלָכוֹת, לְשְׁלוֹט עַל הַטְּבַע, כְּמוֹ מְלָךְ הַשְּׁלוֹט עַל עֲבָדָיו.

וְרְאוּי לְהוֹסִיף מָה שְׁכַתְּבַת הַמְּקוּבָל הָאֱלֹקִי הַרמ"ק, בְּסִפְרוֹ "פְּרֻדָּס רִימוֹנִים" (שַׁעַר יז, פ"ד), שֶׁהִנְהֵגַת "הַטְּבַע" (=86) הִיא מֵהַשֵּׁם "אֱלֹקִים" (=86) (אוֹתָהּ הַגְּמִטְרִיָּה). וּמֵאַחַר וְהַנִּזְר שׁוֹלֵט עַל הַטְּבַע שֶׁל עֲנִינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, לָכֵן הַקַּב"ה, שְׁמַנְהִיג אֶת הַטְּבַע בְּשֵׁם "אֱלֹקִים", מְכַתִּיר אֶת הַנִּזְר בְּכְתָר מְלָכוֹת כְּדֵי לְשְׁלוֹט עַל הַטְּבַע. וְעַל-כֵּן נֹאמָר: "כִּי נִזְר אֱלֹהֵיוּ עַל רֵאשׁוֹ".

לָכֵן, אֲמָרוּ חו"ל בְּגִמְרָא (מוֹעֵד קָטָן): "צְדִיק מוֹשֵׁל יֵרֵאת אֱלֹהִים"... (הַקַּב"ה אוֹמֵר) אֲנִי מוֹשֵׁל בְּאָדָם, וּמִי מוֹשֵׁל בִּי? – צְדִיק. שְׂאֲנִי גוֹזֵר גְּזֵרָה, וְהוּא מְבַטְלָהּ". שְׁכָן, הַיּוֹת וְהַצְדִּיק הַשְּׁלוֹט עַל **תַּאֲוֹתָיו** שׁוֹלֵט עַל הַטְּבַע, עַל-יְדֵי כֹף מְסוּגָל הוּא גַם לְהַמְתִּיק אֶת הַדִּין מֵהַשֵּׁם "אֱלֹקִים".

לכן, חכמי התורה נקראים "מלכים", כמבואר בגמרא (גיטין סב): "מנא לך דרבנן איקרו מלכים? אמר להוא (משלי ח): 'בי מלכים ימלכו'". שכן, תלמידי חכמים, על-ידי שהם עמלים ועוסקים בתורה, שהיא התבלין כנגד יצר הרע, יש בכוחם לשלוט על כל תאוות העולם הזה, ובזכות זה הקב"ה ממליך אותם על כל הבריאה כלה. לכן מוסיפה הגמרא (שבת קכח): "כל ישראל – בני מלכים הם".

(ויש להוסיף מה שכתבו הקדמונים, שבעשרת הדברות ישנן "כתר" (=620) אותיות, שהן מכוונות בדיוק כנגד "כתר" (=620) מצוות (613 מצוות דאורייתא ו-7 מצוות דרבנן). ועל-כך כתב "בעל הטורים" (שמות כ, יג), שבעשרת הדברות יש כתר אותיות: "...בדי לומר לך, שאם לומד אדם תורה לשמה, היא פתח לראשו".

וראוי להוסיף את דברי האלשי"ך הקדוש, האומר שכל אחד מישראל יכול להתעלות בקדושה, עד שיהיה במדרגת כהן גדול ממש, וכפי לשונו הקדושה: "הנה, רצה הקב"ה ללמד דעת את עמו ישראל, עם קודשו, (ש)כל יאמר... הלא הוא יתברך הבדיל את שבט לוי, ומהם את זרע אהרן, ומתוכם את הכהן הגדול מאחיו, כי קדוש יאמר לו, והאם תלויזה הקדושה במולידים...?".

על-כן בא האלקים וילמדנו, כי לא כן הוא. כי ביד כל איש ואיש לפרוש מעניני העולם (הזה), ולקדש עצמו עד... (ש)קדוש יאמר לו... ולאמר עליו 'כי נזר (=כתר) אלהיו על ראשו'".

יהי רצון שה' יתברך יתן לנו כוח וסיעתא דשמיא, להתעלות ולשלוט על כל תאוות העולם הזה, כדי שנהיה ראויים קרויים בני מלכים – בניו של הקב"ה, ולשים כתר ועטרה על ראשינו. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינקס פרידמן)

יב' שערי תפילה

על הקרבת קורבנות הנשיאים למשכן מקשה בעל ה"חידושי הרי"ם", ושואל בלשונו הקדושה ("תורה שמחה", אות רמג): "למה כתיב בכל נשיא ונשיא קורבנו? הלא כל הנשיאים הקריבו ממש אותו קרבן (קצרת כסף אחת... כסף אחת עשרה זהב... וכו')... (אלא) כל נשיא לא היתה פונתו בהקריבו את קורבנו... בגלל שחברו הקריב אתמול, אלא שקורבנו היה פרוץ חדש שנתחדש עכשיו אצלו".

כלומר, אומר ה"חידושי הרי"ם", אמת שכל י"ב הנשיאים הקריבו בדיוק אותו קרבן, ואולם לכל אחד ואחד מהם היתה פונה שונה, המיוחדת והמתאימה לשבטו שלו.

בענין זה ראוי להביא מה שכתב ה"מגן אברהם" בשם המהרח"ו ב"שער הכוונות" (או"ח סימן סח): "אמנם, בעיקרי המנהיגים עצמם, שיש הפרשים רבים ושינויים רבים בענין נוסח התפילות בעצמם... בין מנהג ספרד... ובין מנהג אשכנז... (ו)בענין זה אמר לי מורי ז"ל, שיש ברכיע י"ב (=12) הלונות, כנגד י"ב השבטים. וכל שבט ושבט עולה תפילתו דרך שער אחד המיוחד לו, והוא סוד י"ב (=12) שערים הנזכר בסוף (ספר) יחזקאל".

ומצינו חידוש גדול בדברי מאורם של ישראל, מרן ה"חתם סופר", שכתב (שופטים דף ע), שכמו שיש י"ב שערי תפילה, שער לכל שבט, כך יש י"ב שערי תורה בשמים – שער לכל שבט.

וכפי דבריו הקדושים: "הנה, ידוע מהאר"י, ש-י"ב שערים יש בשמים, למנהגי י"ב שבטי ישראל, שעולה תפילתם שם כל אחד אל שעריו... כן הוא הורדת ההשפעה ושכל עיוני בחלקי התורה. (דהינו), יש לכל שבט שער וצינורו להורדת שפעו. על דרך ותן חלקנו בתורתך... וזהו שאמר... 'שפטים ושטרים תתן לך בכל שערך' דיקא (=שערך דוקא), אשר ה' אלהיך נתן לך לשבטיך, שיש י"ב שערים בשמים... כל שבט ושבט משופע (בשפע התורה) שלו".

וכן, מצינו במשנת הגה"ק בעל ה"אבני נזר" זיע"א, שכתב על הפסוק (שמות טו, כב): "ויסע משה... וילכו שלשת ימים... ולא מצאו מים... ולא יכלו לשתת מים ממרה כי מרים הם". ואמרו חז"ל בגמרא על מקרא זה: "וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים... – אין מים אלא תורה, שנאמר (ישעיה נה, א): 'הוי כל צמא לכו למים'".

והנה, לאחר מכן כתוב (שמות טו, כז): "ויבאו אילמה ושם שתים עשרה עינת מים". ופרש ה"אבני נזר", שהפונה בזה: "שתים עשרה עינת מים", הינו מעינות החוכמה והתורה, שכל שבט יש לו מעין בפני עצמו בתורה, כענין שאיתא (=שלמדנו) בדברי האר"י ז"ל, שיש ברכיע י"ב שערים שמכניסים בהם התפילות, וכל שבט ושבט יש לו שער בפני עצמו, כן הם נמי (=גם) שערי המעינות לתורה".

הנה, נמצאנו למדים מכל זה, שכל אחד מ-י"ב השבטים יש לו שער מיוחד, אשר כל התפילות של אותו שבט

עולות השמימה דרך שער זה. וכן לכל שבט יש שער מיוחד לתורה, ומשער זה יורד שפע תורה המיוחד לאותו שבט, להשפיע לו השגות התורה הקדושה.

מעתה, יאיר לנו להבין, מדוע טרח הפתוב להאריך ולפרט את פרטי הקרבן אצל כל שבט (למרות שכל הקורבנות היו שווים בכל הפרטים). שכן, הדבר בא ללמדנו, שכל נשיא התכונן בהבאת הקרבן לחנוכת המשכן, כדי לפתוח את השער המיוחד לשבטו, להעלות את התפילות ולהוריד את שפע התורה לשבט המיוחד לו. והנה, יש לנו לתמוה על מה שלמדנו, שיש בשמים י"ב שערי תפילה ותורה, שהרי שבט לוי אינו נמנה עם י"ב השבטים. אם כן, מאיזה שער עולות התפילות של שבט לוי? ומאיזה שער הם מקבלים את שפע התורה היורד מן השמים?

אלא, הביאור הוא, שלשבט לוי יש שער מיוחד, הנקרא "שער הכולל", והוא כולל את כל י"ב השערים, מצד היותו שרש להשפיע תורה וברכה לכל י"ב השערים לשבטי ישראל.

וכמו שכתב המקובל האלקי רבי מנחם ציוני (נשא): "כה תברכו את בני ישראל. כבר הענין ידוע, כי האל יתברך צוה אהרן ובניו אחריו לדורות, לשאת ידיהם ולברך את העם, כי היה הכהן בכונתו... להאציל ולהמשיך הברכה על ישראל מן המקור... וזה סוד שערי צדק, שמסר להם יעקב, כי מסר כל המפתחות לבניו, ושער זה יש לו י"ג מפתחות, י"ב ל-י"ב חדרים, והמפתח הפנימי שהוא... י"ג מסר אותו ללוי. וזה סוד ברכת הכהנים, שממש הברכה מתפשטת ויוצאת ל-י"ב חדרים ל-י"ב מפתחות שבכל שבט ושבט".

וכן פתב ה"שפת אמת": "ולכן יש י"ב שערים, לכל שבט שער אחד. וכמו שפתוב: 'פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה י'ה, ומשיבין ז'ה השער לה'. 'ז'ה גמטריה י"ב ('השער לה'), שצריך להיות נעשה שער אחד הכולל כל ה-י"ב שערים. ולכן היו י"ג שערים בבית המקדש". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם" (ו, כ"ג)

על הפתוב, "דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם", אמרו חז"ל (סוטה לה), שכל המברך - מתברך, שנאמר: "ואברכה מברכך". וגם יש לו בעולם הבא פתח לראשו, וזה שכתוב "תברכו" - אותיות "פתח בו". וצריך לדעת, שתזון שמכון בששים האותיות של ברכת הכהנים, ואומר כל תיבה ותיבה לפני הכהנים (שם בפיהם) - גם הוא מתברך מדין "כל המברך מתברך". וזה הרמז של "אמור להם". שהרי הם אינם יכולים לקרוא בעצמם, פיון שהם נושאים בפיהם, ולכן צריך לאמור להם.

וצריך התזון לאמר זאת בקול זמרה. והרמז לכך הוא, שהרי כל "אמר" שבתורה הוא חסר ו', ורק כאן, בברכת הכהנים כתוב "אמור" מלא עם ו'. ומדוע? אלא פיון ש"אמור" מלא הוא גמטריה "ומר" (גם אותיות "רמז") - כדי לומר לה, שבברכת הכהנים יש רמזים וסודות, וראוי לומר כל תיבה ותיבה בזמרה.

וכל שכן כאשר הכהנים נושאים את ידיהם בכתל המערבי, מקום השכינה, שאז הברכה מתקיימת. וזהו שכתוב: "ואל בניו לאמר כה תברכו" - ראשי תיבות "בכותל" ששם תברכו את בני ישראל. וכן, "אמור להם" גמטריה "מערכי", ששם ודאי מסכים הקב"ה עם הכהנים בברכה, כמו שכתוב: "ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם".

וצריך לדעת, שכונת "קריאת שמע" ונשיאת כפיים מדרגתם גדולה עד מאד. שכן, ב"קריאת שמע", יש כה' אותיות בפסוק הראשון. ובנשיאת הכפיים של הכהנים נאמר "כה תברכו".

שהרי "כה" הוא רמז על השכינה, שנאמר: "כי כה אמר רם ונשא שכן עד וקדוש שמו".

וראוי להוסיף כאן מה שכתב ה"מגלה עמוקות" (ואתחנן, אופן קצה), בשם האריז"ל, שמשוה רבנו הרג את המצרי בעזרת השם הקדוש "כהת", שהוא אותיות "תכה" - והוא השם השמיני מ-עב(=72) שמות הקדש. ושם זה יוצא מהפסוק בתהילים (קנ, ו): "כל הנשמה תהלל י'ה". וכפי דבריו הקדושים (אופן קצה): "מבואר בספר הכפונות, שמשוה הרג את המצרי בשם השמיני של עב' שמות, והוא מבואר בפסוק: 'ויאמר לרשע למה תכה רעך' - במלת 'תכה' גרמז שם זה, שיוצא מהפסוק: 'כל הנשמה תהלל י'ה' - ראשי תיבות 'כהת'".

ומקור הדבר ב"פרי עץ החיים", לרבי חיים ויטל וצ"ל, הכותב בשם רבו הקדוש האריז"ל (שער קריאת התורה פה): "כי לא עזבת דורשיך ה" - סופי תיבות 'תכה', והוא השם אשר הרג בו משה את המצרי (כמו שכתוב: 'ויאמר לרשע) למה תכה רעך'... וכל המכון בו(=בשם 'תכה'), ניצול מאדם רע כל היום".

19 וְזֶהוּ שְׂאוֹמֵר הַכְּתוּב בְּבִרְכַּת הַכֹּהֲנִים: **"פֶּה תִּבְרָכֻוּ"**, אוֹתִיּוֹת **"כַּהֲת בְּרוּךְ"**, וְכָל הַמְּכֻוֹן בְּשֵׁם זֶה, **"כַּהֲת"**, נִיצוּל מִכָּל דְּבַר רָע, וְזוֹכֵה לְרֵאוֹת פְּנֵי מֹשֶׁה בֶּן דָּוִד, שֵׁשׁ לוֹ שֵׁם קָדוֹשׁ זֶה, שֶׁהָרִי **"כַּהֲת"** בְּגַמְטְרִיָּה **"מֹשֶׁה בֶּן דָּוִד"** (עם הַפּוֹלֵל). (עפ"י "כֶּסֶף רַחֲמִים").

"יָאֵר ה' פָּנָיו... יִשָּׂא ה' פָּנָיו אֵלַיךְ" (ו, כ"ה-כ"ו)

עַל הַכְּתוּב, **"יָאֵר ה' פָּנָיו... יִשָּׂא ה' פָּנָיו אֵלַיךְ"**, מְצִינֵנוּ בְּזִהָר הַקְּדוֹשׁ, כִּי אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם (=יְהוָה), שֶׁהֵיוּ תְרוּסוֹת עַל הַצִּיץ, הָיוּ **מְאִירוֹת וְנוֹצְצוֹת**, וְכָל מִי שֶׁהֲצִיץ בְּהֵן הָיָה נִתְקַף אִימָה, לְבוֹ הָיָה נִשְׁבֵּר, וְכֵן הָיוּ **חֲטָאִיו** מִתְּכַפְּרִים. יוֹצֵא, אִפּוֹא, שְׁעַל-יָדֵי **"יָאֵר ה' פָּנָיו"** – שֶׁהָאִיר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת שְׁמוֹ, חָזְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל **בְּתִשׁוּבָה**, וְזֶה הֵבִיא לְיָדֵי **"יִשָּׂא ה' פָּנָיו אֵלַיךְ"**, שֶׁהִקְבִּ"ה נִשָּׂא לָהֶם פָּנָיִם, וְכִפֵּר לָהֶם עַל **חֲטָאֵיהֶם**...

"אֵין עוֹד מְלַבְדּוּ"

סִפּוּר נִפְלָא עַל מִידַת הַבְּטָחוֹן שְׁבוּ צְרִיךְ הָאָדָם לְחוּשׁ, שֶׁ"אֵין עוֹד מְלַבְדּוּ". (מוֹפִיעַ בְּסִפּוּר "טוֹבָךְ יִבְעִעו"). **"נִסְעֵתִי עִם רַעֲיָתִי לְלִידָה. כִּיּוֹן שְׁכָל הַלִּידוֹת עַד עֵתָה עָבְרוּ לֹא כָל בְּעִיָה, לֹא הִתְרַגְּשְׁתִּי בְּמִיּוּחַד... גַּם הַפְּעַם חֲשַׁבְתִּי שֶׁהַלִּידָה הַזֹּאת תִּעֲבֹר עַל הַצֵּד הַטוֹב בְּיוֹתֵר. לְאַחַר שֶׁבִּשְׂרוּ לִי הַמִּילָדוֹת עַל הַיּוֹלְדֵת בְּנִי, חֲשַׁבְתִּי לְלַכֵּת הַבֵּיתָה. לְפִתְעַ יוֹצֵא הָרוֹפֵא, וּמוֹדִיעַ לִי בְּקוֹל רוֹעֵד, שֶׁנִּתְגַּלְתָּה בְּעִיָה חֲמוּרָה מְאֹד אֲצֵל רַעֲיָתִי הַיּוֹלְדֵת, וַיִּשׁ לְהַעֲבִירָה מִיַּד לְחֹדֶר הַנִּיתוּחִים, וּבְדֶרֶךְ אֲגַב, הִכִּין אוֹתִי לְגִרוּעַ בְּיוֹתֵר...".**
"מְטַבְעִי" – מִמֹּשֶׁה הָאֲבֵרֶךְ לְסִפּוּר – "אֲנִי בְּעַל בְּטָחוֹן חֲזָק. בְּמִקְרִי לַחֵץ אַחֲרַיִם שֶׁאֲרָעוּ לִי בְּתֵנִי יָדַעְתִּי לְהַשְׁתַּלֵּט עַל עֲצָמֵי יָפֵה יָפֵה, תוֹךְ שֶׁאֲנִי מִתְחַזֵּק, וְאִף מִחֲזָק אַחֲרַיִם. אֵךְ הַפְּעַם רַעֲיָתִי הָיְתָה נְתוּנָה בְּסַכַּנַת חַיִּים, וְהָיָה הוֹכְנֵסָה לְחֹדֶר הַנִּיתוּחִים...!"

אֲנִי נִשְׁלַחְתִּי מִיָּדֵי פְעַם לְהֵבִיא לָהּ מְנוּחַת דָּם, וְעוֹד מְנוּחַת, וְעוֹד מְנוּחַת, עַד שֶׁהִלַּב הַתְּפִלִּין מְרוּב פַּחַד וְאִימָה! כֵּן, בְּמִשְׁךְ שְׁעָה וַחֲצִי עַד שְׁעָתַיִם. בְּאַחַת הַפְּעָמִים שֶׁבְּהֵן נִשְׁלַחְתִּי לְבִנְק הַדָּם כְּדִי לְהֵבִיא מְנוּחַת נוֹסְפוֹת, עֲלֵתָה בְּזִכְרוֹנִי הַסְּגוּלָה שֶׁל רַבִּי חַיִּים מוּלוּזִין, וְהִתְחַזַּקְתִּי מְאֹד מְאֹד בִּידִיעָה שֶׁ"ה' הוּא הָאֱלֹקִים לְבָדּוּ", וּבִידּוֹ כָּל הַכּוּחוֹת וְהַרְצוֹנוֹת, וְאֵין בְּיַד מִיִּשְׁהוּ לְהַזִּיק אוֹ לְהִיטִיב לִי אוֹ לְרַעֲיָתִי. פְּשׁוּט הַכָּל בִּידִיו יִתְבָּרַךְ! כֵּן חֲזַרְתִּי עַל הָאִיגְרַת כְּמָה פְּעָמִים, וְקִבַּעְתִּי אֶת הַרְעִיּוֹן עֲמוּק בְּתוֹךְ לְבִי! וְהִנֵּה, כְּשֶׁהֲגַעְתִּי מִבְּנֵק הַדָּם וּמְנוּחַת הַדָּם בִּידִי, עוֹמְדִים הָרוֹפְאִים בְּפֶתַח חֹדֶר הַנִּיתוּחִים, פְּנִיָהם קוֹרְנוֹת, וּבְפִיָהם בְּשׁוּרָה: 'דַּע לָךְ, שֶׁאֵין לָנוּ מוֹשֵׁג אִיךְ הַצְּלַחְנוּ לְהַתְּגַבֵּר עַל הַבְּעִיָה הַחֲמוּרָה שֶׁנִּתְגַּלְתָּה אֲצֵל הַיּוֹלְדֵת, אֵךְ מִמֶּשׁ בְּנִס חֲלָפָה הַסַּכָּנָה כְּלִיל, בְּלֹא לְהַשְׁאִיר עֲקוּבוֹת. אֵין לָנוּ הַסֵּפֶר לְמָה שֶׁקָּרָה כָּאֵן... קִבַּלְתָּ אִשָּׁה בְּמִתְנָה! עֲכָשִׁיו כָּבֵר לֹא יְכוּלְתִי לְעַצּוֹר בְּעַד שֶׁטָּף הַדְּמָעוֹת שֶׁזָּלְגוּ מֵעֵינַי לֹלָא הַפּוּגָה, רַק אִם הָרוֹפְאִים הָיוּ יוֹדְעִים אֶת הַסוּד הַגְּדוֹל...".

הָאֲבֵרֶךְ מִמֹּשֶׁה בְּסִפּוּרוֹ וְאוֹמֵר: **"כְּמָה יָמִים לְאַחַר הַלִּידָה, הִבֵּן חֲלָה בְּצַהֲבַת חֲזָקָה בְּיוֹתֵר, וְהָרוֹפְאִים טָעְנוּ שֶׁצְּרִיךְ לְהַחֲלִיף לוֹ אֶת הַדָּם. אוּלָם, לְמֵרוֹת שֶׁאֵין סַכָּנָה בְּדַבָּר, בְּרוּר שֶׁעֲדִיף לְהִימָנַע מִכֵּן. הַחֲלָטָה הָרוֹפְאִים הָיְתָה, שֶׁאִם בְּתוֹךְ שְׁעָה לֹא יְחוּל שִׁפּוּר בְּמַצָּב, יִבְצָעוּ הַחֲלָפַת דָּם...".**

מִמֹּשֶׁה הָאֲבֵרֶךְ: **"שׁוּב פְּרַשְׁתִּי לְחֹדֶר צְדָדִי, וְהִתְחַזַּקְתִּי בְּ"אֵין עוֹד מְלַבְדּוּ". לְאַחַר עֶשֶׂר דְּקוֹת יִצְאָתִי מִהַחֹדֶר, וְהִלְכְתִּי לְבִרְר מַה הַמָּצָב. וְהִנֵּה, הַתְּמוּנָה חוֹזֶרֶת עַל עֲצָמָה...!"**

הָרוֹפְאִים מִמְתִּינִים לִי בְּפֶתַח חֹדֶר הַתִּינּוּקוֹת, וּבְפִיָהם בְּשׁוּרָה מְשֻׁמַּחַת: **"לְפָנַי כְּמָה דְּקוֹת הַחֲלָה הַצְּהֲבַת לְסִגַּת בְּאוֹפֵן מְשֻׁמַּעוֹת! עוֹד לֹא קָרָה לָנוּ כְּדַבָּר הַזֶּה...!"**

"לָכֵן, עֲצָתִי לְכָל חֲבֵרֵי וִידֵי" – מִסִּים הָאֲבֵרֶךְ – "שִׁתְּחַזְּקוּ בְּכִיסֵּם הָעֵתֵק מִדְּבַרֵי רַבִּי חַיִּים מוּלוּזִין, וַיַּעֲיֵנוּ בָהֶם – בְּפֶרֶט בְּעַת מְצוּקָה, שֶׁלֹּא תְבוּא עַל אִף אֶחָד מֵעַם יִשְׂרָאֵל.

בְּכָל מָצָב שֶׁהָאָדָם מְרַגֵּשׁ שֶׁהוּא צְרִיךְ עֲזָרָה וְסִיעָתָא דְשִׁמְיָא – שִׁיקְרָא 'אֵין עוֹד מְלַבְדּוּ'. וּבְרָגַע שֶׁהָאָדָם בּוֹטָח רַק בְּה', וְלֹא בְשׁוּם כֵּחַ אַחֵר – הוּא גּוֹרֵם שְׁכָל הַכּוּחוֹת הַמְּזִיקִים, וְכָל הַכּוּחוֹת הַמְּעַכְּבִים לָנוּ אֶת הַיְשׁוּעוֹת, מִתְבַּטְּלִים מִיָּד, וְאֵז הָאָדָם זוֹכֵה לַיְשׁוּעוֹת גְּדוּלוֹת!"

שַׁבַּת שְׁלוֹם וְחַג שְׁבוּעוֹת שְׁמַח לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּין!

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: נְשֵׂא-שְׁבוּעוֹת "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:16**

עֲרַשׁ"ק ד' סיון תשע"ט (7.6.19) **bnei-zion.com** ר"ת 21:13 **יְצִיאַת הַחֹג: 20:30**

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי בְּשִׁלְשִׁים" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"רֵאשׁ דְּבַרְךָ אָמֵת"

חידושי הר"ם, בספרו "ספר הזכות" (דף פג) מבאר, שדוד המלך, באומרו (תהילים קיט, קס): "רֵאשׁ דְּבַרְךָ אָמֵת", התכוון על ראש/הפתיחה של עשרת הדברות, המשנה והגמרא, שהן ראשי תיבות "אמת". הנה, עשרת הדברות, שרש התורה שבכתב, מתחילות באות א': "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ". המשנה מתחילה באות מ' (ברכות ב'): "מֵאִמְתִּי קוֹרִין אֶת שְׁמֵעַ בְּעֶרְבִית". ואילו התלמוד מתחיל באות ת' (שם): "תִּנְאָ הֵיכָא קָאִי". וכאשר נצרך אותיות אלו: "אֲנֹכִי, מֵאִמְתִּי, תִּנְאָ" – נקבל את המלה "אמת", וזהו "רֵאשׁ דְּבַרְךָ אָמֵת".

והנה, כידוע, חותמו של הקב"ה, "אמת", מופיע גם בהתחלת התורה שבכתב, בפתוב: "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים" – סופי תיבות "אמת". ומכאן נמצאנו למדים, שבחוטמו של המלך/הקב"ה ("אמת") נפתחים גם התורה שבכתב וגם התורה שבעל-פה ("אֲנֹכִי, מֵאִמְתִּי, תִּנְאָ") – לומר לך, שהוא יתברך אמת, ותורתו אמת. ועל-כך אנו מברכים: "אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת אָמֵת וַחַי עוֹלָם נֹטֵעַ בְּתוֹכֵנוּ".

וכתב בהגהות ה"פענח רזא", על הכתוב בפְּרֻשַׁת "שמות", כֹּאֲשֶׁר בְּקֶשׁ הַקַּב"ה לְשַׁלּוּחַ אֶת מֹשֶׁה, כְּדִי שְׁיֻצֵּא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם (שמות ג', יג-יד): "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָאֱלֹהִים, הֲנֵה אֲנֹכִי בָא אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאָמַרְתִּי לָהֶם: אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם, וְאָמְרוּ לִי מַה שְּׁמוֹ מַה אָמַר אֱלֹהִים? וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה, אֲהִיָּה אֲשֶׁר אֲהִיָּה. וַיֹּאמֶר: כֹּה תֹאמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל – אֲהִיָּה שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם".

וכתב ה"פענח רזא", שבתשובה זו של הקב"ה "אֲהִיָּה אֲשֶׁר אֲהִיָּה", רמז חותמו חותם "אמת". שכן, השם הקדוש "אֲהִיָּה" עולה לגמטריה 21. אם נכפיל 21 בעצמו, כמו שכתוב "אֲהִיָּה(=21) אֲשֶׁר אֲהִיָּה(=21)" – נקבל 441 – שזה אמת(=441).

והוסיף ה"פענח רזא" ואמר, שהקב"ה חתם את שמו בראש כל חמשת חומשי התורה הנה ספר בראשית מתחיל באות ב' ("בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים"), ספר שמות מתחיל באות ו' ("וַיֹּאֲלֶה שְׁמוֹת"). ספר ויקרא מתחיל באות ו' ("וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה"), ספר במדבר מתחיל באות ו' ("וַיִּדְבֹר") אילו ספר דברים מתחיל באות א' ("אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים"). ויחד כל האותיות "ב ו ו ו א" עולה לגמטריה 21, כמגן החותם הקדוש השם "אֲהִיָּה".

"נְשֵׂא אֶת רֵאשׁ בְּנֵי קָהַת מִתּוֹךְ בְּנֵי לִוִּי"

על הכתוב, "נְשֵׂא אֶת רֵאשׁ בְּנֵי קָהַת מִתּוֹךְ בְּנֵי לִוִּי", שואלים חז"ל: והלא בני לוי הם גרשון קהת ומררי, כפי שכתוב: "וּבְנֵי לִוִּי גֵרְשׁוֹן קָהַת וּמֵרָרִי". ומדוע הקדים הכתוב את בני קהת לפני בני גרשון, שהוא האח הבכור? ויש לומר, שהנה, ידוע ומבואר בתורה, שבני קהת נשאו את כלי הקדש של המשכן על כתפיהם(=הארון, השלחן והמנורה), כפי שכתוב (ז', ט'): "וּלְבְנֵי קָהַת לֹא נָתַן, כִּי עֲבַדְתָּ הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם בְּכַתֵּף יִשְׂאוּ (את הארון, השלחן והמנורה)".

ומבואר במדרש, שהקדים הכתוב את בני קהת לפני גרשון הבכור, משום שנשאו את ארון הברית, שהיו בו שני לוחות הברית, שהם שרש כל התורה כלה. וכפי שמובא במדרש (במדבר רבה ו', א'): "נְשֵׂא אֶת רֵאשׁ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן גַּם הֵם לְבֵית אֲבֹתָם...". הוא הדבר (משלי ג') 'יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכָל חִפְצֶיךָ לֹא יִשׁוּוּ בָהּ'... מְדַבֵּר בְּקָהַת וּבְגֵרְשׁוֹן אָף-על-פי שגרשון בכור, ומצינו שבכל מקום חלק(=נתן) הכתוב כבוד לבכור. (אולם), לפי שהיה קהת טוען הארון, ששם התורה, הקדימו הכתוב לגרשון, שבתחילה אמר 'נְשֵׂא אֶת רֵאשׁ בְּנֵי קָהַת' ואחר-כך אמר: 'נְשֵׂא אֶת רֵאשׁ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן'.

אם כך, צריך להבין ענין זה. שכן, מדוע זכו בני קהת לשאת את ארון הברית שהיו בו שני לוחות הברית, שהם שרש כל התורה כלה, ולא גרשון שהיה הבן הבכור של לוי?

אלא, שהביאור הוא כמו שכתב ה"אור החיים" הקדוש, שמאחר ומשה רבנו, נתן התורה, יצא מקהת (שהרי משה

רַבְּנּוּ הֵיךְ נִכְדוֹ שֶׁל קַהֲת), לָכֵן זָכוּ בְּנֵי קַהֲת שְׁנֵתָנָה לָהֶם הָעֲבוּדָה לְשֵׁאת אֶת אֲרוֹן הַבְּרִית בּוֹ הָיוּ הַלוּחֹת. וּמֵאַחֲרַי וְנִשְׂאוּ הֵם אֶת אֲרוֹן הַתּוֹרָה, הַקָּדִים הַכְּתוּב אֶת בְּנֵי קַהֲת לִפְנֵי בְּנֵי גֵרְשׁוֹן הַבְּכוֹר.

וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַ"אוֹר הַחַיִּים": "נִשְׂא אֶת רֵאשׁ בְּנֵי קַהֲת... וְנִרְאָה, כִּי לְצַד שְׁנַתֵּן ה' לָהֶם עֲבוּדָה פְּנִימִית לְשֵׁאת אֲרוֹן וְשִׁלְחָן, לְזַהֵ (=לִכְוֵן) יַחַס לָהֶם לְשׁוֹן נְשִׂאוֹת-רֵאשׁ... שִׁיְהִיו הֵם מְעוּלִים מֵהֶם. וְהַגֵּם שֶׁגֵּרְשׁוֹן הוּא בְּכוֹר לְוִי, (הֵנָּה) קַהֲת בָּחַר לוֹ יְהוָה (=הַקַּב"ה), כִּי מָמְנוּ יֵצֵא אוֹר לְעוֹלָם, "מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן". וְשׁוֹרֵת הַדִּין שְׁעָנְף זֶה יִשְׂאוּ "אֲרוֹן הַתּוֹרָה" אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה שֵׂיִצָּא מִקַּהֲת...".

וְרֵאוּי לְהוֹסִיף כְּאֵן אֶת דְּבָרֵי הַ"חֲתָם סוֹפֵר" (בְּמִדְבָר כו', כ'): "...רֵאשִׁי תִיבוֹת שֶׁל לְוִי קַהֲת עֲמָרָם מֹשֶׁה הוּא 'עֲמָלֵק', וְזֶה 'רֵאשִׁית גּוֹיִם עֲמָלֵק'. כִּי לְוִי וּבְנָיו הֵם רֵאשִׁיּוֹת שֶׁל הַשְּׁבָטִים, שֶׁנִּקְרְאוּ גַם כֵּן גּוֹיִים... (אוּלָם) 'אַחֲרִיתוֹ עֲדֵי אַבְד' - כִּי סוֹפֵי תִיבוֹת שֶׁל לְוִי קַהֲת עֲמָרָם מֹשֶׁה הוּא 'מִיתָה', לְהוֹרוֹת עַל אַחֲרִיתוֹ שֶׁל עֲמָלֵק...".

וְהַבְּאוּר הוּא שֶׁהֵנָּה יְדוּעַ, שֶׁעֲמָלֵק הוּא כַח הַטּוּמְאָה הַחֲזוּק בִּיֹתֵר שֶׁל הַקְּלִיפּוֹת. וְלָכֵן הַתְּנַגְד הוּא בְּכַח טוּמְאָתוֹ נִגְד קְדוּשַׁת עַם יִשְׂרָאֵל. דְּבַר זֶה נִרְמָז בְּרֵאשִׁי הַתִּיבוֹת שֶׁל עֲמָלֵק: עֲמָרָם מֹשֶׁה לְוִי קַהֲת, כְּדֵי לוֹמַר לָךְ, שְׁבַכַח טוּמְאָתוֹ רָצָה לְבַטֵּל אֶת קְדוּשַׁת רֵאשִׁי יִשְׂרָאֵל - עֲמָרָם מֹשֶׁה לְוִי קַהֲת.

וְאוּלָם דּוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת מוֹסִיפִים, שְׁסוֹפֵי הַתִּיבוֹת שֶׁל צְדִיקִים אֵלוּ - עֲמָרָם לְוִי קַהֲת מֹשֶׁה - הוּא "מִיתָה". לָכֵן כְּתִיב: "רֵאשִׁית גּוֹיִם עֲמָלֵק". דְּהֵינּוּ, רֵאשִׁית/רֵאשִׁי הַתִּיבוֹת שֶׁל עֲמָלֵק הֵם צְדִיקִים (עֲמָרָם מֹשֶׁה לְוִי קַהֲת), שֶׁרָצָה הוּא בְּגֵדֵל חוֹצְפָתוֹ לְהִילָחֵם בְּקְדוּשָׁתָם. אוּלָם, "אַחֲרִית עֲדֵי אַבְד", אַחֲרִיתוֹ/סוֹפֵי הַתִּיבוֹת שֶׁל צְדִיקִים אֵלוּ הוּא מִיתָה (עֲמָרָם לְוִי קַהֲת מֹשֶׁה). וְלָכֵן כִּיּוֹן, שֶׁרָצָה לְבַטֵּל אֶת כַח קְדוּשָׁתָם, "זָכָה" שְׂאֲחֲרִיתוֹ הִיא "עֲדֵי אַבְד" (=מִיתָה). (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהוֹר "ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה"

אוֹמֵר הַמְּדַרְשׁ (רוֹת רבָּה ב', טו'): "אָמַר ר' זְעִירָא: מְגִילַת (רוֹת) - אֵין בָּהּ לֹא טוּמְאָה וְלֹא טְהָרָה, וְלֹא אִיסוּר וְלֹא הִיתֵר, וְלָמָּה נִכְתְּבָה? - לְלַמֵּדְךָ כְּמָה שְׁכַר טוֹב (נִישׁ) לְגוֹמְלֵי חֶסְדִים".

וּכְפוֹנַת ר' זְעִירָא הִיא לְלַמֵּדְנוּ בְּזֶה, כִּי מָה שְׁלוֹתָה רוֹת אֶת נַעֲמֵי לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְהַתְּעַקְשָׁה לְהַתְּגַיֵּר וְלִהְיוֹת עִמָּה, הִיךְ רַק מֵתוֹךְ רַחֲמָנוּת וּגְמִילוּת חֶסְדִים כְּלָפֵי נַעֲמֵי חֲמוּתָה, כְּדֵי שְׁזוֹ לֹא תִישָׂאָר בּוֹדְדָה לְאַחַר שְׁבַעֲלָה אֶלִימְלֶךְ וְשַׁנִּי בְּנִיָּה מַחְלוֹן וּכְלִיוֹן מֵתוֹ בְּמוֹאֵב.

לָכֵן, בְּזִכּוֹת גְּמִילוּת חֶסְדִים זֹו, זָכַתָּה רוֹת לְהַעֲמִיד אֶת מְלַכוּת יִשְׂרָאֵל, וְזָכַתָּה לְרֵאוֹת לֹא רַק אֶת דּוֹד הַמֶּלֶךְ, אֶלָּא גַם אֶת שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא הַמְּלָכוּת, כְּפִי שְׁכָתוֹב (מְלָכִים א' ב', יט'): "וַיָּשֶׂם (שְׁלֹמֹה) כִּסֵּא לְאַם הַמֶּלֶךְ וַתֵּשֵׁב לִימְנוֹ", וּפְרַשׁ רַש"י זצ"ל אֶת הַכְּתוּב "לְאַם הַמֶּלֶךְ": "...לְאַמָּה שֶׁל הַמְּלָכוּת, הִיא רוֹת".

כְּדֵי לְהַבִּין אֶת גֵּדֵל מַעֲשֵׂה הַחֶסֶד שֶׁל רוֹת, עֲלִינוּ לְהַתְּבוֹן בְּמִדְרָשׁ (רוֹת רבָּה ב' ט"ו), שֶׁם מְסוּפָר שְׁרוֹת הַמוֹאֲבִיָּה לֹא רַק עֲזָבָה אֶת עַמָּה וְאֶת מוֹלְדֹתָהּ כְּדֵי לְלָכֵת עִם נַעֲמֵי, אֶלָּא עֲזָבָה גַם אֶת בֵּית הַמְּלוּכָה. שְׁכּוֹן רוֹת הִיָּתָה בְּתוֹ שֶׁל עֲגִלוֹן מֶלֶךְ מוֹאֵב. וְכָל אֵלֶּה עֲזָבָה רוֹת, רַק כְּדֵי לְגַמּוֹל חֶסֶד עִם חֲמוּתָה נַעֲמֵי, אֲשֶׁה בּוֹדְדָה, שְׁלֹא נִשְׂאָר לָהּ כְּלוּם בְּעוֹלָם: לֹא בֵּית, לֹא רְכוּשׁ, לֹא בַעַל וְלֹא בָנִים. וּמְכָאוּן (=מִמַּעֲשֵׂה הַחֶסֶד שֶׁל רוֹת הַמוֹאֲבִיָּה) אוֹמֵר ר' זְעִירָא, צְרִיכִים אָנוּ לְלַמּוֹד "כְּמָה שְׁכַר טוֹב יֵשׁ לְגוֹמְלֵי חֶסְדִים".

"הַצְּנִיעוּת שְׁלָכֵן זֶה הָאָכֵל שְׁלָנוּ"

סִיפּוּר שְׂאֲרַע בְּלִיל שְׁבַת קִדְשׁ פְּרָשַׁת "נִשְׂא" שְׁנַת תַּשִּׁס"ד: "הֵיךְ זֶה בְּלִיל שְׁבַת" - מְסַפֵּרַת מ' - "הַקְּצָתִי בְּבַעֲתָה מַחְלוּם נוֹרָא וּמַבְּהִיל שֶׁנִּגְלָה לְעֵינָי. אֲנִי רוֹאָה אֶת דּוֹדִי, ר' יִשְׁעִיָּהוּ ז"ל, יְשׁוּב בְּפִינָה מוֹאֲרַת, פְּנָיו טוֹבוֹת, וְהוּא נִרְאָה שְׁמַח. נִיגְשְׁתִּי אֵלָיו וְשִׂאֲלָתִי לְשִׁלוּמוֹ. תוֹךְ כְּדֵי דִיבוּר שְׂאֲלָתִי "אֵיפָּה אָבֵא שְׁלִי"? (שֶׁנִּפְטָר לִפְנֵי כ־7 שָׁנִים מִמַּחֲלָה). הוּא הַצְּבִיעַ לְעֵבֶר כּוּף אֶפֶל וְשָׁחוּר. נִדְהַמְתִּי. הַסְּתַפְּלָתִי וְנִיָּסִיתִי לְזָהוּת אֶת הַפְּנִים הַרְעוּת וְהַמְּיוֹסְרוֹת שֶׁנִּגְלוּ מוּלִי. "אָבֵא" - צָעַקְתִּי בְּבַחֲלָה - "מָה זֶה? לָמָּה אֶתָּה נִרְאָה כֵּךְ? אֵיפָּה אֶתָּה?".

בְּעֵינָיִם עֲצוּבוֹת הוּא הַבֵּיט בִּי, וְאָמַר: "אֲנִי בְּגִיָּהנוּם. אֲנִי רוֹצֵה לְאָכּוֹל". רְעַדְתִּי כְּלִי, וְאָמַרְתִּי: "לָמָּה אֶתָּה צְרִיךְ אָכֵל? בְּעוֹלָם הָאֶמֶת הָרִי לֹא אוֹכְלִים...".

"אָכֵל זֶה צְנִיעוּת, בְּתִי! בְּעוֹלָם הָאֶמֶת, הַצְּנִיעוּת שְׁלָכֵן זֶה הָאָכֵל שְׁלָנוּ". הַתְּעוֹרְרָתִי וְהַתְּחַלְתִּי לְבַכּוֹת. עֲבָרָה עָלַי שְׁבַת מְבוּלְבֶּלֶת. יִשְׁבַּתִּי וְקָרָאתִי תְהִילִים וְלֹא נִרְגַעְתִּי. בְּמוֹצָאֵי שְׁבַת מִיד צֶלְצֵל הַטְּלָפוֹן. עַל הַקּוֹ אֲנִי שׁוֹמְעַת אֶת קוֹלָה הַחֲנוּק שֶׁל אַחוּתִי הַבּוֹכָה, שֶׁמְסַפֵּרַת לִי אֶת הַחֲלוּם שֶׁחֲלָמָה. אוֹתוֹ חֲלוּם בְּדִיוּק נִמְרָץ! קֶשֶׁה לְתַאֵר אֶת סַעֲרַת הָרוּחוֹת שְׂאֲחָזָה בְּנֹו. 6 שִׁיחוֹת טְלָפוֹן בָּאוֹתוֹ לִילָה גְלוּ ש-6 אַחֲיוֹת חֲלָמוֹ אוֹתוֹ חֲלוּם, בָּאוֹתוֹ לִילָה, וְיָהִי לְפָלֵא בְּיוֹם רֵאשׁוֹן נִגְשְׁנוּ אֶל הַגַּה"צ רַבֵּי חַיִּים קִנְיַבְסְקִי שְׁלִיט"א, וְהוּא אָמַר: "מִשְׁפָּט רְשָׁעִים בְּגִיָּהנוּם שְׁנִים-עֶשֶׂר חֲדָשׁ. בְּרוּךְ הַשֵּׁם, אָבֵא שְׁלָכֵן כְּבָר הִגִּיעַ לְשִׁלְבַּת הָאֲחֲרוֹן בְּזִיכוּף שֶׁל הַנְּשִׁמָּה, וְעַכְשֵׁי הִגִּיעַ לְגִיָּהנוּם! וְאֲתָן חֲזִיבוֹת לְהַתְּחַזֵּק בְּצְנִיעוּת לְעִילוּי נְשָׁמָתוֹ". מִיד קִבְּלָנוּ עַל עֲצִמְנוֹ הַתְּחַזְּקוֹת כְּלָלִית בְּתַפִּילוֹת וּבְעִיָּקוֹר בְּצְנִיעוּת. זְרַקְנוּ בְּגָדִים שְׂאִיָּנָם בְּדִיוּק עַל-פִּי כָּל גִּדְרֵי הַצְּנִיעוּת. יְהִי רַצוֹן, שֶׁזְּכוּיוֹת אֵלוּ יַעֲמְדוּ בְּשָׁמַיִם לְאַבָּא הַיָּקָר לָנוּ כָּל-כֵּךְ.

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעִים: נְשֹׂא-שְׁבוּעוֹת

"תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ"

ר"ת 21:13

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעִים: נְשֹׂא-שְׁבוּעוֹת

ר"ת 21:13

bnei-zion.com

ר"ת 21:13

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי בְּשִׁלְשִׁים" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֵּשֶׁב ה' מֶלֶךְ לְעוֹלָם" (על פי "אֹרְחָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהֵק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

חז"ל הקדושים מגלים לנו שמִתְּן תּוֹרָה, יֵרַד הַקֶּב"ה עַל הָר סִינַי עִם כֹּסֵא כְבוֹדוֹ. וּכְפִי שִׁפְרֵשׁ רַש"י, בְּשֵׁם הַמְּכִילְתָּא: "יְכוּל יֵרַד (ה' יִתְבָּרַךְ) עֲלָיו (=עַל הָהָר) מִמָּשׁ? (וְהָרִי כְּתוּב)... 'מִן הַשָּׁמַיִם דִּבְרַתִּי עִמָּכֶם' (כ', יט.). (אֶלְא), מְלַמֵּד שֶׁהֶרְכִּין (הַקֶּב"ה) שָׁמַיִם (הַ)עֲלִיוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים, וְהִצִּיעַן עַל גְּבֵי הָהָר כְּמִצְעָה עַל הַמָּטָה, וַיֵּרַד כֹּסֵא הַכְּבוֹד עֲלֵיהֶם". הָרִי לָנוּ דְבָרִים בְּרוּרִים, שֶׁבִשְׁעַת מִתְּן תּוֹרָה יֵרַד הַקֶּב"ה עִם כֹּסֵא הַכְּבוֹד עַל הָר סִינַי. וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנִין זֶה. מִדּוּעַ יֵרַד הַקֶּב"ה עַל הָר סִינַי עִם כֹּסֵא כְבוֹדוֹ?

וְנִרְאֶה לְבָאָר עֲנִין זֶה עַל-פִּי סוּד גְּדוּל שְׁכֵתָב בְּעַל הַתְּנִיָּא בְּ"שַׁעַר הַיַּחֲוֹד וְהָאֲמוּנָה" (פֶּרֶק ז'): "הִנֵּה הוּא יְדוּעַ לְכָל, כִּי תִכְלִית בְּרִיאַת הָעוֹלָם, הִיא בְּשִׁבִיל הַתְּגַלּוֹת מְלָכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, דַּאִין מְלָךְ בְּלֹא עִם". כְּלוּמָר אֹמֵר בְּעַל הַתְּנִיָּא, שֶׁתִּכְלִית הַבְּרִיאָה הִיא שֶׁהַקֶּב"ה יִקְרָא "מְלָךְ". וְהַיּוֹת וְאִין מְלָךְ בְּלֹא עִם, לְכֵן בְּרִיאַת הַקֶּב"ה אֶת הָאָדָם, כְּדִי שֶׁהָאָדָם יִמְלִיךְ אֶת הַקֶּב"ה עֲלָיו. וְלָכֵן, כְּאֲשֶׁר מְקַבְּלִים יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֶם אֶת מְלָכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, נִעֲשֶׂה הַקֶּב"ה כְּבִיכּוֹל מְלָךְ בְּפוּעֵל עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ.

וְכֵן כְּתוּב בְּעֲנִין זֶה רַבְּנוּ בַח"י (וַיֵּשֶׁב לַח, ל'): "אֲנִנוּ אֹמְרִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁבּוּ נִבְרָא הָעוֹלָם, 'הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ' וְהַמְּלָךְ הַמְּשֻׁפָּט, לְפִי שֶׁהַיּוֹם הַזֶּה הוּא תְּחִילַת מַעֲשֵׂיו (=יּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם), שֶׁ(הָרִי) אִין מְלָךְ בְּלֹא עִם". בְּפֶרֶק דְּרַבִּי אֶלִיעֶזֶר מְבוֹאָר, שֶׁהַתּוֹרָה הִיא שִׁיעֲצָה לְהַקֶּב"ה לְבְרוּא אֶת הָעוֹלָם כְּדִי שִׁיקְרָא מְלָךְ. וּכְפִי שְׁמוּבָא שָׁם: "עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם, הָיָה הַקֶּב"ה וְשָׁמוּ הַגְּדוּל בְּלָבָד (בִּיקוּם). וְעַלָּה בְּמַחֲשָׁבָה לְבְרוּא אֶת הָעוֹלָם... מִיַּד נִתְּיַעַץ הַקֶּב"ה בְּתוֹרָה, שֶׁשָּׁמָה 'תּוֹשִׁיָה', לְבְרוּא אֶת הָעוֹלָם. הַשִּׁיבָה לוֹ (הַתּוֹרָה) וְאָמְרָה: רַבּוֹן הָעוֹלָמִים, אִם אִין צָבָא וְאִין מַחְנֶה (בְּוֹדָאֵי ש) אִין מְלָךְ. (וְכִי) עַל מָה הוּא מוֹלֵךְ? וְאִם אִין מְקַלְסִין (=אֹמְרִים דְּבַרִּי שְׁבַח) לְמְלָךְ, אִיזָה (=אִיפֶה) הוּא כְבוֹדוֹ?"

שְׁמַע אֲדוֹן עוֹלָם (אֶת מָה שְׁאָמְרָה הַתּוֹרָה), וְעַרְב לּוֹ. אָמְרָה הַתּוֹרָה: בִּי נִתְּיַעַץ הַקֶּב"ה לְבְרוּא אֶת הָעוֹלָם, שְׁנֶאֱמַר (מְשִׁלֵּי ח' יד' ג') לִי עֲצָה וְתוֹשִׁיָה... מְכַאֵן אָמְרוּ חֲכָמִים: כָּל מְלָכוֹת שְׂאִין לָהּ יוֹעֲצִים – אִין מְלָכוֹתָהּ מְלָכוֹת".

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנִין זֶה. שְׁכּוֹן, מִדּוּעַ דּוֹקָא הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא שֶׁנִּתְּנָה עֲצָה לְהַקֶּב"ה לְבְרוּא אֶת הָעוֹלָם? וַיֵּשׁ לּוֹמֵר, שְׁעַל-יְדֵי שִׁיקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה, וַיִּשְׁמְרוּ עַל רַמ"ח מִצְוֹת "עֲשֵׂה" וְשִׁס"ה מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה", הִנֵּה עַל-יְדֵי כֶּךָ הֵם מְמַלְכִים עֲלֵיהֶם אֶת הַקֶּב"ה בְּפוּעֵל, שֶׁהָרִי הֵם מְקִימִים אֶת מִצְוֹתָיו וְגִזְרוֹתָיו. וְלָכֵן, כְּאֲשֶׁר קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם יִשְׂרָאֵל אֶת מְלָכוּתוֹ בְּרִצּוֹן, הִנֵּה, עַל-יְדֵי כֶּךָ נִשְׁלַמַת תְּכִלַּת הַבְּרִיאָה, לְהַכְתִּיר אֶת הַקֶּב"ה בְּתוֹאֵר "מְלָךְ" עַל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

מִעֲתָה יוֹמְתָק לָנוּ לְהִבִּין, מִדּוּעַ יֵרַד הַקֶּב"ה עִם כֹּסֵא כְבוֹדוֹ עַל הָר סִינַי. שְׁכּוֹן, כְּאֲשֶׁר הַקֶּב"ה יוֹשֵׁב עַל כֹּסֵא כְבוֹדוֹ/מְלָכוּתוֹ, הָרִי זֶה בְּבַחֲנִיַת "מְלָךְ" כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב (תְּהִלִּים כט', י'): "וַיֵּשֶׁב ה' מְלָךְ לְעוֹלָם". וּמֵאַחַר וְהַקֶּב"ה מְלָךְ עַל יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם שֶׁקִּבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה (שְׁאֹז קִבְּלוּ הֵם אֶת מִצְוֹתָיו וְגִזְרוֹתָיו) – לְכֵן יֵרַד הַקֶּב"ה עִם כֹּסֵא כְבוֹדוֹ עַל הָר סִינַי, לְרַמּוֹז כִּי לְאַחַר שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה בְּאַרְצָן, מִעֲתָה יְכוּל הַקֶּב"ה לְשַׁבֵּת עַל כֹּסֵא כְבוֹדוֹ לֹא רַק בְּשָׁמַיִם, אֶלָּא גַם בְּאַרְצָן. שֶׁהָרִי, עַל-יְדֵי שֶׁקִּבְּלוּ בְּנֵי אֶת הַתּוֹרָה, עֲתָה הוּא בְּבַחֲנִיַת מְלָךְ עַל כָּל הָעוֹלָם. וּמְלָךְ, בְּשַׁעֲה שְׁעָמוּ שְׁמַמְלִיכִים אוֹתוֹ, יוֹשֵׁב עַל כֹּסֵא כְבוֹדוֹ/מְלָכוּתוֹ.

(עֲנִין זֶה מֵאִיר לָנוּ לְהִבִּין, שְׁכְּאֲשֶׁר עָלָה מִשָּׁה לְשָׁמַיִם, כְּדִי לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, בְּקִשּׁוֹ הַמְּלָאכִים לְשָׁרוּף אֶת מִשָּׁה. שְׁכּוֹן, כִּידוּעַ, הַמְּלָאכִים רָצוּ אֶת הַתּוֹרָה לְעֲצָמָם. וְעַל-כֶּךָ אָמַר הַקֶּב"ה לְמִשָּׁה: "אַחֲזוּ בְּכֹסֵא הַכְּבוֹד, וְהַחֲזוּ לָהֶם תְּשׁוּבָה". וְצָרִיךְ לְהִבִּין, מִדּוּעַ צָרִיךְ מִשָּׁה לְאַחֲזוּ בְּכֹסֵא הַכְּבוֹד כְּדִי לְהַשִּׁיב לְמְלָאכִים תְּשׁוּבָה?

אֶלְא, יֵשׁ לּוֹמֵר, שֶׁהַקֶּב"ה רָמַז לְמִשָּׁה שִׁישִׁיב לְמְלָאכִים תְּשׁוּבָה נִיצַחַת, שְׁעַל-יְדֵי שִׁישִׁיב לְמְלָאכִים יִקְבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה בְּאַרְצָן תּוֹשְׁלָם תְּכִלַּת הַבְּרִיאָה, שֶׁהַקֶּב"ה הוּא לֹא רַק מְלָךְ בְּשָׁמַיִם עַל הַמְּלָאכִים, אֶלָּא גַם עַל הָאָרֶץ. וּמְלָךְ,

בשעה שעמו ממליכים אותו, יושב על כסא כבודו/מלכותו. ולכן כדי לרמוז לו ענין זה אמר לו לאחוז בכסא הכבוד).

ועתה, בא וראה שענין זה מתאים להפליא עם מה שגלה רבנו בחיי, בפרשת "כי תשא" (לא, יח), ששני לוחות הברית נחצבו מכסא הכבוד של הקב"ה. וכפי דבריו הקדושים של רבנו בחיי: "וידוע כי הלוחות היו של סנפירינון, ולקחו מכסא הכבוד. וכן מצינו בכסא הכבוד כמראה אבן ספיר, דמות כסא. ו(מ)מלת 'לוחות' ב-א"ת ב"ש (מתקבלת המלה) 'כסא', ולכך שכנה שורה עליהם, כמו על כסא. ומפני שהלוחות נלקחו מכסא הכבוד, נקראת התורה 'כבוד', שנאמר (משלי ג): 'כבוד חכמים ינחלו'. וכן הנפש (=הנשמה) השכלית - שורשה בכסא הכבוד, ונקראת 'כבוד', שנאמר (תהילים ל): 'למען יזמרך כבוד'. ונפשו של אדם המתעסק בתורה זוכה לשוב לשורשה, שנאמר (שם יט): 'תורת ה' תמימה משיבת נפש'."

נמצאנו למדים מדברי רבנו בחיי, שהלוחות, שורשם מכסא הכבוד, שמשם נחצבו. וכן, גם נשמות ישראל, שורשן מכסא הכבוד, שגם הן משם נחצבו. ולכן, על-ידי שאיש ישראל עוסק בתורה, הוא זוכה לעורר ולזכך את נשמתו, שגם היא כאמור מכסא הכבוד. ומעתה יאיר לנו להבין טעם נוסף, מדוע ירד הקב"ה עם כסא כבודו. שכן, במתן תורה נתן הקב"ה לישראל את הלוחות הברית, וכאמור לוחות אלו חצובים מכסא הכבוד. לכן ירד הוא יתברך עם כסא כבודו, כדי לחצוב לישראל בניו את הלוחות מכסא כבודו.

"להגיד כי ישר יהיה צורי ולא עולתה בו"

מובא בספרים הקדושים, שכאשר איש ישראל שלם בעבודת ה', נחקק במצחו שם הוי"ה ביושר, דהינו "יהוה", שזהו כידוע שם המורה על מידת הרחמים. אבל, כאשר אין איש ישראל עובד את ה' בשלימות, ויש בו עבירות, לא עלינו, אזי מתהפך שם הוי"ה שלא כסדר (הוהי), ומורה על מידת הדין, לא עלינו. ועל-כך אמר דוד המלך, עליו השלום: "להגיד כי ישר יהיה צורי ולא עולתה בו". דהינו, מתי להגיד כי "ישר ה'" - שם ה' הוא ביישר (=יהוה)? כאשר "צורי ולא עולתה בו" - כאשר האדם שלם עם "צורי" - עם צור העולמים - ואין "עולתה בו" - אין בו שום עולה ועבירה...

הסיפור לכבוד הצדיק הרה"ק רבי שלמה גולדמן מזוהעיל זצ"ל, שיום פטירתו חל ב-כו' איר, זכותו תגן עלינו.

בספר "צדיק יסוד העולם" מסופר על מעשה המופלא של הצדיק רבי שלמה גולדמן מזוהעיל זצ"ל. וכך מספר בעל המעשה, הישיש ר' אברהם חיים: "בצעירותי עבדתי תחת השלטון המנדטורי, בבתי המלאכה של רכבת ישראל שבחיפה. הייתי כמעט יהודי אחד בין אלפי עובדים ערבים. כשפרצו פעולות האיבה בשנת תרצ"ו, מצאתי את עצמי מוקף בים של שנאה, ומכל עבר שמעתי איומים בגלוי: "נשחט אותך כמו כלב". הייתי בסכנת חיים וחששתי לגרוע מכל.

כאשר פניתי לאחד מראשי העובדים (שהיה ערבי) להתערב לטובתי, תגובתו המחישה לי את הסכנה הגדולה שבה הייתי שרוי, הוא אמר לי כך: "סך הכל אמרו לך שישחטו אותך כמו כלב. לא אמרו לך, שישחטו אותך כמו חזיר, אז מה רע בכך?". כך אמר לי אותו רשע, בחינד רשע, פניתי למנהל הראשי, שהיה אנגלי, והוא הציע לי להיעדר מידי פעם מהעבודה, ולהוציא תעודות מחלה, עד יעבור זעם. אך זה לא פתר את הבעיה. שכן, כל יום ראיתי את המות לנגד עיני, מאותם ערבים צמאי-דם. יום אחד קמתי ועליתי לאחד הרבנים הגדולים של ירושלים, והוא יעץ לי לעשות מה שעשו אבותינו, יעקב אבינו ומשה רבנו, שברחו בלית ברירה, מפחד רודפיהם. "אין לך ברירה, עזב את העבודה, זה פיקוח נפש", אמר לי.

יצאתי ממנו אובד עצות וממרר בבכי. לא ידעתי מה אעשה, אם אעזוב את העבודה, איך אפרנס את משפחתי? הרבנית, אשת הרב, שראתה אותי ממרר בבכי, אמרה לי: "לא רחוק מכאן מתגורר הצדיק רבי שלמה גולדמן מזוהעיל, היפנס אליו". ואכן הלכתי לביתו של הצדיק. אך כשהגעתי, אשתו אמרה לי שהוא בפתל המערבי. רצתי לשם דרך השוק. שם ראיתי את הצדיק הרה"ק רבי שלמה גולדמן צמוד לפתל ומתפלל. שטחתי בפניו את סיפורי, אך נראה לי שאין הוא שם לב לדברי. כאשר סיים את תפילתו, הלך הצדיק לביתו, ואני אחריו, מדבר ומתחנן, אך הוא שותק. אחזתי בגדיו, והתחלתי לבכות: "רבי הושיעה, אני בצרה!... הושיע לי!". לפתע נפנה אלי הרב, הרים את ראשו, ואמר לי: "מה לך לפחד?! מי שיגע בד' יהיה לו סוף שחור... אין לך מה לפחד."

מיד הרגשתי אדם אחר, תמורה התחוללה בי, הרגשתי שנפל דבר. למחרת התיצבתי לעבודתי. אולם, כאשר הגעתי לשער בעבודה קרב אלי ערבי בשם מחמוד, והנחית מהלומת אגרוף בפני. בראותי את הסכנה שבה אני נמצא, התפללתי, "ריבונו של עולם, הושיע בזכות הצדיק". פתאום, אותו ערבי שהכה אותי חזר על עקבותיו, ובלא הגזמה הוא הספיק לצעוד ארבעה צעדים... ונפל על עורפו ונשאר שוכב. מיד הזעיקו אמבולנס והחישו אותו לבית החולים. לא ארכה השעה, ובבתי המלאכה פשטה השמועה, שאותו מחמוד מת משטף דם במח... מאז ועד ליום פרישתי לפנסיה, אף איש לא העיז לגעת או לנקוף אצבע לנגדי...". (הצדיק הנסתור רבי יוסף וולטד זצ"ל ספר, כי בשעה שלנה את הצדיק רבי שלמה גולדמן מזוהעיל לבית עולמו, ראה עמוד אש יורד מן השמים עד למיטה, בשעה שנשאה למקום הקבורה... זכותו תגן עלינו, אמן. חג שבועות שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "ויבאו מדבר סיני ויחננו במדבר ויחן שם ישראל נגד ה'הר"

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נְשֵׂא-שְׁבוּעוֹת

"תורת ה' תמימה משיבת נפש"

ר"ת 21:13

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:16

ר"ת 20:30

ר"ת 21:13

ערש"ק ד' סיון תשע"ט (7.6.19) bnei-zion.com

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי בְשַׁלְשִׁים" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"רַבִּי פִּינְחָס, בְּשֵׁם רַבִּי רַאוּבֵן אוֹמֵר: עֵתִיד הַקֶּב"ה לְהֵבִיא סִינֵי וְתַבּוּר וּפְרָמֵל, וְלִבְנוֹת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ עַל גְּבִיחָן" (מדרש ילקוט שמעוני ישעיהו רמז שצא)

עַל מַעֲמַד הָהָר סִינֵי אוֹמֵר מְדַרְשׁ יִלְקוּט רַאוּבֵנִי דְבַר פְּלֹא (יתרו אות נ'): "בְּשַׁעַת קַבְּלַת (ה)תּוֹרָה נִעְקָר הָהָר הַמּוֹרִיָּה, וּבָא לְמַדְבָּר, כְּדֵי שְׁתַּנְתֵּן הַתּוֹרָה עַל מְקוֹם מְעוּלָה זֶה."

אִם כֵּן, הָרִי זֶה פְּלֹא עֲצוּם. שְׁפֹן, אִם עַד עֵתָה חֲשַׁבְנוּ שֶׁהַתּוֹרָה נִתְּנָה עַל הָהָר סִינֵי, הָרִי שְׁמַעְתָּה בָּא הַמְדַרְשׁ וּמְלַמְדֵנוּ, כִּי הָהָר הַמּוֹרִיָּה, שְׁעָלָיו נִבְנְהָ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, נִעְקָר מֵאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל וּבָא לְמַדְבָּר, לְחַנוּת עַל הָהָר סִינֵי – כְּדֵי שֶׁהַתּוֹרָה תִּנְתֵּן לֹא רַק עַל הָהָר סִינֵי, אֲלָא גַם עַל הָהָר הַמּוֹרִיָּה.

וְרַאוּי לָנוּ לְהַתְּבוּנָה, מְדוּעַ עָשָׂה ה' נִסְ פְּלֹא כְּזֶה בְּעֵת מִתֵּן תּוֹרָה – לְחַבֵּר יַחַדְיוֹ אֶת שְׁנֵי הַהָרִים – הָהָר הַמּוֹרִיָּה וְהָהָר סִינֵי – כְּדֵי לְתַת עֲלֵיהֶם אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

נִרְאָה לְבָאָר עֲנִין זֶה עַל-פִּי הַיְדוּעַ, שֶׁהַטַּעַם לְכַךְ שֶׁבָחַר הַקֶּב"ה לְתַת אֶת הַתּוֹרָה עַל הָהָר סִינֵי הוּא כְּדֵי לְלַמְדֵנוּ אֶת מִידַת הַעֲנָוָה, כְּמוֹ שְׁכַתוּב בְּגִמְרָא (סוטה ה'): "אָמַר רַב יוֹסֵף: לְעוֹלָם (=תְּמִיד) יִלְמַד אָדָם מִדַּעַת קוֹנוֹ. שֶׁהָרִי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַנִּיחַ כָּל הָרִים וּגְבָעוֹת, וְהַשְּׂרָה שְׁכִינְתוֹ עַל הָהָר סִינֵי (הַנְּמוּךְ מִכָּל הַהָרִים)."

וּפִרְשׁ רַש"י: "לְעוֹלָם יִלְמַד אָדָם מִדַּעַת קוֹנוֹ – לְאַהוּב אֶת הַנְּמִיכוֹת (=הַעֲנָוָה)", וְהוֹסִיף שֵׁם רַש"י, וְאָמַר: וְמִי הֵם "כָּל הָרִים וּגְבָעוֹת" שֶׁ"הַנִּיחַ" (=דָּחָה) הַקֶּב"ה מִפְּנֵי הָהָר סִינֵי? אֵלּוּ "תַּבּוּר וּפְרָמֵל, שְׁבָאוּ שֵׁם (לְמַדְבָּר, כְּדֵי שְׁתִּינְתֵּן עֲלֵיהֶם הַתּוֹרָה), כְּדַכְתִּיב (תְּהִלִּים סח', יז): 'לְמָה תִּרְצְדוּן הָרִים גְּבֻנִים'."

הַמְּקוֹר לְכַךְ שֶׁהָר תַּבּוּר וְהָר פְּרָמֵל בָּאוּ לְמַדְבָּר, כְּדֵי שְׁתִּינְתֵּן הַקֶּב"ה עֲלֵיהֶם אֶת הַתּוֹרָה, הוּא בְּגִמְרָא וּבַמְדַרְשׁ, כְּפִי שְׁכַתוּב (מְגִלָּה כט'): "דַּרְשׁ בַּר קַפְרָא: מֵאִי דְכַתִּיב (תְּהִלִּים סח'): 'לְמָה תִּרְצְדוּן הָרִים גְּבֻנִים'? יִצְתָה בַת-קוֹל וְאָמְרָה לָהֶם (=לְהָרִים): לְמָה תִּרְצוּ דִין (=תִּרְצְדוּן) עִם סִינֵי? כְּלַכֶּם (=תַּבּוּר וּפְרָמֵל) בְּעֲלֵי מוֹמִין אַתֶּם אֵצֶל (=לְעוֹמֵת) סִינֵי! (שְׁהָרִי), כְּתִיב הַכֹּא (=כֹּאן) "גְּבֻנִים", וְכַתִּיב הָתָם (=וְכַתוּב בַּתּוֹרָה וַיִּקְרָא כֹּא) "אוֹ גְּבֻנָּה אוֹ דֶק" (=מִין מוֹם). אָמַר רַב אֲשִׁי: שְׁמַע מִינֵהּ, הָאִי מָאן דִּיחִיר (=מִכֹּאן אָנוּ לְמַדִּים, שְׁהַמְתַּגָּאָה) – בְּעַל מוֹם הוּא."

וְכֵן מְצִינּוּ בַּמְדַרְשׁ, עַל הַפְּתוּב בַּמִּשְׁלִי (כט', כג'): "גֵּאוֹת אָדָם תִּשְׁפִּילְנוּ, וְשִׁפְלֵ רוּחַ יִתְמַךְ כְּבוֹד". וְדַרְשׁוּ חו"ל (בַּמְדַבֵּר רַבָּה יג', ג'): "גֵּאוֹת אָדָם תִּשְׁפִּילְנוּ" – זֶה תַּבּוּר וּפְרָמֵל שְׁבָאוּ מִסוּף הָעוֹלָם, (ו)מְתַגָּאִים לוֹמְרֵ שְׁאָנוּ גְבוּהִים, וְעֲלִינוּ הַקֶּב"ה נוֹתֵן אֶת הַתּוֹרָה. וְשִׁפְלֵ רוּחַ יִתְמַךְ כְּבוֹד', זֶה סִינֵי, שֶׁהַשְּׁפִיל אֶת עֲצָמוֹ לוֹמֵר שְׁאֲנִי נְמוּךְ, וְעַל-יָדֵי כֵךְ תִּמְךְ הַקֶּב"ה כְּבוֹדוֹ עָלָיו, וְנִתְּנָה עָלָיו הַתּוֹרָה, וְזֶכֶה לְכָל הַכְּבוֹד הַזֶּה, כְּמָה דְתִימָא (=שְׁלַמְדָנוּ) 'וַיִּרַד ה' עַל הָהָר סִינֵי'."

(אוֹמְרִים חו"ל, שֶׁהָר תַּבּוּר וְהָר פְּרָמֵל לֹא הָיָה מְקוֹמָם בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, וְרַק בְּמִתֵּן תּוֹרָה נִקְבַּע מִשְׁכָּנָם בְּאַרְצֵי, כְּמוֹ שְׁמוּבָא בַּמְדַרְשׁ (בְּרַאשִׁית רַבָּה צט', א'): "תַּבּוּר בָּא מִבֵּית אֱלִים, וּפְרָמֵל (בָּא) מֵאַסְפְּמִיא (=סְפָרַד)". וְכַפִּי שְׁמִבְּאָר גַּם רַבְּנָנוּ בְּחַיִּי (שְׁמוֹת יט', כד'): "אָמַר הַנְּבִיא: 'כִּי כְּתַבּוּר בְּהָרִים וּכְכַרְמֵל בֵּינֵם יָבוֹא', וְדַרְשׁוּ רז"ל, שֶׁבְּשַׁעַת מִתֵּן תּוֹרָה נִקְבְּעוּ (ה)הָרִים הַלְלוּ בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, וְעֵבֶר (ה)כְּרַמֵּל אֶת הַיָּם'").

וְהֵנָּה, הַטַּעַם שֶׁבְּמִתֵּן תּוֹרָה עַל הָהָר סִינֵי, בָּחַר הַקֶּב"ה מִכָּל הַמִּידוֹת הַטּוֹבוֹת דּוֹקָא בְּמִידַת הַעֲנָוָה, הוּא כְּדֵי לְלַמְדֵנוּ, שְׁאִין הַתּוֹרָה מִתְקַיֶּמֶת אֲלָא בְּמִי שְׁדַעְתוֹ שְׁפִלָּה, כְּמִבּוּאָר בְּגִמְרָא (תַעֲנִית ז'): "לְמָה נִמְשְׁלוּ דְבָרֵי תּוֹרָה לְמִים? דְּכַתִּיב: 'הוּי כָּל צְמָא לְכוּ לְמִים' – (כְּדֵי) לוֹמֵר לָךְ: מַה מִּים, מְנִיחִין מְקוֹם גְבוּהָ וְהוֹלְכִין לְמְקוֹם נְמוּךְ – אִף דְּבָרֵי תּוֹרָה אֵין (=אֵינָם) מִתְקַיֶּמִין – אֲלָא בְּמִי שְׁדַעְתוֹ שְׁפִלָּה (=עֲנָו, צְנוּע)..."

וְאָמְרוּ עוֹד חו"ל (פְּסוּחִים טו'): "כָּל הַמְתִּיחֵר (=מְתַגָּאָה) – אִם חָכָם הוּא, חוֹכְמָתוֹ מִסְתַּלְקֶת מִמֶּנּוּ". לְכֵן, בְּשַׁעַת מִתֵּן תּוֹרָה בָּחַר הַקֶּב"ה לְתַת לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה עַל הָהָר סִינֵי, כְּדֵי לְלַמְדֵנוּ כִּי רַק עַל-יָדֵי מִידַת הַעֲנָוָה, הַתּוֹרָה מִתְקַיֶּמֶת בְּיַדֵנוּ, בְּבַחֲיַנַת מִים שִׁיּוּרְדִים לְמְקוֹם נְמוּךְ. אֲבָל, אִם אֵין לְאָדָם מִידַת הַעֲנָוָה, וְהוּא מְתַגָּאָה –

מִיד הַתּוֹרָה מִסְתַּלְקֶת מִמֶּנּוּ.

וְהִנֵּה, לְאַחַר שְׁנַתְבָּאָר עַד הֵנָּה, בְּדַבְרִים בְּרוּרִים וּמְאִירִים מְדַבְּרֵי חו"ל, שֶׁהַקַּב"ה דָּחָה אֶת הַהֲרִים תְּבוּר וּפְרָמֶל, שֶׁבָּאוּ מִקְצֵה הָעוֹלָם כְּדִי שִׁיתֵן הַקַּב"ה עֲלֵיהֶם אֶת הַתּוֹרָה, בְּגִלְלַת **גְּאוֹתָם** – הִנֵּה יֵשׁ לְתַמוּנָה הַפְּלֵא וּפְלֵא עַל מָה שֶׁמְצִינּוּ בַּמְדְרָשׁ, שֶׁלְעֵתִיד לְבֹא יִבְנֶה הַקַּב"ה אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי עַל הַהֲרִים סִינִי, תְּבוּר וּפְרָמֶל. וְהַמְקוֹר לְכַךְ הוּא מְדַבְּרֵי הַנְּבִיא יִשְׁעִיָּה (ב', ב'): "וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נִכּוֹן יִהְיֶה הָר בֵּית ה' בְּרֹאשׁ הַהֲרִים". וְדָרְשׁוּ בַּמְדְרָשׁ (יִלְקוּט שְׁמַעוֹנִי שֵׁם רֵמוֹ שְׁצַא): "רַבִּי פִינְחָס, בְּשֵׁם רַבִּי רְאוּבֵן אוֹמֵר: עֵתִיד הַקַּב"ה לְהִבְיֵא סִינִי וְתְבוּר וּפְרָמֶל, וְלִבְנוֹת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ עַל גְּבִיָּהּ. מָה הַטַּעַם (=מְאִיפָה אֲנִי לּוֹמְדִים זֹאת?) – 'וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נִכּוֹן יִהְיֶה הָר בֵּית ה' בְּרֹאשׁ הַהֲרִים".

וְכֵן כְּתוּב דְּבַר דּוֹמָה בְּפִסְקִיקְתָּא דְרַב כְּהֵנָּא (פִּסְקָא כֹּא' אוֹת ד'): "רַבִּי פִינְחָס, בְּשֵׁם רַבִּי רְאוּבֵן אוֹמֵר: עֵתִיד הַקַּב"ה לְהִבְיֵא סִינִי וְתְבוּר וּפְרָמֶל, וְלִבְנוֹת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ עַל רֹאשֵׁיָּהּ. וְמָה טַעְמָא? 'וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נִכּוֹן יִהְיֶה הָר בֵּית ה' בְּרֹאשׁ הַהֲרִים".

וְהָרִי הַדְּבַר נֹגֵד מָה שֶׁלְמַדְנּוּ עַד כֹּה – שֶׁהַקַּב"ה סָרַב לְתֵת אֶת הַתּוֹרָה עַל הַהֲרִים תְּבוּר וּפְרָמֶל מִחֲמַת **גְּאוֹתָם**. אִם כֵּן, אֵיךְ לְעֵתִיד לְבֹא יִבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ עַל גְּבֵי הָרִים שֶׁהֵם **רְמִים וְגְאוֹים**? אֲלָא, אוֹמְרִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, מִזֶּה אֲפָשָׁר לְלַמּוֹד יְסוּד גָּדוֹל בְּעַבּוּדַת ה': הֵן אָמַת שְׁבַתְחִילָה נִדְחוּ הַהֲרִים תְּבוּר וּפְרָמֶל בְּמִתֵּן תּוֹרָה, מִחֲמַת **גְּאוֹתָם**. אוּלַם, מִפִּינּוֹן שֶׁטְרַחוּ הָרִים אֵלָיו, וּבָאוּ מִקְצֵה הָעוֹלָם כְּדִי שִׁיתֵן הַקַּב"ה עֲלֵיהֶם אֶת הַתּוֹרָה – נִתְקַיֵּם בָּהֶם הַכְּתוּב בְּגִמְרָא (קִידוּשֵׁין מ'): "מִחֻשְׁבָּה טוֹבָה – (הַקַּב"ה) מְצַרְפָּה לְמַעֲשֵׂה". עַל-כֵּן שְׁלֵם לָהֶם הַקַּב"ה אֶת שְׂכָרָם, כְּאִילוֹ נִתְּנָה עֲלֵיהֶם הַתּוֹרָה בְּפוּעֵל, וְנִכּוּ לְהִקְבֹּעַ בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, וְלְעֵתִיד לְבֹא יִבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי עֲלֵיהֶם, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן. (אֲשֵׁרִיכֶם אֲנִשִּׁי חִיפָה).

"עַקֵּב אֲשֶׁר שָׁמַע אֲבָרְהָם בְּקִלֵּי וַיִּשְׁמַר מִשְׁמֵרְתֵי מִצְוֹתֵי חֻקוֹתֵי וְתוֹרֹתֵי"

לְמַדְנּוּ מְדַבְּרֵי חו"ל, כִּי יֵשׁ קֶשֶׁר נֶפְלֵא בֵּין עֲשֻׁרֵת הַנְּסִיווֹת שֶׁהִתְנַסָּה בָּהֶם אֲבָרְהָם אֲבִינוּ לְבֵין עֲשֻׁרֵת הַדְּבָרוֹת שֶׁנִּתְּנוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינִי. וְזֹאת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב "בְּעַל הַטּוֹרִים" (בְּרֵאשִׁית כו', ה'): "עַקֵּב אֲשֶׁר שָׁמַע אֲבָרְהָם בְּקִלֵּי וַיִּשְׁמַר מִשְׁמֵרְתֵי מִצְוֹתֵי חֻקוֹתֵי וְתוֹרֹתֵי. (צְרִיף לְדַעַת ש) יֵשׁ בְּפִסְוֶק (זָה) י" (=10) תִּיבּוֹת (=מַלִּים), כְּנֶגֶד י" (=10) הַדְּבָרוֹת שֶׁבָּהֶן (יֵשׁ) עַקִּי"ב (=172) תִּיבּוֹת, וְכֶנֶגֶדס (תְּנַסָּה) (אֲבָרְהָם) י" (=10) נְסִיווֹת, וְקַיִם עוֹלָם שֶׁנִּבְרָא בִּי" (=10) מְאֻמְרוֹת".

וּמְקוֹר לְעֵנִין זֶה, שֶׁעֲשֻׁרֵת הַנְּסִיווֹת שֶׁהִתְנַסָּה אֲבָרְהָם הֵם כְּנֶגֶד עֲשֻׁרֵת הַדְּבָרוֹת הוּא מִהִזְקֵר הַקְּדוּשׁ ("וְאַתְּחַנּוּ רֵסֵג"): "כֹּל אֵינוֹן נְסִיווֹנֵי דְאַתְנַסָּא אֲבָרְהָם, וְקַאִים בְּכֻלְהוֹ, לְקַבֵּל עֲשָׂר אֲמִירוֹ" (=כֹּל אֵלוֹ עֲשֻׁרֵת הַנְּסִיווֹת שֶׁנִּתְנַסָּה בָּהֶם אֲבָרְהָם, וְעַמֵּד בְּכֻלָּם, הֵם כְּנֶגֶד עֲשֻׁרֵת הַדְּבָרוֹת).

נִמְצָא, שֶׁלְאַחַר שֶׁעַמֵּד אֲבָרְהָם אֲבִינוּ בְּעֵשְׂרָה נְסִיווֹת, שֶׁהִתְנַסָּה שְׁבָהֶם הָיָה נְסִיווֹן הַעֲקִידָה עַל הָר הַמּוֹרְיָה, הִנֵּה כְּבֵר הָיָה הוּא וּבְנָיו רְאוּיִים לְקַבֵּל אֶת עֲשֻׁרֵת הַדְּבָרוֹת, שֶׁהֵם שָׂרֵשׁ כֹּל הַתּוֹרָה כְּלָה. יוֹמֵתֵק לְבָאָר עַל-פִּי זֶה מָה שֶׁאֲמָרוּ חו"ל בְּפִסְקִיקְתָּא רַבְתִּי, עַל הַדְּבָרָה הַרְאִשׁוֹנָה מִעֲשֻׁרֵת הַדְּבָרוֹת (פֶּרֶק כֹּא), "אֲנֹכִי הִי אֱלֹהִיד" – שֶׁבְּמִלָּה "אֲנֹכִי" רְמוּז שְׁמוֹ שֶׁל אֲבָרְהָם אֲבִינוּ. וְזֹאת, כְּפִי שְׁכְּתוּב שֵׁם: "אֲנֹכִי זֶה אֲבָרְהָם – א' זֶה אֲבָרְהָם אֲבִינוּ, אֶחָד הָיָה אֲבָרְהָם. נ' (שֶׁל 'אֲנֹכִי', בְּגִמְטְרִיָּה) חֲמִישִׁים, (רֹמִזוּ לְכַךְ) שְׁבֹן חֲמִישִׁים הַפִּיר אֲבָרְהָם אֶת בּוֹרְאוֹ... כ' (שֶׁל 'אֲנֹכִי', בְּגִמְטְרִיָּה) עֲשָׂרִים, שְׁחֲנָד (=חֲנָד) אֶת הַמִּלָּה לְ(אַחַר) עֲשָׂרִים דוּר. י' (שֶׁל 'אֲנֹכִי', בְּגִמְטְרִיָּה) עֲשָׂר, אֵלוֹ עֲשָׂר (ה) נְסִיווֹת שֶׁנִּתְנַסָּה אֲבָרְהָם, וְעַמֵּד בְּכֻלָּם.

"וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֵׁיכֶם..."

הַצְּדִיק רַבִּי יִצְחָק מְאִיר מְגוּר, בְּעַל "חִידוּשֵׁי הַרִ"ם", נִכְנָס פְּעַם לְבֵית מְדְרָשׁוֹ, סְמוּךְ לְעֵלִית הַשַּׁחַר, וּמְצָא שֵׁם אֶת אֶחָד מִחֲסִידָיו הַמּוֹבְהָקִים, כְּשֶׁהוּא יוֹשֵׁב וּמְעִין בְּסִפְרָה. הַתְּבוּנָה הַרַבִּי בְּפָנֵי הַחֲסִיד, הַשׁוֹקֵד עַל תְּלַמוּדוֹ, וְהַפִּיר מִיד שֶׁהִלָּה הַדִּיר שְׁנֵה מְעִינָיו כֹּל אוֹתוֹ הַלִּילָה. הַרְכִּין עֲצָמוֹ הַצְּדִיק לְעֵבֶר הַתְּלָמִיד, וְלַחֵשׁ עַל אוֹנּוֹ: "מָה רְאִיתָ לְהַתְּנוֹר הַלִּילָה מִשְׁנָה? הֲלֹא הַתּוֹרָה צוֹתָה עֲלֵינוּ וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֵׁיכֶם, וְחִלְלָה לָנוּ לְגִלוֹת שְׁקִדְנוֹת יִתִּירָה עַל חֲשָׁבוֹן בְּרִיאוֹת הַגּוֹף, שֶׁהִיא הַיְסוּד לְבְרִיאוֹת הַנְּפִשׁ!"

"לֹא מִחֲמַת שְׁקִדְנוֹת יִתִּירָה נִשְׁאָרְתִּי כֹל שְׁעוֹת הַלִּילָה בְּבֵית הַמְדְרָשׁ" – קָרָא הַחֲסִיד בְּתַמִּימוֹת לְעֵבֶר הָרַב – "אֲלָא, מְצוּי כָּאֵן אָדָם, הַיִּשָּׁן עַל-גְּבֵי הַסִּפְסָל, וְשׁוֹלֵי גְלִמְתִּי נִתְקַפְלוּ תַּחַת לְרֹאשׁוֹ. חֲשֵׁשְׁתִּי אֲפּוֹא לְמִשׁוֹךְ אֶת גְּלִמְתִּי מִתַּחְתּוֹ, שְׁמָא אֲעִיר אוֹתוֹ מִשְׁנָתוֹ, וּמִשׁוּם כֵּךְ נִשְׁאָרְתִּי יוֹשֵׁב עַל מְקוֹמִי בְּמִשְׁךְ כֹּל הַלִּילָה..."

חַג שְׁבוּעוֹת שְׁמַח לְכֹל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נְשֵׂא-שְׁבוּעוֹת "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" **כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 19:16**

עֲרַשׁ"ק ד' סיון תשע"ט (7.6.19) **bnei-zion.com** ר"ת 21:13 **יְצִיאַת הַחֹג: 20:30**

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי בְּשִׁלְשִׁים" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

הטעם לַמְנַהֵג יִשְׂרָאֵל לְקַרְוֹא אֶת מְגִילַת רוּת בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת

אומרים חז"ל (ראש השנה יא): "הקב"ה יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום, מחדש לחדש, שנאמר: 'את מספר ימיה אמלא'". אם כן, כיון שדוד המלך נפטר בחג השבועות (התוספות חגיגה י' בשם הירושלמי) בודאי שהוא גם נולד בו. לכן, אומר הגה"ק בעל "תבואות שור", ביום הולדת דוד מלך ישראל, ראוי לקרוא את מגילת רות, אשר בה מבוארת השתלשלות לידתו מבצע ומרות, וכפי שמסתמית המגילה: "ובעז הוליד את עובד, ועבד הוליד את ישי וישי הוליד את דוד".

והנה אמרו חז"ל: שמואל הנביא כתב את מגילת רות, כפי המובא בגמרא (ב"ב יד): "שמואל כתב ספרו (=ספר שמואל), וספר שופטים ורות".

שואל על-כך הגה"ק, בעל הב"ח בספרו "משיב נפש": מדוע טרח שמואל הנביא לכתוב את מגילת רות? – ומשיב: כיון שמגילת רות היא פסק-דין של שמואל הנביא ובית דינו, שקבלו מדור לדור על-פי התורה שבעל-פה, שדוד המלך שהיה כידוע מבני בניה של רות המואביה, מותר לבוא בקהל ה'. ומה שאסרה התורה שבכתב (דברים כג ד'): "לא יבא עמוני ומואבי בקהל יהוה", הכונה היא רק לגברים, אבל לגבי הנשים לא אסרה התורה, וכפי שדורשת הגמרא (יבמות עז): "עמוני – ולא עמונית, מואבי – ולא מואביה", ולכן מותרת רות המואביה לבוא בקהל ה', וכמוכן כל צאצאיה, ודוד בתוכם.

בענין זה מספרים לנו חז"ל, כי כאשר דוד הקטן, שעדיין לא היה מפורסם, התכוון לצאת למלחמה כנגד גוליית הפלישתי, שהכל פחדו ממנו, הלביש שאול המלך את מדיו שלו לדוד, כפי שכתוב (שמואל א' יז, לח): "וילביש שאול את דוד מדיו ונתן קובע נחשת על ראשו וילביש אתו שריון".

והנה זה פלא: למרות ששואל המלך היה משכמו ומעלה גבוה מכל העם, ואילו דוד המלך היה נער קטן, התאימו בגדי המלוכה של שאול המלך התאמה נפלאה ומדויקת על דוד. כשראה כן שאול המלך – גבהל, וראה בכל סימן שדוד נועד לגדולות ולנצורות, והוא זה שיקח ממנו את המלכות, כפי שאמר לו שמואל הנביא, אחרי שנכשל במלחמת עמלק. (כאשר לא מלא אחר ציווי ה', וחמל על אגג שמואל א' טו, כח): "ויאמר אליו שמואל קרע ה' את ממלכות ישראל מעליך היום ונתנה לרעהו הטוב ממך".

ולכן – "...כראות שאול את דוד יצא לקראת הפלשתי אמר אל אבנר שר הצבא בן מי זה הנער?" – ומפרשת שם הגמרא, שעיקר שאלתו של שאול היתה, האם דוד הוא מבני בניו של פרץ בן יהודה, שאז סימן הוא, שעתידי הוא למלוך על ישראל, כפי שכתוב (בבא בתרא ק): "שהמלך פורץ לעשות לו דרך, ואין ממחין בידו (=אין מי שיתנגד לו)". ענה לו דואג האדומי: עד שאתה שואל אם הוא הגון להיות מלך, תשאל האם הוא הגון בכלל לבוא בקהל ה', שכן, הוא מבני בניה של רות המואביה, שהרי כתוב בתורה (דברים כג, ד'): "לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'... על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים".

התערב אבנר שר הצבא, וענה לדואג: כתוב בתורה "עמוני", ולא כתוב "מואבי", ולא "מואביה". לכן, רות, שהיא מואביה, מותרת לבוא בקהל ה'. אמר לו דואג האדומי: אם כן, כתוב גם בתורה (דברים פרק כג, ג): "לא יבא ממזר בקהל ה'", וכי אפשר להגיד שממזר אסור וממזרת מותרת? והרי ידוע שדרך התורה היא לדבר בלשון זכר, אבל גם נקבה נכללת בה. על כן רות המואביה אינה מותרת לבוא בקהל ה', וכן דוד שיצא ממנה!

ענה לו אבנר: הלא הסיבה לכך ש"לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'" היא – "על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים". אם כך הדבר, מובן מכאן שהתורה מדברת רק על הזכרים. שכן, ידוע שדרך הגברים היא לקדם איש את רעהו, ואין זאת דרך הנשים הצנועות לצאת ולקדם גברים בלחם ובמים – ולכן

הנשים המואביות מותרות. השיב לו דואג האדומי: אם כך, הגברים היו צריכים לקדם בלחם ובמים גברים, ונשים היו צריכות לקדם בלחם ובמים נשים. על כך לא ידע אבנר להשיב, ושתק! וממשיכה הגמרא ומספרת, שרצו להכריז לכל שלדוד אסור לבוא בקהל ה'! מיד אומרת הגמרא, שעמשא, שהיה שר וגבור-חיל, חגר את חרבו, ואמר: כל מי שאינו שומע הלכה זו – ידקר בחרב. כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי – "עמוני ולא עמונית, מואבי ולא מואביה" (יבמות עז').

מבואר מכאן, שלילא הקבלה שהיתה בידם מבית דינו של שמואל הנביא – "עמוני ולא עמונית, מואבי ולא מואביה" – לא היה לדוד מותר לבוא בקהל ה'. ולכן בגלל טעם זה – אומר הב"ח – כתב שמואל הנביא את מגילת רות, כי מגילה זו היא בעצם פסק-דין של שמואל הנביא, כפי שקבל מדור לדור, עד משה רבנו, שקבל מסיני, שלדוד המלך מותר לבוא בקהל ה' – ושם מבואר שהזקנים התירו לבעז להינשא לרות המואביה, משום שדרשו: "עמוני ולא עמונית, מואבי ולא מואביה".

"וביום הפכורים בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבעתיכם..." (כח, כו')

בפסוק זה, אומר רבי אליעזר מגרמיה בעל "הרוקח", יש רמז למנהג ישראל, לאכול מאכלי חלב בחג השבועות, שכן... מנחה חדשה לה' בשבעתיכם" – ראשי תיבות "חלב". וכבר הרבו בספרים הקדושים לתת טעם למנהג קדוש זה. אנו נביא כאן בע"ה את ביאורו של ה"חתם סופר", בספרו "תורת משה".

נקדים לומר מה שמבואר בספרים הקדושים, כי הסיבה שהקב"ה ברא את האדם, כך שלא יוכל להתקיים בלי מאכל ומשקה היא, כדי שהאדם, על-ידי אכילתו, יעלה/יתקן את ניצוצי הקדושה (=הנשמות המגולגלות) בתוך המאכלים (על-ידי הברכה, שנקבעה לכל מאכל ומשקה). וזהו שפרש הבעש"ט הקדוש זי"ע את הפסוק (תהילים קז, ה'): "רעבים גם צמאים, נפשם בהם תתעטף" – כלומר, מה שברא הקב"ה בני אדם – שיהיו "רעבים גם צמאים", ולא יוכלו להתקיים בלי אכל – הוא בגלל "נפשם בהם תתעטף" – מפיון שבתוך המאכל מתעטפים ניצוצי הקדושה.

והנה, אומר ה"חתם סופר", כי לפני שחטא ואכל אדם הראשון מעץ הדעת, לא היה צריך להמית את הבהמה בשחיטה, כדי לאכול את בשרה, על מנת להעלות (=לתקן) את ניצוצי הקדושה שבבשר – אלא הקב"ה היה מסובב כך, שכל ניצוצי הקדושה יכנסו לתוך החלב של הבהמה, וכאשר היה האדם שותה את החלב לישם שמים, היה על-ידי כך, מעלה (=מתקן) את כל ניצוצי הקדושה שם. ובדאי שכך היה טוב יותר, כיון שלא היו צריכים להמית את הבעל-חי, אלא יכלו לתקנו בעודו בחיים. אולם, אחרי שאכל אדם הראשון מעץ הדעת, וגרם לקלוקל בכל הבריאה, והביא מיתה לעולם, גרם הוא לקלוקל אצל בעלי החיים, כיון ששוב אי-אפשר לתקנם בעודם בחיים, ולהעלות את ניצוצי הקדושה אשר בתוכם. ועל כן לאחר חטא אדם הראשון, היה צריך דוקא לשחוט את הבהמה ולאכול את בשרה, כדי להעלות את אותם ניצוצי הקדושה שמגולגלים בתוכה.

והנה, כידוע ביום מתן תורה, כשקרבו בני ישראל להר סיני, ופסקה זוהמתם, חזרו ישראל למצב של אדם הראשון, לפני שחטא, ופסקה בהם גם המיתה, כמו שכתוב בגמרא (עבודה זרה ה, א): "לא קבלו ישראל את התורה, אלא כדי שלא יהא מלאך המות שולט בהן..."

ועתה יתבאר לנו הטעם למנהג ישראל לאכול מאכלי חלב בחג השבועות, שכן ביום מתן תורה תוקן חטא אדם הראשון (ומנית), ושוב לא היו צריכים לאכול בשר כדי להעלות את ניצוצי הקדושה, אלא היה מספיק לאכול מאכלי חלב של הבהמה, כדי להעלות את ניצוצי הקדושה המגולגלות בה. (על פי "אורה של תורה")

"ולא תגרעו ממנו לשמור את מצות ה' אלהיכם, אשר אנכי מצוה אתכם"

אחד הרבנים הרפורמים נפגש פעם עם רבי עזריאל הילדסהיימר, מגדולי הרבנים החרדים בגרמניה במאה ה-19, והחל מסביר לו בהתלהבות רבה עד כמה נחוץ לעשות תיקונים בדת בתחום של קיום המצוות המעשיות. "אם רוצים אנו, שבנינו ישמרו אחרינו את המצוות העיקריות של התורה" – קרא הרב הרפורמי בהתלהבות – "עלינו להקל עליהם מעל התורה, ולבטל או לשנות כמה וכמה מן המצוות, שאינן מדברות ביום ללבם של בני הדור הצעיר!"

השיב רבי עזריאל הילדסהיימר לרב הרפורמי: בפרשת "ואתחנן" קורא משה לבני ישראל: "ולא תגרעו ממנו לשמור את מצוות ה' אלהיכם, אשר אנכי מצוה אתכם". בפסוק זה הורה לנו משה רבנו, עליו השלום, שאם יטיפו באזנינו שיש לגרוע מן המצוות, בנימוק המשכנע שהמטרה היא קדושה ונאצלת, כדי – "לשמור את מצוות ה' אלהיכם" – גם אז אסור לנו להתפתות ולקבל את ההצעה לגרוע משהו מן המצוות, שניתנו לנו לדורות עולם, כי תרי"ג (613) מצוות התורה משולות לגל אגוזים גדול, בו ערוכים האגוזים במדויק זה לצד זה, וזה על-גבי זה. וכאשר אתה נוטל אגוז אחד מן הגל, עלול אתה, חלילה, למוטט את הגל כולו.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

חג שמח לכל בית ישראל!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נְשֵׂא-שְׁבוּעוֹת "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:16**

עֲרַשׁ"ק ד' סיון תשע"ט (7.6.19) **bnei-zion.com** ר"ת 21:13 **יְצִיאַת הַחֹג: 20:30**

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי בְשָׁלְשִׁים" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אמר רבי אלעזר: לא נתנו פרשיותיה של תורה על הסדר (=בצרוף העליון). כל מי שהוא קורא בהן, מיד היה יכול לברוא עולם ולהחיות מתים"

שנינו בגמרא (שבת פח): "בשעה שעלה משה רבנו למרום, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: רבנו של עולם, מה לילוד אשה בינינו? אמר להם: לקבל תורה בא. אמרו לפניו מלאכי השרת: חמדה שגנוזה תתקע"ד (=974) דורות לפני בריאת העולם, אתה מבקש ליתנה לבשר ודם? 'מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו (=על מה זכה האדם?)... תנה הודך על השמים' (=השאר את הודך, את התורה, לנו בשמים).

אמר לו הקב"ה, למשה: החזר להם תשובה. אמר לפניו משה: רבנו של עולם, מתירא אני, שמא ישרפוני בהבל פיהם. אמר לו הקב"ה: אחז בכסא כבודי והחזר להם תשובה... אמר לפניו: רבנו של עולם, תורה שאתה נותן לי, מה כתוב בה? – "אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים". אמר להם (משה למלאכי השרת): למצרים ירדתם? לפרעה השתעבדתם? תורה, למה תהיה לכם?... מיד הודו המלאכים בצדקת משה, וכל אחד ואחד נעשה לו לאוהב, ומסר לו מתנה, כמו שנאמר בתהילים: 'עלית למרום, שבית שבי (=את התורה), לקחת מתנות באדם'. ותמזהו המפרשים על דברי המלאכים: וכי לא השכילו המלאכים להבין מעצמם, שרוב מצות התורה הן מצות מעשיות (כגון: שבת, מילה, תפילין וכו'), ולמה אין בכלל שיכות למצות אלו? ואיך נתאוו לקבל את התורה, באומרם להקב"ה "תנה הודך על השמים"?

במדרש "שוחר טוב" (מזמור ג) כתוב: "אמר רבי אלעזר: לא נתנו פרשיותיה של תורה על הסדר (=בצרוף העליון). שאלמלא נתנו (=אם היו ניתנות) על הסדר, כל מי שהוא קורא בהן, מיד היה יכול לברוא עולם ולהחיות מתים ולעשות מופתים. לפיכך נתעלם סידורה של תורה, וגלוי לפני הקב"ה, שנאמר (ישעיה מד, ז): 'ומי כמוני יקרא ויגידה ויערכה לי משומי עם עולם ואתיות'".

מבואר מכאן, שעל ידי צירופי התורה למעלה בשמים, הם כל-כך נשגבים, עד שאפשר להחיות בהם מתים ולברוא עולמות. ומשום כך, כאן למטה, בעולם הזה השתנו הצרופים והסדר של התורה, כדי שלא יוכל האדם להשתמש בהם כדי לברוא עולמות ולהחיות מתים.

ענין זה מתאים היטב עם מה שכתב הרמב"ן (בהקדמה לפירושו על התורה): "יש בידינו קבלה של אמת, שכל התורה כלה (היא) שמותיו של הקב"ה. שהתיבות (בתורה) מתחלקות לשמות בענין אחר, כאילו תחשוב על דרך משל, כי (ב)פסוק 'בראשית' יתחלק לתיבות אחרות, כגון (במקום 'בראשית ברא אלהים'), 'בראשית ברא אלהים'. וכל התורה כן, מלבד צירופם וגמטריאותיהם של השמות... ונתנה (הקב"ה) למשה רבנו (את התורה) על דרך חילוק קריאת המצות (=כלומר, בתורה שקבל משה הצטרפו צירופי האותיות לתרי"ג המצות)...".

הגה"ק המגיד מדובנא זיע"א, בספרו "אהל יעקב" (יתרו), מבאר על-פי זה את מאמר חז"ל (שמות רבה מא): "אמרו רבנן: צריך אדם להיות נוטל משל לומר (=להכין את) פרקו או אגדתו או מדרשו בשעה (=לפני) שהוא מבקש לאומרם בציבור. (ו)לא יאמר: הואיל שאני יודע בו יפה, כשאכנס לדרוש אני אומר. אמר ר' אחא: מן האלהים אתה למד (שצריך אדם להכין עצמו לפני שהוא אומר דברי תורה). (שכן), כשבקש (הקב"ה) לומר תורה לישראל, אמרה (=אמר אותה) ד' פעמים בינו לבין עצמו... שנאמר (איוב כח, כז): 'אז ראה ויספרה, הכינה וגם חקרה'. מבואר מכאן דבר פלא, והוא: לפני שהקב"ה אמר את התורה לישראל, הוא חזר עליה ארבע פעמים בינו לבין עצמו! וזאת, כפי שכתוב: "אז ראה ויספרה, הכינה וגם חקרה" ("ראה" פעם אחת, "ויספרה" פעם שנייה, "הכינה" פעם שלישית, "חקרה" פעם רביעית).

וצריכים אנו להבין פלא זה. שכן, הן אמת, שאצל אדם בשר ודם מצויה השכחה, ולכן אצלו שיק לומר שהוא צריך לחזור על דברי התורה בינו לבין עצמו לפני שהוא דורשה ברבים. אבל, איך יתכן לומר, שהקב"ה, כפיכול, היה צריך לחזור על התורה ארבע פעמים בינו לבין עצמו, טרם שאמרה לישראל? על-כך עונה המגיד מדובנא בלשונו המתוקה: "כי כבר נודע כי התורה כלולה מארבע פנים: פשט, רמז, דרש, סוד (וסימנם פרד"ס). והנה, אצל הקב"ה היתה (התורה) רק בסוד וברוחניות, אש שחורה על גבי אש לבנה. אמנם, ברצונו יתברך לתת לבני אדם, בעלי הגשמיים, היה מהצורך שתלבוש כפיכול בענין (=במעשה), גם כדי שיהיה בפת האדם לקבלה – על-פני העתיקה יתברך מאופן לאופן, עד שעלה ממנה חלק הפשט. וזהו שרמזו חז"ל במדרש הנ"ל: כשהקב"ה בקש לומר תורה לישראל, אמרה ארבע פעמים בינו לבין עצמו עד שלא אמרה לישראל, שנאמר: 'אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה... רצונם בזה (=כוננתם היתה) על השתלשלות המדרגות מלמעלה למטה – מסוד לדרוש (=לדרש), ומדרוש לרמז, ומרמז לפשט – עד שהיה יכולת בידי האדם, קצרי-יד, לקבלה".

מבואר מדבריו הקדושים של המגיד מדובנא, שבתורה הקדושה ישנן ארבע מדרגות, שסימנן "פרדס" – פשט, רמז, דרש, סוד. (פשט, הוא הכתוב עצמו. רמז, מה רומז הכתוב בראשי תיבות, סופי תיבות, גמטריה וכו'. דרש, מה דרשו חז"ל על-כך. סוד, סודות האותיות והתיבות, כפי שידועות רק לו יתברך). על-כן, מאחר והתורה היתה לפניו יתברך בצורה רוחנית ועליונה, הנה, כדי לתת אותה לישראל, הנמצאים בעולם הגשמי והנמוך, היה צורך להלביש את התורה בצורה גשמית – כדי שיוכל האדם להבינה. לכן הוריד הקב"ה את התורה ממדרגה למדרגה – מסוד לדרש, ומדרש לרמז, ומרמז לפשט – עד שהתגשמה כפי שאנו מכירים (כמעשה מצרים, המרגלים וכו'), והיתה יכולת לישראל לקבלה. וזהו שרמזו הכתוב: "כשבקש (הקב"ה) לומר תורה לישראל, אמרה (=אמר אותה) ד' פעמים בינו לבין עצמו... שנאמר (איוב כח, כו): 'אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה'" – שזוהי ההשתלשלות של התורה הקדושה – מהסוד ועד לפשט.

"קח את הלויים מתוך בני ישראל וטהרת אתם"

על הכתוב כאן, אומרים המפרשים, שאכן אם נקח אות "מתוך" (=מאמצע) אותיות ישראל במילואם, נקבל את המלה "לויים". הנה, "ישראל" באותיות מלא: ל=ל (יד) ש=ש (שין) ר=ר (ריש) א=א (אלף) ל=ל (למד). האותיות האמצעיות מצטרפות לתיבה "לויים", וזהו "קח את הלויים מתוך בני ישראל".

"כלה נאה וחסודה"

בספר "בני בנימין" מובא סיפור מופלא על הגאון האדיר רבי עקיבא איגר זיע"א, גאון הגאונים, מחבר גליון הש"ס, שבכל שנה היה הקהל מכבד את כבודו בשמחת תורה כחתן תורה (כך למעלה מחמשים שנה). פעם אחת עלה הרב הגאון לברך על התורה בעלית "חתן תורה", כנהוג, ובמקום לברך החל לבכות. דמעות רותחות ירדו מעיניו של הרב, וכל הציבור הקדוש ראו את רבם הבוכה, ותמהו. לבסוף, העזו לשאול את הצדיק, ואמרו לו: "מדוע כבודו בוכה?" פנה אליהם הרב, ואמר להם: "ואיך לא אבכה?! הנה, למעלה מחמשים שנה שאני 'חתן תורה', ומעולם לא נכיתי להפיר את הפלה!!". הרב, שהיה גאון אדיר בתורה, והחידושים שלו על התורה ועל הש"ס מלמדים אותנו על בקיאותו המופלאה בתורה, הוא אומר שעדין אינו מכיר את הפלה (=התורה)?

אם כן, מה נגיד אנו, "אזובי הקיר"? האם אנו מכירים את הפלה???

בענין זה מסופר על הרה"ק רבי יואל מסאטמר זיע"א, שפעם בחג השבועות באו שני אברכים תלמידי חכמים ויראי שמים, כדי לקבל ממנו ברכה. שאל אותם הרב, האם בחג השבועות חדשו הם איזה חידוש בתורה. מחמת הבושה לא ענו לרב דבר. אמר להם הרב: הלא חג השבועות הוא יום החתונה של ישראל עם הפלה, היא התורה הקדושה. והנה, פידוע, עיקר ותכלית היווג הוא כדי להוליד תולדות. אם כן, יש לחדש ביום זה חידושי תורה, שהם התולדות והפירות של ישראל עם התורה הקדושה.

נא לשמור על קדושת הגליון!

חג שבועות שמח לכל בית ישראל!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נְשֵׂא-שְׁבוּעוֹת "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:16**

עֲרַשׁ"ק ד' סיון תשע"ט (7.6.19) **bnei-zion.com** ר"ת 21:13 **יְצִיאַת הַחֹג: 20:30**

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי בְּשִׁלְשִׁים" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

הטעם למנהג ישראל לקרוא את מגילת רות בחג השבועות

הגה"ק, בעל הב"ח שואל בספרו "משיב נפש": מדוע טרח שמואל הנביא לכתוב את מגילת רות? – ומשיב: כיון שמגילת רות היא פסק-דין של שמואל הנביא ובית דינו, שקבלו מדור לדור על-פי התורה שבעל-פה, שדוד המלך שהיה כידוע מבני בניה של רות המואביה, מותר לבוא בקהל ה'. ומה שאסרה התורה שבכתב (דברים כג ד'): "לא יבא עמוני ומואבי בקהל יהוה", הפונה היא רק לגברים, אבל לגבי הנשים לא אסרה התורה, וכפי שדורשת הגמרא (יבמות עז'): "**עמוני** – ולא עמונית, **מואבי** – ולא מואביה", ולכן מותרת רות המואביה לבוא בקהל ה', וכמוכן כל צאצאיה, ודוד בתוכם.

בענין זה מספרים לנו חז"ל, כי כאשר דוד הקטן, שעדיין לא היה מפורסם, התכוון לצאת למלחמה כנגד גוליית הפלישתי, שהכל פחדו ממנו, הלביש שאול המלך את מדיו שלו לדוד, כפי שכתוב (שמואל א' יז, לח): "וַיִּלְבַּשׁ שאול את דוד מדיו ונתן קובע נחשת על ראשו וילבש אתו שריון".

והנה זה פלא: למרות ששואל המלך היה משכמו ומעלה גבוה מכל העם, ואילו דוד המלך היה נער קטן, התאימו בגדי המלוכה של שאול המלך התאמה נפלאה ומדויקת על דוד. כשראה כך שאול המלך – נבהל, וראה בכל סימן שדוד נועד לגדולות ולנצורות, והוא זה שיקח ממנו את המלכות, כפי שאמר לו שמואל הנביא, אחרי שנכשל במלחמת עמלק. (כאשר לא מלא אחר ציווי ה', וחמל על אגג שמואל א' טו, כח): "וַיֹּאמֶר אֵלָיו שְׁמוּאֵל קִרַע ה' את ממלכות ישראל מעליך היום ונתנה לרעה הטוב ממך".

ולכן – "...כראות שאול את דוד יצא לקראת הפלשתי אמר אל אבנר שר הצבא בן מי זה הנער?" – ומפרשת שם הגמרא, שעיקר שאלתו של שאול היתה, האם דוד הוא מבני בניו של פרוץ בן יהודה, שאז סימן הוא, שעתידי הוא למלוך על ישראל, כפי שכתוב (בבא בתרא ק): "שהמלך פרוץ לעשות לו דרך, ואין ממחין בידו (=אין מי שיתנגד לו)". ענה לו דואג האדומי: עד שאתה שואל אם הוא הגון להיות מלך, תשאל האם הוא הגון בכלל לבוא בקהל ה', שכן, הוא מבני בניה של רות המואביה, שהרי כתוב בתורה (דברים כג, ד'): "לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'... על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים".

התערב אבנר שר הצבא, וענה לדואג: כתוב בתורה "**עמוני**", ולא כתוב "עמונית", וכן כתוב "**מואבי**", ולא "**מואביה**". לכן, רות, שהיא מואביה, מותרת לבוא בקהל ה'. אמר לו דואג האדומי: אם כך, כתוב גם בתורה (דברים פרק כג, ג): "לא יבא ממזר בקהל ה'", וכי אפשר להגיד שממזר אסור וממזרת מותרת? והרי ידוע שדרך התורה היא לדבר בלשון זכר, אבל גם נקבה נכללת בה. על פן רות המואביה אינה מותרת לבוא בקהל ה', וכן דוד שיצא ממנה!

על זה ענה לו אבנר: הלא הסיבה לכך ש"לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'" היא – "על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים". אם כך הדבר, מובן מכאן שהתורה מדברת רק על הזכרים. שכן, ידוע שדרך הגברים היא לקדם איש את רעהו, ואין זאת דרך הנשים הצנועות לצאת ולקדם גברים בלחם ובמים – ולכן הנשים המואביות מותרות. השיב לו דואג האדומי: אם כך, הגברים היו צריכים לקדם בלחם ובמים גברים, ונשים היו צריכות לקדם בלחם ובמים נשים. על כך לא ידע אבנר להשיב, ושתק!

וממשיכה הגמרא ומספרת, שרצו להכריז לכל שלדוד אסור לבוא בקהל ה' מיד אומרת הגמרא, שעמשא, שהיה שר וגבור-חיל, חגר את חרבו, ואמר: כל מי שאינו שומע הלכה זו – ידקר בחרב. כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי – "**עמוני** ולא עמונית, **מואבי** ולא מואביה" (יבמות עז').

מבואר מכאן, שלולא הקבלה שהיתה בידם מבית דינו של שמואל הנביא – "**עמוני** ולא עמונית, **מואבי** ולא

מוֹאֲבִיָּה" – לא הָיָה לְדוֹר מוֹתֵר לְבוֹא בְּקֹהֶל ה'.

וְלִכְּנָן בְּגִלְלַת טַעַם זֶה – אוֹמֵר הַב"ח – כָּתַב שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא אֶת מְגִילַת רוּת, כִּי מְגִילָה זוֹ הִיא בְּעֵצָם פֶּסֶק-דִּין שֶׁל שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא, כְּפִי שְׁקִיבֵל מְדוּר לְדוֹר, עַד מִשָּׁה רַבְּנּוּ, שְׁקִיבֵל מְסִינֵי, שֶׁלְדוֹד הַמֶּלֶךְ מוֹתֵר לְבוֹא בְּקֹהֶל ה' – וְשֵׁם מְבוֹאֵר שֶׁהַזְּקֵנִים הִתִּירוּ לְבַעַז לְהִינְשֵׂא לְרוּת הַמוֹאֲבִיָּה, מִשּׁוֹם שֶׁדָּרְשׁוּ: "עֲמוּנֵי וְלֹא עֲמוּנֵית, מוֹאֲבֵי וְלֹא מוֹאֲבִיָּה". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

טַעַם נוֹסֵף לְמִנְהַג יִשְׂרָאֵל לְקַרֹּא אֶת מְגִילַת רוּת בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת

הַגַּה"ק בַּעַל "תְּשׁוּאוֹת חֵן" אוֹמֵר: שְׁבַמְתָּן תּוֹרָה, קִבְּלֵנוּ עָלֵינוּ לְקַיֵּם אֶת כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה – תְּרִי"ג (=613) מִצְוֹת, שֶׁהֵם בְּעֵצָם תְּרִי"ו (=606) מִצְוֹת נוֹסְפוֹת עַל ז' (=7) הַמִּצְוֹת שֶׁנִּצְטְוּ עָלֵינוּ עֲלֵיהֶן כִּבְנֵי נֹחַ.

וְהִנֵּה שְׁמָה שֶׁל רוּת (=606) שְׁנַתְּגִירָה, רוֹמֵז עַל-כֵּךְ שְׁקִיבֵלָה גַם הִיא עָלֶיהָ תְּרִי"ו (=606) מִצְוֹת נוֹסְפוֹת עַל ז' (=7) הַמִּצְוֹת, שֶׁכִּכֵּר הִיָּתָה מְחֻיֵּבַת לַעֲשׂוֹתָן.

וְלִכְּנָן יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁבְיָוִם מְתָן תּוֹרָה, בְּיוֹם שֶׁבּוּ קִבְּלֵנוּ עָלֵינוּ לְקַיֵּם אֶת כָּל תְּרִי"ג (=613) מִצְוֹת, תִּקְנּוּ לָנוּ חו"ל לְקַרֹּא אֶת מְגִילַת רוּת (=606), כְּדִי לְרַמּוֹז עַל תְּרִי"ו (=606) הַמִּצְוֹת הַנוֹסְפוֹת שֶׁקִּבְּלֵנוּ.

"זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ" (כ' ח')

מַעִיר כָּאֵן רַבְּנּוּ יַעֲקֹב בֶּן אֶשֶׁר, "בַּעַל הַטּוֹרִים": כִּידוּעַ יוֹם הַשַּׁבָּת הוּא הַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי בְּשָׁבוּעַ, וּמִצְוֹת שְׁמִירַת הַשַּׁבָּת בְּפִרְשַׁת "תִּירוּ" פּוֹתַחַת בְּאוֹת הַשְּׁבִיעִית (=ז'), וּבָאָה בְּפִסּוּק הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת. וְכֵן הַצִּיּוּי "לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה" מוֹפְנָה אֶל שְׁבִיעָה: "אֵתָה (1) וּבִנְךָ (2) וּבִתְךָ (3), עַבְדְּךָ (4) וְאִמְתְּךָ (5), וּבְהֵמְתְךָ (6) וְגֵרְךָ (7)", וּכְנִגְדוֹ תִקְנּוּ חֻכְמִים שְׁבַע מְנוּחֹת בַּתְּפִילַת הַמְּנַחֵה שֶׁל שַׁבָּת: מְנוּחַת אֲהַבָּה (1) וּנְדָבָה (2). מְנוּחַת אִמְתָּ (3) וְאִמּוֹנָה (4). מְנוּחַת שְׁלוֹם (5) הַשְּׁקֵט (6) וּבִטָּח (7).

מִן הָרְאוּי לְצִיָּן, שְׁפִסּוּקֵי "וַיִּכְלוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ... (בְּרֵאשִׁית ב' א'-ג'), שְׁבָהּ מוֹזְכֶּרֶת בַּתּוֹרָה בַּפֶּעַם הָרֵאשׁוֹנָה קְדוּשַׁת הַשַּׁבָּת, כּוֹלְלִים 35 מִלֵּים (=7*5), וּפִסּוּקִים אֵלֶּה נֶאֱמָרִים עַל-יְדֵינוּ בְּלִיל הַשַּׁבָּת שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים (פְּעָמִים בַּתְּפִילַת עֶרְבֵית, וּפְעָם כַּפְתִּיחָה לְבִרְכוֹת הַקְּדוּשָׁה). וְכֵן, תְּפִילַת "שְׁמוֹנֵה עֶשְׂרֵה", הַנֶּאֱמָרֶת בְּשַׁבָּתוֹת וּבְיָמִים טוֹבִים, כּוֹלְלַת שְׁבַע בְּרָכוֹת. וְאִף בְּשַׁבָּת בְּבִקְר עוֹלָם לַתּוֹרָה שְׁבִיעָה קְרוּאִים...

וְעוֹד, בְּפִרְשַׁתנוּ בְּעֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת, מוֹפִיעָה הַמְּלָה שַׁבָּת בְּקִפְיוֹת שֶׁל 42 אוֹתִיּוֹת (=7 כְּפוֹל 6), לוֹמֵר שֶׁהַשַּׁבָּת מְשַׁפִּיעָה בְּרָכָה לְשׁוֹמְרֶיהָ לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַשָּׁבוּעַ. כְּמוֹ כֵן, הַפֶּרֶשׁ הָאוֹתִיּוֹת בֵּין הַשַּׁבָּת הָרֵאשׁוֹנָה בְּכַתוּב לְשַׁבָּת הַשְּׁנֵיָה הוּא בְּדִיּוּק 39 אוֹתִיּוֹת, לוֹמֵר לָךְ שְׁשִׁבִיתַת הַשַּׁבָּת הִיא ב-ל'ט' (=39) מְלָאכּוֹת.

"זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלָאכְתְּךָ:

וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה אֵתָה וּבִנְךָ

וּבִתְךָ עַבְדְּךָ וְאִמְתְּךָ וּבְהֵמְתְךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ..."

"וְזֹאת תּוֹרַת הַנְּזִיר..."

חֲסִיד אֶחָד, שֶׁחֲכַמְתּוּ הִיָּתָה קִטְנָה מִיִּרְאָתוֹ, הִתְפָּאֵר פֶּעַם בְּאוֹנֵי הַצַּדִּיק רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְרוֹז'ין, שֶׁהוּא מְסַגֵּף עֲצָמוֹ בְּסִיגוּפִים קָשִׁים עַד מְאֹד כְּדִי לְזַכּוֹת לְגִילּוֹי אֱלֹהֵי הַנְּבִיא. כְּשֶׁרָאָה שְׂאִין הַצַּדִּיק מְגִיב לְדַבְּרָיו, הִחַל הַחֲסִיד לְתַאֵר בְּהַתְּרַגְּשׁוֹת רַבָּה אֶת מְנַת הַסִּיגוּפִים שֶׁהוּא נֹטֵל עַל עֲצָמוֹ: שׁוֹם מִשְׁקָה אֵינוֹ בָּא אֶל פִּיו, כִּי אִם מִיָּם; בְּנַעֲלָיו נַעוּצִים מְסַמְרִים, הַדּוֹקְרִים אֶת כְּפוֹת רַגְלָיו; וּבְעֵתוֹת הַחֶרֶף – הַמְּשִׁיף וְאֵמֵר – אֲנִי מְקַיֵּם מְדֵי יוֹם "גִּלְגּוֹל שְׁלֵג" (=מִתְּגַלְּגֵל עָרוֹם עַל הַשְּׁלֵג, כְּדִי לְסַגֵּף אֶת גּוּפוֹ), וּבְכָל בִּקְר אֲנִי סוֹפֵג עַל גְּבִי אַרְבָּעִים מְלָקוֹת.

נִתְחַיֵּךְ הַצַּדִּיק רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְרוֹז'ין, וְרַמְזוֹ לְחֲסִיד, שִׁיתְּקָרֵב לְחִלּוֹן הַחֹדֵר. עֵתָה הוֹשִׁיט הַצַּדִּיק אֶת אֲצָבָעוֹ לְעֵבֶר הַחֲצָר, שֶׁם עֲמֻדָה מְרַכְּבָה רְתוּמָה לְסוֹס גְּדוֹל, וְאֵמֵר לוֹ: הִנֵּה, בַּעַל-חַיִּים זֶה, שְׁעוּמֵד שָׁם בְּחֲצָר, אִף הוּא אֵינוֹ טוֹעֵם שׁוֹם מִשְׁקָה, אֲלֹא מִיָּם, ו"בְּנַעֲלָיו" (=פְּרָסוֹתָיו) נַעוּצִים מְסַמְרִים, וְהוּא סוֹבֵל מ"גִּלְגּוֹלֵי שְׁלֵג" בַּחֶרֶף, וְסוֹפֵג מְדֵי יוֹם עַל גְּבוֹ יוֹתֵר מְאַרְבָּעִים מְלָקוֹת – וּבְכָל זֹאת לֹא נִשְׁתַּנֵּה כְּהוּא זֶה: הִיָּה סוֹס וְנִשְׁאָר סוֹס...

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוֹן!

חַג שְׂמֵחַ לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נְשֹׂא-שְׁבוּעוֹת

"תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ"

ר"ת 21:13

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:16

ר"ת 21:13

bnei-zion.com

ערש"ק ד' סיון תשע"ט (7.6.19)

יְצִיאַת הַחֹג: 20:30

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי בְּשִׁלְשִׁים" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּתְּצוּ בְּתַחֲתֵית הָהָר, וְהָרַסוּ סִינַי עֵשֶׂן כְּלוֹ" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

אומר "בעל הטורים": "בתחתית ההר, והר סיני" – מלמד (בגלל כפילות "ההר והר") שנתלש ההר ממקומו ונעשה כהר על גבי הר. וכונת "בעל הטורים" היא על מה שדרשו חז"ל (שבת פח'): "וַיִּתְּצוּ בְּתַחֲתֵית הָהָר – אָמַר רַבִּי אֲבָדִימִי בַר חַמָּא בַר חַסָּא: מִלְמַד (הַפְּסוּק) שְׁכָפָה הַקַּב"ה עֲלֵיהֶם הָרַס כְּגִיגִית (=הַעֲמִיד אֶת הָהָר עֲלֵיהֶם), וְאָמַר לָהֶם: אִם אַתֶּם מְקַבְּלִים אֶת הַתּוֹרָה – מוֹטֵב. וְאִם לֹא, שָׁם תִּהְיֶה קְבוּרַתְכֶם."

ולכאורה דבריו של "בעל הטורים" תמוהים מאד, שהרי אם נתלש ההר ממקומו, והקב"ה כפה עליהם הר כגיגית הרי יש לנו פאן הר על גבי מישור, או הר על גבי עמק, אבל לא "הר על גבי הר", כדברי "בעל הטורים"! ואם כן, שוב עולה התמיהה, מהי כונת "בעל הטורים", באומרו "כהר על גבי הר"?

אומר על כך מדרש "ילקוט ראובני": בשעת מתן תורה עקר הקב"ה את הר המוריה מארץ ישראל, והביאו למדבר, והניחו על גבי הר סיני, כדי שתנתן התורה על הר המוריה והר סיני ביחד. ולפי זה מובנים דברי "בעל הטורים": "בתחתית ההר, והר סיני" – מלמד שנתלש ההר ממקומו ונעשה כהר על גבי הר. כלומר שנתלש ההר, הוא הר המוריה, ממקומו בארץ ישראל, ועמד על הר סיני, כהר על גבי הר.

ואם כן, נשאלת השאלה, מהו עמק הענין, ולא יזנה צדך כפה (=העמיד) הקב"ה את הר המוריה על גבי הר סיני? אומרים על כך חז"ל, הקב"ה הרפיב את הר המוריה על הר סיני, כדי להורות לנו שצריך לעסוק בתורה דוקא מתוך מסירות נפש (שהרי, הר המוריה מסמל את מסירות הנפש של יצחק אבינו, כשהסכים שאברהם אביו ישחט אותו), כי בלא מסירות נפש אין התורה מתקיימת, כדברי ריש לקיש: "זאת התורה אדם כי ימות באהל", שאין דברי התורה מתקיימים, אלא במי שממית עצמו עליה" (מוסר את נפשו על התורה).

וזאת כונת דוד המלך (תהילים קכא): "אֲשָׂא עֵינַי אֶל הַהָרִים מֵאֵין יָבוֹא עֲזָרִי". כלומר "אֲשָׂא עֵינַי אֶל הַהָרִים" – הר המוריה והר סיני, שהרפיבם הקב"ה יחד בעת קבלת התורה, כדי להורות לנו שצריך לעסוק בתורה מתוך מסירות נפש, כי "מאין" (שם אהיה בבחינת "אין", שהיא מסירות נפש וביטול היש), רק אז "יבוא עזרי". "איש איש כי תשטה אשתו... והשקה את המים והיתה אם נטמאה... וצבתה בטנה... ואם לא נטמאה... ונזרעה זרע"

כשעוברת רוח קנאה על האדם, וחושד הוא באשתו שבגדה בו, לוקח אותו אדם את אשתו אל הכהן, וזה משקה אותה במים, שנקראים "מי המרים המאזרים", ובתוכם מכניס הכהן מגילת קלף, שעליה נכתב בקדושה שמו של הקב"ה. אותם המים ששותה האשה, בודקים אותה. אם באמת בגדה היא בבעלה – בטנה תופחת והיא מתה. ואם לא, והיא טהורה – אז "ונזרעה זרע" – היא מתעברת וזוכה לפרי-בטן, אפילו אם היתה עקרה. וכן יולדת היא את אותו הולד ברוח, וללא צער.

כדי להבין מה היה כוחם של המים המרים המאזרים, מביא המדרש (ע"פ מדרש רבה ט', ט') מעשה מדהים, על שתי אחיות תאומות, שהיו דומות להפליא זו לזו, והיו שתיהן נשואות, וכל אחת מהן גרה בעיר אחרת, רחוקות אחת מהשנייה. יום אחד חשד בעלה של אחת מהאחיות, שהיא בוגדת בו, ובקש להשקותה את המים המרים בירושלים, כדי לדעת אם נכון הדבר. האשה, שאכן זנתה אחר בעלה, ונטמאה על-ידי גבר זר, הלכה לאותה העיר שבה גרה אחותה התאומה, וספרה לה את הדבר שבעלה רוצה להשקותה מאותם המים המרים, וגלתה לאחותה שאכן בגדה היא בבעלה, והיא טמאה.

אמרה לה אחותה: אני אלך במקומך, אשתה את אותם המים המאזרים, ומאחר ואני טהורה ולא בגדתי בבעלי, לא יקרה לי כלום, ואת תנצלי...! ואכן כך עשתה. הלכה ולבשה את בגדי אחותה, והצליחה לשקר את "בעלה" ואת כל הסובבים אותה, שיחשבו שהיא זאת החשודה בזנות, ושתתה מן המים המרים, ונמצאה טהורה. כאשר חזרה לביתה שמחה על שהצילה את אחותה, יצאה אחותה שזנתה לקראתה, ומיד התחבקו ונשקו זו את

זו. וכיון שנסקו זו את זו, הריחה האחות שזנתה את ריח המים המרים מפיה של אחותה, ומיד מתה...
 "וכתב את האלת האלה הכהן בספר ומחה אל מי המרים" (ה' כג')

חכמינו ז"ל אמרו (חולין קמא, ע"א): גדול השלום שבין איש לאשתו. שהרי אמרה התורה: שמו של הקב"ה, שנכתב בקדושה, ימחה על המים שמשקין אשה סוטה! (שהרי כאשר מכניס הכהן את מגילת קלף, שעליה נכתב בקדושה שמו של הקב"ה, המים מוחקים את שמו יתברך!)

העיר על-כך המהר"ל מפראג: הקדוש ברוך הוא ותר על כבודו, והתיר למחוק את שמו הקדוש על-ידי המים המאררים, שמשקים בהם את האשה הסוטה. שהרי, על-ידי השקית הסוטה במים אלו, נעשה שלום בין איש לאשתו. כתוצאה מכך, השכינה שרויה עמם, כדרשת רבי עקיבא במסכת סוטה (יד' ע"א): "איש ואשה זכו – שכינה ביניהם" (איש אשה). לא זכו – אש אוכלתן (איש אשה).

ועוד בענין השלום אמר בר קפרא: גדול השלום, שאף העליונים (=מלאכי השמים) צריכים שלום, שנאמר: "עושה שלום במרומו" (איוב כה, ב). והרי הדברים קל וחומר. מה העליונים, מלאכי השמים, שאין ביניהם לא איבה, לא שנאה, לא תחרות ולא עין הרע – צריכים שלום, בני האדם, שיש ביניהם כל המידות הללו ויצר הרע – על אחת כמה וכמה שצריכים שלום.

"אל תבואני רגל גאווה..." (תהילים לו, יב')

כל ימי חייו של רבי יוסף, רבה של פוזנא, היתה זוגתו הרבנית (בתו של בעל ה'נודע ביהודה') נוהגת להיפנס לתדרו בשעה שהיו אצלו אנשים, והיתה לוועגת לו ומבזה אותו בפניהם, באומרה שבעלה אינו אלא אדם ריק ופוחז, ואין בו כל מידה טובה. רבי יוסף היה שומע את חרפתו, ומעולם לא היה פוצה את פיו, ולא היה מקפיד על רעיתו.

והיו אנשי פוזנא תוהים ושואלים: על מה ולמה מבזה הרבנית את בעלה הצדיק, בשעה שאביה דוקא היה מתייחס אליו בכבוד גדול באופן יוצא מן הכלל, והיה מחבב אותו עד מאד, ואף כתב עליו: "כבודי ומרים ראשי, והוא כל הנחת שלי לעת זקנותי, בתורה ובמעשים, והוא יחיד בדורו, ובכל מקום הלכה כמותו..."

בתחילה, לא יכלו טובי העיר לשאת את עלבוננו של רבם, אך לאט לאט הסתגלו לכה, והצטערו מאד שהרבנית אינה יודעת לכבד את בעלה, שהיה משכמו ומעלה. והנה, כאשר נפטר רבי יוסף בחדש אדר תקס"א, נתגלתה התעלומה. בשעה שהרב שכב מוטל על הארץ, וכלם בוכים על מותו, הודיעה הרבנית שהיא רוצה להספיד את בעלה. ותהם (=ותסער) כל העיר, שהרי אשה זו כל ימיה בזה את בעלה לעיני כלם. אם כן, היא היא תבוא ותספידו? אבל הרבנית עמדה בתוקף על שלה, וכלם נאלצו להסכים עמה.

כאשר נכנסה הרבנית, אף היא החלה לבכות על מות בעלה. ומיד פתחה והכריזה בקול רם: "ר' יוסף, ר' יוסף! תן תודה בפני כלם, שאתה הוא שהכרחת אותי, והטלת עלי לבנות אותך בפני הרבים כל ימי חייך. ואני, לא מרוע-לב עשיתי זאת, חלילה, או מפני שלא ידעתי להעריך את גדולתך בתורה וביראה, גרמתי לך את כל הבזיונות הללו. אלא, כך היה רצונך, כי בטרם נישואינו עשית עמדי תנאי, שאתיחס אליך בקלות-ראש ובזלזול בפני הרבים, כדי שלא תפול ברשת הגאווה. שהרי, עוד בבחרותך כלם העידו עליך שאתה צדיק גמור, ואתה תמיד היית ירא ופוחז, שמא על-ידי מידת הגאווה תאבד את חלקך בעולם הבא. ואני, אשתך, בעל כורחי ונגד רצוני קימתי מה שהטלת עלי. כמו שאמרו חז"ל (נדרים): איזו היא אשה כשרה בנשים? זאת העושה רצון בעלה. אך מי כמוני יודעת עד כמה גדולה צדקתך". וכאשר סימה הרבנית לדבר, ראו כל הנוכחים בהספד, עין בעין, כיצד נענע אותו צדיק בראשו לאות הסכמה על דבריה.

"כבד את אביך ואת אמך למען יארכון ימייך" (שמות כ' יב')

לפני שנים רבות נפטר בבני ברק אדם. והנה, לאחר כמה שבועות נפטר גם בנו. ותהם כל העיר על-כך, שכן, מקרה כזה לא היה זכור להם. מיד מהרו אל ה'חזון איש'. אולם, ה'חזון איש' בטל את הענין במחי-יד, ואמר להם: אתם יודעים כמה פעמים בא אלי האבא ובכה על הצרות שבנו עושה לו?

ולכן – הוסיף ה'חזון איש' – עתה, לאחר שנפטר, קרא האב לבנו לדין תורה בבית דין של מעלה, על כל הצער שצער אותו. מעשה זה מביא הגר"ח קניבסקי, בספרו 'אורחות ישר'. והוא מוסיף ואומר, שעל פיכוד אב ואם נפרעים גם בעולם הזה. וכמו שהאדם מתנהג עם הוריו – כך בניו יתנהגו עמו, וזה מהדברים שרואים גם בזמנינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

חג שמח לכל בית ישראל!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נְשֵׂא-שְׁבוּעוֹת "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:16**

עֲרַשׁ"ק ד' סיון תשע"ט (7.6.19) **bnei-zion.com** ר"ת 21:13 **יְצִיאַת הַחֹג: 20:30**

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי בְשָׁלְשִׁים" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּמְשָׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו ה' מִן הַהָר לֵאמֹר: כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתִגִּיד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל"...

עַל הַפְּתוּב בְּמִתְן תּוֹרָה, "כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתִגִּיד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל", פֶּרֶשׁ רש"י: "לְבֵית יַעֲקֹב" – אֵלֹה הַנְּשִׁים. לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל" – אֵלֹה הַזְּכָרִים."

וְצָרִיכִים אָנוּ בִּיאור עַל-כֵּן. שֶׁהָרִי, כִּידוּעַ, הַנְּשִׁים פְּטוּרוֹת מְלִימוֹד **תּוֹרָה**. כְּפִי שְׂמוּבָא בְּגִמְרָא (קִידוּשִׁין כ"ט): "וְלִמְדַתְּם אֶתְּם אֶת בְּנֵיכֶם, (וְדַרְשׁוּ חו"ל, מִמָּה שֶׁכְּתוּב 'אֶת בְּנֵיכֶם') – (מִשְׁמַע מִכָּאן) וְלֹא (אֶת) בְּנוֹתֵיכֶם". אִם כֵּן, מָה רָאָה הַקַּב"ה לְהַקְדִּים אֶת הַנְּשִׁים לְפָנֵי הָאֲנָשִׁים, שְׁחִיבִים בְּמִצְוֹת תְּלִמוֹד **תּוֹרָה**? נִקְדִּים לְהַבִּיא מָה שֶׁכְּתַב הַשֵּׁל"ה הַקְּדוּשׁ (תּוֹלְדוֹת תּוֹרָה אור, אות ב'), שֵׁישׁ בְּתוֹרָה שְׁשִׁים רְבּוּא אוֹתִיּוֹת (=600,000), שֶׁהֵן כְּנֶגֶד שְׁשִׁים רְבּוּא נְשִׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְכַתֵּב הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" ("וְאֶתְחַנֵּן", רְמֹז קפ"ו), שֶׁעֲנִין זֶה רְמֹז בְּשֵׁם "יִשְׂרָאֵל", שֶׁהוּא רֵאשִׁי תִיבוֹת: **יש ששים רבוא** אוֹתִיּוֹת **לתורה** – שֶׁלְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ אַחִיזָה וְחִיּוֹת מֵאוֹת אַחַת **מֵהַתּוֹרָה**.

וְהֵנָּה, כְּתוּב בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁמִּסְפָּר הַגְּבָרִים בְּלֶבֶד הָיָה (שְׁמוֹת יב', לז'): "**כָּשֵׁשׁ מֵאוֹת** אֶלְפָּה רִגְלֵי הַגְּבָרִים לְבַד מִטָּף".

אִם כֵּן, יֵשׁ לָנוּ לְשִׁאוֹל: הֵינָה, הַטָּף (=הַקְּטָנִים), שֶׁעֲדִין אֵינָם חִיבִים בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת, בְּרוּר לָנוּ שְׁאִין הֵם כְּלוּלִים בְּאוֹתִיּוֹת הַ**תּוֹרָה** (עַד שֶׁיִּגְיֵעוּ לְגִיל בַּר מִצְוָה, שְׁאֵז הֵם מִתְחִיבִים בְּקִיּוֹם הַמִּצְוֹת). אֲבָל, נְשִׁים – שְׁחִיבוֹת בְּכָל מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה", וְכֵן בְּמִצְוֹת "עֲשֵׂה" שְׁאִין הוֹמֵן גְּרָמָא – מֵאִיפָּה הֵן מְקַבְּלוֹת אֶת חִיּוֹתָן? הֲלֹא לְפִי מָה שֶׁלְּמַדְנוּ, יֵשׁ בְּתוֹרָה רַק שֵׁשׁ מֵאוֹת רְבּוּא אוֹתִיּוֹת, כְּנֶגֶד שֵׁשׁ מֵאוֹת נְשִׁמוֹת הַגְּבָרִים בְּלֶבֶד.

וְנִרְאָה לּוֹמַר בְּזֶה חִידוּשׁ גְּדוֹל עַל-פִּי מָה שֶׁכְּתַב הַרַמְבַּ"ן זצ"ל, (בְּהַקְדַּמְתוֹ עַל הַתּוֹרָה), שֵׁישׁ לָנוּ קַבְּלָה מֵרְבוּתֵינוּ, שֶׁהַתּוֹרָה הֵיטָה כְּתוּבָה **בְּאֵשׁ שְׁחוּרָה** עַל גְּבִי **אֵשׁ לְבָנָה**, וְכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים: "לְמִשָּׁה רְבִנוּ כְּתַב אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה (=בְּרֵאשִׁית) עִם כָּל הַ**תּוֹרָה** כְּלָה מִפִּי שֶׁל הַקַּב"ה... (ו)בָּא לָנוּ בְּקַבְּלָה שֶׁהֵיטָה (הַ**תּוֹרָה** כְּלָה) כְּתוּבָה **בְּאֵשׁ שְׁחוּרָה** עַל-גְּבִי **אֵשׁ לְבָנָה**... (וְהֵיטָה) מִשָּׁה כְּסוּפֶר הַמְּעַתִּיק מִסְפָּר קְדָמוֹן".

עֲנִין זֶה, שֶׁהַתּוֹרָה הֵיטָה כְּתוּבָה **בְּאֵשׁ שְׁחוּרָה** עַל-גְּבִי **אֵשׁ לְבָנָה**, מְקוּרָו בְּמִדְרָשׁ (דְּבָרִים רַבָּה ג', יב'): "אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: הַ**תּוֹרָה** שְׁנַתְנָה לְמִשָּׁה, אוֹרָה שֶׁל **אֵשׁ לְבָנָה**, וּכְתוּבָה **בְּאֵשׁ שְׁחוּרָה**". וְכֵן כְּתוּב בִּירוּשְׁלַמִּי (שְׁקָלִים פ"א, ה"א): "רַבִּי פִּינְחָס בְּשֵׁם רִישׁ לְקִישׁ אָמַר: **תּוֹרָה** שְׁנַתְנָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשָּׁה, נִתְנָה לוֹ **בְּאֵשׁ לְבָנָה** חֲרוּתָה **בְּאֵשׁ שְׁחוּרָה**".

נִמְצָאנוּ לְמַדִּים מְדַבְּרֵי חו"ל, שֶׁהַ**תּוֹרָה** שְׁנַתְנָה לְמִשָּׁה רְבִנוּ הֵיטָה כְּתוּבָה **בְּאֵשׁ שְׁחוּרָה** עַל-גְּבִי **אֵשׁ לְבָנָה**. וּמִכָּאן יֵשׁ לּוֹמַר, שֶׁמָּה שְׁאָנוּ כּוֹתְבִים בְּסִפֵּר הַתּוֹרָה בְּאוֹתִיּוֹת **שְׁחוּרוֹת** עַל-גְּבִי קֶלֶף **לְבָן**, הוּא כְּדִי לְרַמֵּז עַל עֲנִין זֶה, שֶׁהַ**תּוֹרָה** שֶׁקַּבַּל מִשָּׁה מִסִּינַי הֵיטָה "**בְּאֵשׁ שְׁחוּרָה** עַל-גְּבִי **אֵשׁ לְבָנָה**".

עַל-פִּי הָאֲמוּר יוֹבֵן לָנוּ מָה שֶׁשְּׁנִינּוּ בְּגִמְרָא (מוֹעֵד קָטָן): "אָמַר רַבִּי חֵלְפוֹ, אָמַר רַב הוֹנָא: הַרְוָא סִפֵּר תּוֹרָה שְׁנַקְרָע, חִיב לְקָרוֹעַ שְׁתֵּי קָרִיעוֹת – אַחַת עַל הַגּוֹיִל (=הַקֶּלֶף), וְאַחַת עַל הַכְּתָב". שְׁכֵן, כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ הָאָדָם לְקָרוֹעַ עַל הַכְּתָב, שֶׁהֵן אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה הַ**שְׁחוּרוֹת**, כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְקָרוֹעַ עַל הַגּוֹיִל (=הַקֶּלֶף), שֶׁהוּא בְּבַחֲנִית **אֵשׁ לְבָנָה**.

וּמָה נִחְמַד מָה שֶׁפֶּרֶשׁ הַגַּה"ק, בְּעַל "חֹת דְּעָה", אֶת הַכְּתוּב (דְּבָרִים לב', מז'): "כִּי לֹא דָבָר רַק הוּא מִכֶּם". שְׁכֵן, כְּאֲמוּר, בְּסִפֵּר הַתּוֹרָה יֵשׁ אוֹתִיּוֹת וְתִיבוֹת **שְׁחוּרוֹת** הַכְּתוּבוֹת עַל-גְּבִי קֶלֶף **לְבָן**. וְאוֹלָם, יֵשׁ בְּסִפֵּר הַתּוֹרָה גַּם מְקוּמוֹת פְּנוּיִים וְרִיקִים, כְּמוֹ בֵּין פֶּרֶשָׁה לְפֶרֶשָׁה וְכַדוּמָה, שֶׁלְּמִרְאִית-עֵין אֵין שָׁם כְּלוּם. אֲבָל, צָרִיךְ לְדַעַת, שְׁגַם שָׁם יֵשׁ אוֹתִיּוֹת נְסִתְרוֹת וּגְנוּזוֹת, שְׁאִינֵן נִרְאוֹת לְעֵינֵינוּ הַגְּשָׁמִיּוֹת. שְׁכֵן, אֵין שׁוּם מְקוּם רִיק בְּסִפֵּר הַתּוֹרָה. וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין עֲנִין זֶה. שְׁכֵן, מָה הַתּוֹעֵלַת שֵׁישׁ אוֹתִיּוֹת נְסִתְרוֹת וּגְנוּזוֹת בְּתוֹרָה, שְׁאִינֵן נִרְאוֹת לְעֵינֵינוּ? וְהַבְּאוּר הוּא, שֵׁישׁ נְשִׁמוֹת בְּיִשְׂרָאֵל, שֶׁמִּצְדָּ מְעַלְתָּן הַרוּחַנִית הַגְּבוּוּהָ הֵן דְּבוּקוֹת בְּאוֹתִיּוֹת הַ**שְׁחוּרוֹת** שֶׁל הַ**תּוֹרָה**,

ומשם הן מקבלות את חיותן. ואולם, יש גם בישראל נשמות של אנשים פשוטים, שאינם עוסקים בתורה, ועל-כן הם אינם דבוקים באותיות התורה עצמן. אם כך, מאיפה תמשך להם חיותם? אלא, יש לומר, שחיותם נמשכת להם מהמקום הריק שבספר התורה, מאותן אותיות נסתרות.

וזהו פירוש הפסוק "כי לא דבר רק הוא מכם". דהינו, אין שום מקום בתורה שהוא ריק, כי אפילו במקום הריק טמונות אותיות, שמהן מקבלים חיות אנשים פשוטים, שאינם עוסקים בתורה.

ויש לפרש על-פי זה את הירושלמי (פאה פ"א, ה"א): "אמר ר' מנא: 'כי לא דבר רק הוא'. ואם ריק הוא – מכם היא (=בסיבתכם, בגללכם). ולמה? מפני שאין אתם יגיעין בתורה". דהינו, הסיבה שיש מקום ריק בספר התורה הוא "מכם" (=בגללכם), כיון שאינכם מתגיעים באותיות התורה, ועל-כן אין לכם אחיזה באותיות עצמן, אלא רק במקום הריק של הקלף.

בדרך זו מפרש המהרש"ם את מאמר חז"ל (ברכות נו'): "כפלח הרמון רקתך'. מאי רקתך? – (אלא) אפלו ריקנין שבך, מלאים מצות פרמון". שכן, צריכים אנו להבין ענין זה: אם אותם ריקנין מלאים מצות פרמון, מדוע קראם הכתוב "ריקנין"? אלא, הכונה היא, שאותם אנשים אמנם מלאים מצות פרמון, אך הם "ריקנין" בתורה, ואין הם מתגיעים בה. ומשום כך, מקור חיותם הוא מהמקום הריק שבתורה, מאותן אותיות נסתרות, ולכן הם נקראים "ריקנין".

ויש לומר שלכך התפון דוד המלך, באומרו (תהילים פו, יז): "עשה עמי אות לטובה". שכן, דוד המלך, בגדל ענותנותו, החזיק מעצמו לשפל ונבזה, כמו שאמר (שם כב, ז): "ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובוזי עם". וחשב דוד המלך, שיש לו אחיזה רק במקום הריק שבתורה, ולא מהאותיות עצמן. על-כן התפלל לה, ובקש: "עשה עמי אות לטובה" – דהינו, שאזכה לקבל חיות מאות שבתורה, ולא מהמקום הריק. וזהו גם פירוש הפסוק (ישעיה ז, יא): "שאל לך אות מעם ה' אלהיך". כלומר, צריך האדם לבקש מה, שיזכה לקבל חיות מאות שבתורה, ולא מהקלף הריק.

מעתה יאיר לנו להבין מה ששאלנו. שהרי, מאחר ויש ששים רבוא אותיות בתורה, שהן כנגד ששים רבוא הגברים בישראל, מהיכן שואבות ומקבלות הנשים את חיותן? אך לפי האמור יש לומר, שלנשים יש אחיזה בלבן של הקלף, שהוא בבחינת האש הלבנה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא בישראל תפקדו אתם לצבאתם אתה ואהרן"

על הכתוב, "מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא בישראל...". אומר "כסא הרחמים": נראה, לעניות דעתי, שזה מרמז על ענית אמן. שכן, יש לדעת, שצריך האדם לומר "אמן" בנחת, ולא יענה האדם "אמן" חטופה, אלא יאמר לאט ובמתניות "יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא יתברך", כמונה מרגליות. וצריך להתחזק בענין זה מאד. ועל-כך רומז הכתוב "בישראל" – ראשי תיבות להתחזק בענית אמן יהא שמה רבא. ועל-כך אמרו חז"ל במדרש (מדרש רבי עקיבא א, ז): "פתחו שערים, ויבוא גוי צדיק שומר אמונים, אל תקרי שומר אמונים, אלא שהוא אומר 'אמן'. שבשביל 'אמן' אחד שעונים רשעים מתוך גיהנום, מעלין אותם (משם)... (שכן) לעתיד (לבוא) הקדוש ברוך הוא יושב בגן עדן ודורש בה, וכל צדיקי עולם יושבין לפניו... והקדוש ברוך הוא דורש לפניו טעמי תורה חדשה, שעתיד הקדוש ברוך הוא לתן להם על-ידי משיח. וכיון שמגיע להגדה, עומד זורבבל בן שאלתיאל על רגליו, ואומר 'תגדל ויתקדש', וקולו הולך מסוף העולם ועד סופו. וכל באי העולם עונים ואומרים 'אמן'. ואף רשעי ישראל וצדיקי אומות העולם שנשתירו בגיהנום, כלין עונים ואומרים 'אמן' מתוך גיהנום, שנאמר: 'ויבוא גוי צדיק שומר אמונים' – עד שנתרעש כל העולם כלו. באותה שעה נשמעים קול דבריהם לפני הקדוש ברוך הוא, והוא משאל עליהם ואומר: מה קול רעש גדול ששמעתי? משיבין מלאכי השרת ואומרים לפניו: רבון העולמים, אלו רשעי ישראל וצדיקי אומות העולם, שנשתירו בגיהנום, ושעונים 'אמן' מתוך הגיהנום. מיד מתגלגלין רחמיו ביותר... באותה שעה נוטל הקדוש ברוך הוא מפתחות של גיהנום, ונותן לגבריאל ומיכאל, בפני כל הצדיקים כלין, ואומר להן: לכו ופתחו שערי גיהנום, והעלו אותם מתוך גיהנום, שנאמר (ישעיה כו ב): 'פתחו שערים, ויבוא גוי צדיק שומר אמונים'. מיד הולכים גבריאל ומיכאל, ופותחין ארבעים אלף שערי גיהנום, ומעלים אותם (משם)... (וגבריאל ומיכאל באותה שעה תופסין בידו (של) כל אחד ואחד מהן, ומעלין אותן כאדם שהוא מקים את חברו ומעלהו בחבל מתוך הבור, שנאמר (תהילים מ, ב): 'ויעלני מבור שאון מטיט היון'. וגבריאל ומיכאל עומדין באותה שעה ורוחצין אותן, וסכיין אותן (=את הרשעים), ומרפאים

אותן ממכות גיהנום, ומלבישין אותן בגדים נאים וטובים, ותופסין בידם, ומביאין אותם לפני הקב"ה. וזהו שכתוב: "בישראל" – ראשי תיבות: לעלות בזכות אמן והא שמה רבא...".

ומוסיף "כסא הרחמים" ואומר: "מבן עשרים שנה" – ראשי תיבות "שמע", שרומז על שחרית, מנחה, ערבית, וכן ל- שלש עשרה מידות (הרחמים), שבזכות אלו וענין ה'אמן' יבוא הגואל, וינצלו הרשעים מהגיהנום. ובכללם גם קרח ועדתו, שבזכות שלשת בניו הנאמנים של קרח (אסיר, אלקנה ואביאסף) יזכו גם הם לעלות מהשואל, ולקיים את מאמר חז"ל בגמרא (סנהדרין קד): "ברא מזכה אבא" (=הבן מזכה את אביו).

(ידוע שבני קרח חזרו בתשובה, כפי שכתוב בתורה במדבר כו, יא): "ובני קרח לא מתו". ורש"י מבאר: "הם (בני קרח) היו בעצה תחילה – ובשעת המחלוקת הרהרו תשובה בלבם, לפיכך נתבצר להם מקום גבוה (בתוך האדמה)... וישבו שם". (ולאחר מכן יצאו משם והקימו משפחה).

ואיך יעלה קרח, שנבלע באדמה? אמרו חז"ל, שכשנחרב בית המקדש, "טבעו בארץ שעריה" (איכה ב, ט). דהינו, השערים של בית המקדש טבעו בארץ, ונגנזו לעתיד לבוא. על-כן אמרו בני קרח "מזמור לאסף אלהים באו גוים בנחלתך טמאו את היכל קדשך". והרי, לכאורה היה צריך להגיד "קינה לאסף..." על שנחרב בית המקדש, ולא "מזמור לאסף". אלא, משל לשפחה שהלכה לשאוב מים מן הבור, והיה בינה כלי חרס, ונפל לה הכלי לעמק הבור, והייתה אותה שפחה עומדת ובוכה. פתאום ראתה, שבאה השפחה של המלך, וכלי זהב בידה, כדי לשאוב מים, וגם מידה נפל הכלי. מיד התחילה השפחה הראשונה מרקדת מתוך שמחה, וצוחקת. אמרה לה שפחת המלך: למה את מרקדת? ענתה לה: מי שיבוא לשלות מן הבור את כלי הזהב שלך, יוציא גם את כלי החרס שלי. ולכן אמר אסף "מזמור", ולא "קינה". שכן, בתחילה חשב אסף, "מי יוכל להוציא את אבי, קרח, מתוך הגיהנום? שהרי הוא וכל עדתו בלועים שם". אולם, כאשר נחרב בית המקדש, ו"טבעו בארץ שעריה", אמר אסף: "עתה, ודאי שהקב"ה בונה את בית המקדש השלישי, ומוציא השערים של בית המקדש שטבעו בארץ. או אז יתפוס אבי, קרח, בשערים אלו, ויעלה אתם למעלה". ועל-כך, אומר "כסא הרחמים", רומז הכתוב: "מבן עשרים שנה ומעלה". "מבן", ראשי תיבות מזכות בנים נאמנים, שהאמינו במשה וחזרו בתשובה, והתבצר (=נשמר) להם מקום. בזכות זה יעלה קרח עם ה"שערים" (אותיות "עשרים"), ויעלה מעלה "ומעלה", כמו שנאמר "מוריד שאול ויעל".

"עמל התורה"

מסופר על הגאון רבי שמעון סופר זצ"ל, בעל ה"כתב סופר", שברגע שנח מטרדותיו קמעה (והיה זה בעיקר באישון לילה), ישב והגה בתורה, עמל בה, המית עצמו עליה, התנגע בה יגיעת-בשר, אמצץ ורפז את כל חושיו. לילה אחד כמעט נחנק אחד מילדי קראקא, שסבל קשות ממחלת האספרה, לא עלינו, והותקף בה באמצע הלילה. כל התחבולות כדי להקל את נשימתו עליו לא הועילו. בני המשפחה אבדו עצות בהפיטם על רוע מצבו של הילד. לא יכול עוד האב להתאפק, ובעוגמת נפש נס החוצה, והסתובב ברחובות שכונתו. עבר האיש ליד חלונו של הגאון רבי שמעון סופר, וראה שגרו עדין לא כבה, והוא עוסק בלימודו. החליט האב להיפנס ולשטוח בפניו את מר שיחו, על הסכנה האיומה האורבת לילדו. שמע הרב על מצב הילד, הסיר את צעיפו, וצוה להניחו על צואר הילד. אולם, הוסיף עוד שני תנאים: האחד, שיחזיר האב מיד בבקר את הצעיף, ותנאי שני, שישאר הדבר בסודי סודות. מהר האב ועטף את צואר ילדו בצעיפו של הרב, וראה זה פלא - מיד החל הילד לנשום לרוחה, והסכנה חלפה.

עם שחר החזיר האב את הצעיף לרב, והודה לו ברגש על הצלת ילדו. נענה לו הרב: "לא עשיתי מאומה, זכות עמל התורה הקדושה הספוגה בצעיף עמדה לילדך!". "ומדוע התנה עמי הרב את התנאים האמורים?" - הפציר בו האב שייסביר לו. הבהיר לו בעל ה"כתב סופר": "את הצעיף בקשתי משום שאין לי צעיף נוסף, ואני זקוק לו (נען כי סבל מעני וממחסור). ומדוע להשאיר את הענין בסוד? הרי, כל שעות היום טורדים את מנוחתי בעניני העיר, ולכן לומד אני רק בשעות הלילה המאוחרות. ועתה, אם יודע לאנשי העיר שאני ער בשעות אלו, יטריוני גם אז, ואהיה בטל מלימודי לגמרי, ואז מנין יהיה לך צעיף לרפואה?".

נא לשמור על קדושת הגיליון!

חג שמח לכל בית ישראל!